

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๗๖

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : ครบองค์ประชุมแล้ว ขอเปิดการประชุมครับ
ผมคิดว่าเราต้องเชิญฟังให้มากกว่าใครเขาพูดเรื่องไหน อย่างไร บางเรื่องมันเป็นความเข้าใจผิด
ก็จะได้เป็นโอกาสสำหรับเราที่จะชี้แจงให้เขาฟัง อันไหนที่เป็นเรื่องที่มีนัยได้แย้งในเชิงความคิด
เราก็จะได้เอาความคิดเราออกไป หรือว่าทำไมเราคิดอย่างนั้น ส่วนอันไหนที่เราผิดพลาด
หรือเราขาดตกบกพร่องเราก็ไปเอามาเติม เราก็คงต้องเติมให้เขา แต่ว่าช่วงนี้ผมคิดว่าทุกฝ่าย
โดยเฉพาะทีมโฆษก วันนี้ก็มาคนเดียว คงต้องรวบรวมประเด็นทั้งหมด ที่เราออกไปต่างจังหวัด
มันก็มีเสียงพูดของชาวบ้านซึ่งมันจะมีทั้งประเด็นที่เขาไม่เข้าใจ ประเด็นที่ตกลง ประเด็นที่
อ่านไม่หมด เรื่องอ่านไม่หมดเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะจะไปโทษชาวบ้านไม่ได้ เพราะว่า
เล่มมันใหญ่ นักวิชาการที่พูด ๆ กันก็อ่านไม่หมด จะเห็นได้ชัดเลยที่ออกมาว่านี่อ่านไม่หมด
วันนี้ผมเลยทำคำชี้แจงใบหนึ่งอยากให้พวกเราอ่านกัน ในเรื่องก็คือสิทธิของเราดูเหมือนว่า
มันหดหายไป แต่เราหยิบทั้งหมดในส่วนที่เราจะแยกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นสิทธิส่วนบุคคล สิทธิ
ในการพูด สิทธิในการเลือกที่อยู่อะไรพวกนี้ เราจะไว้ในสิทธิ ซึ่งส่วนหลักของมันจริง ๆ
ก็คือบอกไว้ว่ามีสิทธิแต่ภายใต้กฎหมายซึ่งจะมาห้ามอย่างโน้นอย่างนี้ได้ ส่วนใหญ่ที่เขียน
เขียนเพราะอย่างนั้นมากกว่า เพราะหลักที่ว่าทุกคนมีสิทธิร้อยเปอร์เซ็นต์มันเป็นหลักตายตัว
ที่เราเขียนนี้จริง ๆ ก็ไม่ใช่ว่าเป็นของใหม่ แต่มันไม่เคยเขียน เราก็เขียนให้รู้เสียที่ ส่วนไหน
ที่เป็นเรื่องของกลุ่มคนที่ประชาชนควรจะได้พร้อมกันทั้งหมด เราจะไปเขียนเอาไว้ในหน้าที่ของรัฐ
เพื่อว่าแต่ละคนจะได้ไม่ต้องไปตะเกียกตะกายหาสิทธิเหล่านั้น เพราะสิทธินั้นมันจะถูก provide
โดยรัฐ ยกตัวอย่างเรื่องข้อมูลข่าวสารจะเห็นได้ชัด เดิมมันจะเขียนไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะรับรู้
ข้อมูลข่าวสาร โอเคคุณรับรู้ข้อมูลข่าวสารคุณก็มีสิทธิ คุณอยากได้คุณก็วิ่งไปขอเอา
รัฐเขาก็จัดให้ คุณได้แล้วคุณก็ไปคนเดียว แต่คราวนี้เราใหม่ เราบอกว่ารัฐมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูล
นี่แปลว่าคนทุกคนนั่งอยู่เฉย ๆ ก็จะได้รับรู้ข้อมูล จะทางใดทางหนึ่งก็แล้วแต่ ไม่ต้องไปวิ่งเต้น
หรือแม้กระทั่งเรื่องคุ้มครองผู้บริโภค เดิมก็บอกบุคคลย่อมมีสิทธิในการบริโภคของบุคคล

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ยอมได้รับการคุ้มครอง ก็คุ้มครองไปเวลาคุณจะไปฟ้องเป็นคดี ๆ ไป แต่เนื้เรากลับบอกว่า รัฐต้องมีมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อบริโภคทุกคนไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน จะได้รับการคุ้มครองจากรัฐ ฉะนั้นสิทธิที่เราดูเหมือนไม่เขียน ความจริงเราไปเขียนเพื่อให้เกิดผลอย่างแท้จริง อันนี้ใครไปใช้วิธีการมีคำพูดเด็ด ๆ จะไปดัดแปลงอย่างไรก็ไปดัดแปลงเพื่อให้คนเขาเข้าใจว่ามันไม่ใช่ ที่ผมทำมาก็ลองยกตัวอย่างให้เห็นใน ๒-๓ เรื่อง ทั้งในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ กับ ๒๕๕๐ ให้เห็นว่าผลมันแตกต่างกันอย่างไร ยกตัวอย่างเรื่องน้ำน่าจะเข้าใจได้ง่ายที่สุดว่า ถ้าเราบอกว่าบุคคลที่ไปในสถานที่ราชการ มีสิทธิต้มน้ำ โอเคคุณก็มีสิทธิต้มน้ำ คุณจะเอาน้ำไปเอง หรือจะไปขอน้ำเขากินเขาก็คงให้ แต่ถ้าเราเขียนกลับว่าให้ส่วนราชการจัดน้ำดื่มให้กับประชาชน ที่ไปติดต่อธุระ เราทุกคนจะได้รับการจัดโดยไม่ต้องไปขอ มันต่างกันเยอะเลย เพราะฉะนั้นอันนี้ ผมคิดว่าอาจจะเป็นตัวหนึ่งที่ไปช่วยเพราะว่าทั้งหมดที่เขาบอกว่ามันหายไป มันจะไปอยู่ในหมวดที่ว่าด้วยเรื่องหน้าที่ของรัฐเสียทั้งหมด จะเรียกว่าทั้งหมดก็ได้ เพราะดูเหมือนเราจะไม่ได้ ตกหล่นอะไรเลย ที่บางคนเขาบอกเรื่องชุมชนเราไม่มี เราก็มีย เราก็บังคับด้วยซ้ำไปว่าต้องมี อย่างโน้นอย่างนี้ วันก่อนมีเสียงพูดจากคุณสุนัย แต่ผมคิดว่าคุณสุนัยคงอ่านไม่จบ หรือมีฉะนั้น ก็คงมีอคติอะไรอยู่ในใจ

นางจรี วิจิตรวาทการ : คือว่าเรื่องเข้าชื่อ คือเขาไว้วายว่าหายไปหมด ตัดสิทธิอะไรต่ออะไร และเสร็จแล้วคนในที่ประชุมเอ็นจีโากลุ่มอื่นตะโกนบอกว่ามี แล้วก็วิ่งเอามาให้เธอดูเลย

ประธาน : แล้วเธอว่าอย่างไร

นางจรี วิจิตรวาทการ : เขาบอกข้อนี้อาจจะไม่มีแต่เธอก็ไปว่าเรื่องอื่นไป แต่ว่าพอตอนสรุปอธิบายให้ฟังแล้วว่าเป็นหน้าที่ของรัฐจะมีสิทธิให้มากกว่าประชาชนจะได้ ร้องเรียนถ้าไม่ได้ อะไรอย่างนี้นะคะ คนหลายคนก็เข้าใจ แต่ตอนเธอสรุปเธอก็สรุปเหมือนตอนต้นอีก ว่าหลักคิดไม่ถูก อะไรต่ออะไรแบบที่อาจารย์บรรเจิดพูดในลักษณะนั้นคะ

ประธาน : คือเขาไม่ได้อ่านหมดหรืออ่านแล้วไม่เข้าใจ เพราะฉะนั้น ก็อาจเป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องไปช่วยกันอธิบาย คราวนี้ในระหว่างนี้ผมคิดว่าเราคงยังแก้อะไรของเราไม่ได้ แต่ว่าเราจะเก็บทุกเรื่องมาวิเคราะห์ ตอนนี้มีเรื่องทีไปฟังกันมาที่เชียงใหม่ ผมก็คิดว่าคงจะมีแต่ว่าเดี่ยวรออาจารย์ชาติชายก่อน แต่ว่าคุณปรกรณ์ไปคุยกับโฆษกที่ทำเนียบรัฐบาลมา ก็มีเรื่องที่จะต้องกลับมารายงาน เดี่ยวให้คุณปรกรณ์รายงานให้ฟังก่อน

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เลขานุการ (นายปรกรณ์ นิลประพันธ์) : ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ เมื่อวันศุกร์ที่แล้วผมได้รับการประสานงานจากโฆษกรัฐบาลให้ไปชี้แจงให้ฟังว่าร่างรัฐธรรมนูญเรามีประเด็นปัญหาอะไร อย่างไร วันนี้ก็ได้ไปเล่าให้เขาฟัง เขาก็ยกประเด็นอย่างที่ผมได้อยู่ใน ๑.๒ ประเด็นที่มีการพูดถึงกันในเรื่องวลชนต่าง ๆ เรื่องสิทธิเสรีภาพน้อยลงจริงหรือไม่ เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องการชุมนุมสาธารณะ เรื่องการเลือกตั้ง ส.ส. แบบใช้บัตรใบเดียวมันเป็นอย่างไร เลือกแบบ ส.ว. แบบไขว้ทำอย่างไร ที่มาของนายกรัฐมนตรีเป็นอย่างไร การเพิ่มอำนาจให้กับศาลรัฐธรรมนูญ การที่ให้ คสช. ยังคงอยู่ มีเหตุผลอะไร เพื่อที่ว่าเขาจะได้ไปแถลงต่อถูก กระผมก็ได้ไปชี้แจงประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ให้ฟังเป็นที่เข้าใจแล้ว เพราะว่าจริง ๆ ท่านโฆษกบอกว่าท่านอ่านแล้วแต่ว่าท่านไม่ใช่นักกฎหมาย ท่านก็เลยไม่เข้าใจ แต่ว่าพอได้ฟังคำอธิบาย ก็เป็นที่เข้าใจดีอยู่แล้ว แล้วก็ทั้งทีมโฆษกด้วย ผมก็เลยอนุมานว่าปัญหาเบื้องต้นของเราก็คือ คนไทยไม่อ่านหนังสือ แล้วพอชี้ให้ดูเล่มเล็กเขาก็จะพบว่าเล่มเล็กมันมีอยู่แล้วในการอธิบายทั้งหมด อยู่ในหน้าไหนเท่านั้นเอง ผมก็จะชี้ให้ดูว่าอยู่ในหน้าไหน พอเขาก็้มลงอ่านแล้วเขาก็โอเค ก็เป็นที่เข้าใจกันครับ ที่นี้ประเด็นที่น่าสนใจก็คือว่าทางโฆษกรัฐบาล เขาเสนอจะให้ช่องทางกับเราในการไปอธิบายให้ประชาชนฟัง ที่นี้เดิมเขาคิดกันว่าเขาจะใช้ช่องทางรายการเดินหน้าประเทศไทยตอนเย็น ตอนแรกผมก็เลยเล่าให้ฟัง เขาถามผมว่าเราเผยแพร่ทางไหน ผมก็บอก ออกช่อง ๑๑ กับทีวีรัฐสภา จริง ๆ เราอยากได้มากกว่านั้นแต่เราไม่มีปัญญา เราได้แค่นี้ เขาก็เลยบอกอย่างนั้นเดียวเขาช่วย เขาบอกว่าจริง ๆ แล้วมันเป็นประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจกับประชาชน เพราะฉะนั้นถ้าได้ primetime เลยก็น่าดีมาก ๆ เขาก็เลยเสนอว่าเดี่ยวถ้าอย่างนั้น ก่อนหรือหลังที่จบรายการเดินหน้าประเทศไทยแล้วก็จะเข้าสู่รายการปกติของทางรายการ เขาจะให้เราออกไปพูดอธิบาย จะไม่ยาว จะใช้เวลาประมาณ ๓ นาทีสั้น ๆ จะมาอัดเทปแล้วก็พูดออกไป แล้วก็เปิดอย่างนี้เช้าทั้งวิทยุ โทรทัศน์ ทั้งสื่อทหาร สื่อราชการอะไรต่าง ๆ แล้วเขาจะเปิดกรอกเข้าไปว่าสนใจ แต่เขาขออย่างเดียวคือขอให้พูดเข้าใจง่าย ๆ หน่อย อ่ายาว เขากำหนดว่าสัก ๓ นาทีกำลังดี เพราะคนไทยฟังมากกว่านี้เขาบอกว่าเขาวิเคราะห์แล้วเขาบอกว่าคนไทยจะไม่ฟังแล้ว จะเริ่มนอนหลับ จะเริ่มเบื่อ เพราะฉะนั้นขอให้สรุปสั้น ๆ แล้วก็เขาจะขอชื่อผู้ที่ทำหน้าที่ชี้แจง เพื่อที่ว่าเขาจะได้ประสานงานแล้วก็มาอัดเทป ผมก็เลยบอกว่าเดี่ยวผมจะมาประสานทางนี้ให้แล้วก็อาจจะติดต่อทางคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ว่าจะทำอย่างไร อันต่อไปเขาบอกว่าถ้าจะเริ่มจริง ๆ อาทิตย์นี้คงไม่ทันแต่ว่าอาจจะอาทิตย์หน้าแล้วก็จะเริ่มยาวไป

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ถึงวันที่ ๑๕ และหลังจากนั้นที่ร่างเสร็จแล้วอาจจะต้องมีการอธิบายอะไรอีกต่าง ๆ นานา เขาจะพยายามหาช่องทางให้เราไปอธิบายให้ประชาชนฟัง เขบอกว่าอย่าตอบโต้แต่ใช้วิธีเล่าให้ฟังง่าย ๆ จะดีที่สุด แล้วก็เขาวิจารณ์เราเขบอกว่าเดิมท่านประธาน คนฟังท่านประธานอยู่คนเดียว ไม่ฟังคนอื่น ผมก็เลยบอกว่าก้ท่านประธานเป็น key person แล้วก็ต้องใช้ท่านประธานเป็นหลัก คนอื่นพูดเขาไม่ค่อยเชื่อหรอก เราก็เลยบอกว่าไม่เป็นไร คราวนี้ก็ลองเอาคนอื่นมาพูดสลับบ้าง ผมก็เลยรับมาเรียนที่ประชุมครับ

อันที่ ๒ เป็นข้อกังวลของท่านนายกรัฐมนตรีเรื่องที่ต้องการให้เราพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ นานา เหล่านี้อยู่ในข้อที่ ๒ หรือกลไกในการป้องกันการ block vote ในการเลือก ส.ว. แบบไขว้ ซึ่งผมก็ได้อธิบายไปแล้วว่าเรามีกลไกอย่างไร มันจะ block vote ได้ยากมาก คือพออ่านตัวหนังสือเขาไม่เข้าใจ แต่พอเขียนรูปให้เขาดู เขาอ้อ เพราะฉะนั้นอาจจะต้องอธิบายโดยการเขียนรูปแทน อย่างเช่น จากอำเภอ ๑๐ อำเภอไป ๗๗ จังหวัด แล้วมาให้เหลือ ๒๐๐ ทุกคนบอกอย่างนี้จะบล็อกอย่างไรละ ตอนแรกเขาก็กลัวว่ามันจะบล็อกง่าย พอเขียนรูปให้เขาดูปั๊บ เขบอกว่า อำเภอ สมมุติว่าจังหวัดหนึ่งมี ๕ อำเภอ แล้วก็ ๑ จังหวัดคุณเข้ามา แล้วถ้ามันมี ๗๗ จังหวัด จำนวนมันมหาศาลแค่ไหน เขาอ้อ นึกภาพออกทันที เพราะฉะนั้นอาจจะต้องเปลี่ยนวิธีอธิบายสักนิดหนึ่ง แล้วก็เรื่องที่ท่านนายกรัฐมนตรีกังวลก็คือเรื่องสถานะของ คสช. กับแม่น้ำ ๔ สาย ซึ่งผมได้อธิบายให้ฟังแล้วว่าเรามีรับรองไว้แล้วในบทเฉพาะกาล แล้วก็เกิดคำถามตามมาว่าทำไมถึงต้องให้ คสช. อยู่ต่ออะไรต่าง ๆ นานา เขบอกว่าเพื่อความต่อเนื่อง แต่ว่าท่านโฆษก รัฐบาลเข้าใจดีแล้วก็บอกว่า เขาอุตส่าห์ทำกันมาจะทำให้บ้านเมืองเรียบร้อย อยู่ ๆ จะให้ทิ้งหนีไป มันก็กระไรอยู่ อันนี้ประเด็นนี้เขาเข้าใจ เขาอธิบายได้นะครับ

การเลือก ส.ส. ใบเดียว โดยบัตรใบเดียวจะมีปัญหาตามที่ฝ่ายการเมืองยกขึ้นโจมตีหรือไม่ครับ ก็ได้อธิบายไปว่ามันมีข้อดีข้อเสียอย่างไร ก็อย่างที่เรอธิบายในเล่มแล้วก็อย่างที่เรพูดกัน เพราะฉะนั้นก็คงไม่มีปัญหา เรื่องอำนาจศาลรัฐธรรมนูญท่านก็ให้มาเช็กดูว่ามีมากน้อยแค่ไหน เพียงไร ซึ่งผมก็บอกว่าเราสรุปไว้ในเล่มเล็กแล้ว ถ้าอย่างไรเปิดดูได้ มันของเก่าทั้งนั้น ไม่ได้เขียนอะไรใหม่ เพียงแต่เราเติมกลไกให้มันชัดเจนเท่านั้นเองว่ากรณีไหนให้ไปศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งท่านโฆษกบอกว่าเดี๋ยวจะไปเรียนท่านนายกรัฐมนตรี ก็คงไม่น่ามีปัญหาอะไรแล้วก็กลไกในการตรวจสอบการทุจริตแล้วก็มาตรการในการ freeze การดำเนินการที่มันส่อไปในทางทุจริต ซึ่งท่านนายกรัฐมนตรีกังวลว่าตรงนี้ยังไม่มี เรามีแต่มาตรการเตือน

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เท่านั้นเองว่าให้หยุดหรือไม่หยุด จริง ๆ ควรจะ freeze ให้เขาหยุดได้ ผมก็เรียนไปว่าจริง ๆ แล้ว ถ้าบอกให้ freeze ได้มันจะเป็นการไปยุ่งวายกับฝ่ายบริหารซึ่งมันจะขัดหลักซึ่งท่านโฆษก ก็รับไป บอกว่าเดี๋ยวจะไปอธิบายท่านนายกรัฐมนตรี freeze การกระทำที่เราให้ สตง. เวลาตรวจบครับ ให้แจ้งเตือนเฉย ๆ ที่นี้ท่านอยากให้หยุดเลย

ประธาน : เพียงแค่นี้เขายังหาว่าเราก็คิดอยู่เหมือนกัน เป็นอำนาจตัดสินใจของเขา

เลขาธิการ : แล้วก็เรื่องที่มาของนายกรัฐมนตรีคนนอก ขณะนี้ผมก็อธิบาย กับท่านโฆษกเข้าใจแล้ว ว่าจริง ๆ แล้วพรรคเป็นคนเลือกไม่ใช่พวกเราเป็นคนกำหนดนะครับ แล้วก็ที่สำคัญก็คือเรื่องกระบวนการกระทำความผิดทั้งหลายซึ่งเกิดขึ้นก่อนมา รัฐธรรมนูญ จะมีมาตรการอย่างไร จะช่วยทำให้ได้อย่างไรหรือไม่ที่จะเอาคดีต่าง ๆ นานาเหล่านี้ ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมให้หมด เพราะว่าตอนนี้มันล่าช้าแล้วมันเกิดคำให้คนเขาพูดกันว่ามันเลือกปฏิบัติ เรื่องนี้เร็ว เรื่องนี้ช้า ถามว่าทำอย่างไรจะทำให้คดีเหล่านี้เข้าสู่ศาลให้หมดโดยเร็ว ให้เราช่วยคิดหน่อยเผื่อจะมีกลไกอะไรช่วยคิดได้

ประธาน : ต้องบอกเรามาว่ามันติดอยู่ที่ไหน ถ้ามันติดอยู่ที่ตำรวจก็ปฏิรูปตำรวจ ติดที่อยู่กับอัยการก็ติดปฏิรูปอัยการ ติดที่ศาลก็ปฏิรูปที่ศาล ไม่รู้ว่าติดที่ไหน

เลขาธิการ : แล้วก็เรื่อง vote no ท่านบอกว่าที่เราใส่ใน vote no มานี้ดีอยู่แล้ว ว่าคนที่ชนะจะต้องเยอะกว่า vote no แต่ถามว่าจะทำ vote no จะให้มีผลอย่างไร กระตุกจิตสำนึกของพรรคการเมืองกับประชาชนให้ได้ว่า vote no มีความหมาย ไม่ใช่แต่เพียงว่า vote no เฉย ๆ แล้วก็ผ่านกันไป พรรคจะปรับปรุงหรือปฏิรูปตัวเองอย่างไรในเรื่อง vote no แล้วก็มีคำถามจากอดีตอยู่ ๒ คำถามก็คือว่าถ้ารัฐบาลไม่ยอมลงจากอำนาจเหมือนเช่นที่เคยเกิดขึ้น ในหลายปีที่ผ่านมา มี conflict แล้วก็ไม่ลง กลไกที่เรา design ไว้ ก็คือให้ประชุมกันแล้ว อะไรกันแล้วก็ไม่ยอมลง จะทำอย่างไร ท่านบอกว่าท่านไม่อยากให้ทหารออกมาอีก ถ้ามีกลไกตรงนี้ ได้มันจะเป็นประโยชน์อย่างมาก แล้วก็ป้องกันทหารไม่ให้ออกมาข้างนอกด้วย ท่านก็เป็นห่วง ลูกน้องของท่านอยู่เหมือนกัน ท่านก็กังวลในประเด็นนี้ อันนี้เป็นเรื่องที่เมื่อเข้าได้ไปพบกับ ทางโฆษกรัฐบาล นอกจากนั้นแล้วผมได้รับการประสานงานจาก ๒ หน่วย ก็คือกรมพระธรรมนูญ กับสำนักงานศาลยุติธรรม ตัวศาลยุติธรรมประสงค์จะให้เพิ่มเรื่องเงินเดือนเข้าไปอย่างเดียว คือไม่ให้เอาเงินเดือนข้าราชการพลเรือนมาใช้ อยากให้เขียนให้ชัด กลัว ส่วนกรณีของทหาร กรมพระธรรมนูญประสานงานมาว่า การที่เราไม่ใช้ถ้อยคำเดิมตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

เรื่องการจัดหายุทธโศปกรณ์อะไรให้เหมาะสมอะไรต่าง ๆ การจัดกำลังอะไรต่าง ๆ ก็ดี จะมีผลกระทบต่อการทำงานของกระทรวงกลาโหมหรือไม่ ผมได้ชี้แจงว่าเดิมมันอยู่ในแนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งแนวนโยบายแห่งรัฐมันไม่ได้เป็น fight บังคับว่าจะต้องทำ แต่อันนี้เราย้ายมาเป็นหน้าที่แล้วเราก็เลยเขียนลงไปให้ชัดเจนว่ามันเป็นหน้าที่ที่รัฐต้องทำ เพราะอย่างไรเสียรัฐก็ต้องจัดอย่างเหมาะสมอยู่แล้ว จะไม่เหมาะสมก็คงไม่ได้ เพราะมันจะกลายเป็นไม่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ว่าทางกรมพระธรรมนูญยืนยันอยู่ว่าจะขอดูรายงานการประชุมว่าเรามีเหตุผลอย่างไร ก็อาจจะต้องรบกวนท่านเจ้ากรมทั้ง ๒ ท่าน กับพีวีระด้วย ช่วยกันเล่าให้ท่านทางกรมพระธรรมนูญฟังถึงเหตุผล เพราะว่าท่านเสียงดุดันมาเมื่อเช้า ผมก็เลยใจคอหดหายหมดเลยครับ มีเรื่องที่จะรายงานเพียงเบื้องต้นเท่านี้ครับ

พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ : ขออนุญาตครับ ผม พลเอก นิวัติ ในมาตรา ๔๘ ในร่างของเรา เราไประบุไว้ในหน้าที่ของรัฐ แต่ว่าในหัวข้อเดียวกันเรื่องรัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บุรณภาพ ซึ่งในตอนที่เราประชุมกันเราก็คุยกัน เรื่องบุรณภาพ อาณาเขต พุดกันเยอะนะครับ ส่วนหลังจากนั้น เนื่องจากในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มี คำว่ารัฐต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์อะไรต่าง ๆ คือมีอดีตปลัดกระทรวงที่เป็น สนช. มาคุยกับผมเหมือนกันบอกว่าทำไมไม่มีคำนี้ เดียวมันทำให้จะเป็นปัญหาว่าทหารเราจะไม่มีความหมายรองรับเกี่ยวกับเรื่องกำลังทหารอะไรต่าง ๆ ผมก็ชี้แจงไปว่าในปี ๒๕๕๐ สมัยนั้น ข้อความ นี้มันยังไม่มีในพระราชบัญญัติจัดระเบียบ ต่อมาในปี ๒๕๕๑ ก็จะมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติ จัดระเบียบ แล้วก็ใส่เข้าไป ๔-๕ ข้อ ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ซึ่งละเอียดตามนี้ครับ ก็เลยในเมื่อมี พ.ร.บ. จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมปี ๒๕๕๐ แล้ว เมื่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยกเลิกไปมีรัฐธรรมนูญใหม่ ก็เห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องมี แต่เขาก็บอกว่าอยากให้มี ในรัฐธรรมนูญเหมือนเดิมเพราะว่ามันหลักกว่า คือเขาพูดกันง่าย ๆ อย่างนี้นะครับ เขาก็เลยสงสัยมาก ก็คงจะถามไปทางกรมพระธรรมนูญ กรมพระธรรมนูญก็เลยร้อนใจ คงจะถามมาทาง ในที่ประชุมตรงนี้ครับ แล้วก็คำอธิบายซึ่งผมได้ปรึกษากับท่านพลเอก อภิวัชร ซึ่งขณะนั้นช่วงนั้น ท่านก็เป็นเจ้ากรมนะครับ เพราะก่อนที่ท่านจะเกษียณปี ๒๕๕๐ ท่านก็ร่างอยู่ แล้วก็พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ออกมาปี ๒๕๕๑ ช่วงนั้นก็ยังอยู่ ก่อนที่ท่านจะเกษียณครับ ท่านก็อธิบายตรงนี้ครับ ก็ถ้าเขาอยากดูรายงานการประชุม

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ตรงนี้เราไม่ได้พูดอะไรมาก ผมว่าเราพูดกันแนวนี้ครับที่เราพูด เดี่ยวจะลองทำความเข้าใจของเขาอีกที

ประธาน : ส่วนสำคัญมันอยู่ตรงนี้ครับ เราใส่ไว้ว่าต้องมีการทหารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมันจะรวมหมดในแง่อะไรที่มันทำให้ทหารมีประสิทธิภาพ ทั้งกำลังคน ทั้งอาวุธ เครื่องไม้เครื่องมือมันจะรวมอยู่ในนั้น แต่ถามว่าทำไมเราไม่เขียนอาวุธ ไม่อยากให้ทหารโดนตำ พอเขียนเอาไว้ คนก็เอาแล้วไงจ้ะจะซื้ออาวุธอีกแล้ว เชิญครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ กำลังกังวลอยู่ ที่ผ่านมา ๒ วันนี้ รู้สึกว่าคนที่ไปข้างเราก็เริ่มออกมาพูดไม่ค่อยพอใจ โดยเฉพาะในหมวดข้างหน้า สิทธิเสรีภาพกับหน้าที่ คือถึงแม้จะอธิบายอย่างไรเขาก็ยังอยากให้มันยึดคำเดิมของเขาอยู่ เพราะว่าเข้าใจได้ว่าเขาไม่ไว้วางใจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งว่าจะทำหรือไม่ทำ การเขียนคำกว้าง ๆ ซึ่งเราอธิบายแล้ว เขาก็ยังรู้สึกไม่พอใจ อย่างเช่นที่ตอนนี่เริ่มพูดกันมากคือห้ามแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เดิมเคยเขียนไว้ ซึ่งเราก็ไม่ได้เขียนแต่เราก็บอกว่าเป็นหน้าที่ของรัฐอยู่แล้วที่จะทำเรื่องสาธารณูปโภคทั้งหลาย แต่รู้สึกก็ยังไม่ได้รับความพอใจ กระทั่งวงกลมนี้ก็ตัวอย่างอันหนึ่ง ผมไม่แน่ใจว่าเราจะทำอะไรเพื่อไม่ให้เสียฐาน เสียเพื่อนไป อาจจะต้องทำตารางเปรียบเทียบให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เขียนอย่างนี้ ของเราเขียนอย่างนี้แล้วความหมายคลุมไปถึงเพราะเหตุใด เป็นเอกสารออกไป อาจจะช่วยให้บ้าง เพราะลำพังมานั่งอธิบายแต่ละคนไป มันไม่รู้จะพอหรือเปล่า

ประธาน : คือเมื่อสักครู่นี้พูดไว้แล้ว ก่อนที่คุณอัษฎพรจะเข้ามา คือที่ใครเขาเสนอหรือพอใจไม่พอใจเราก็เก็บไว้ ซึ่งจะเป็นหน้าที่ของอาจารย์นิติพันธุ์ แต่คราวนี้อาจจะต้องทำงานหนักกว่ากำหนดตรงที่ว่าไม่ใช่รวบรวมเฉย ๆ มันจะต้องแยกแยะว่าประเด็นเรื่องนี้มีใครเขาเสนออยากให้อะไรบ้าง อย่าทำเป็นตารางแบบไปสอบ ทำตารางแบบที่เราจะมาใช้ประโยชน์ได้ แล้วเราก็ดู มาไล่ อันไหนที่เราคิดว่าพอได้เราก็เติมให้ อันไหนที่เราคิดว่ามัน cover อยู่แล้ว แล้วมันดีกว่าก็อธิบาย แล้วเมื่อรู้ที่มาว่าใครเป็นคนเสนออย่างนั้น เวลาอธิบายเราก็อธิบายตรงไปที่เขา อาจจะได้ประโยชน์มากกว่า เชิญอาจารย์ครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือในประเด็นหลัง ผมคิดว่าจะทำในเบื้องต้นก่อนว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เมื่อเทียบกับร่างของเรานั้น มันมีอะไรที่มันหลุดหาย คือที่หลุดไม่ได้หมายความว่าไม่ได้อยู่ในหมวดสิทธิและเสรีภาพนะครับ ความจริงเมื่อวานนั้นเข้าใจว่าคุณไม่

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ก็น่าจะได้ยินในเรื่องหน้าที่ของรัฐ คือผมเข้าไปก็อธิบายให้เขาเห็นถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพ แล้วก็หน้าที่ของรัฐ แล้วก็อธิบายเขาว่ามันมีการ move มาอะไรอย่างไร แต่ผมคิดว่าเป็นอย่างที่ท่านอรรถพรพูด คือเขาไม่ไว้วางใจในแง่ลักษณะของการที่รัฐทำจริงหรือไม่ ผมก็อธิบายเขาบอกว่า จริง ๆ เวลาถ้าบอกว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ เราเดินไปบอกให้รัฐทำ แต่ถ้ารัฐไม่ทำเราไปฟ้องศาลได้ แล้วฟ้องศาลตัวเจ้าหน้าที่อาจจะมึนประเด็นในเรื่องมาตรา ๑๕๗ ไปเสียด้วยซ้ำ เขาบอกนี่อย่างไร คือถ้าเขาไม่ทำอย่างใดก็ต้องไปฟ้องศาลอยู่ ผมก็เลยถามกลับ

ประธาน : ไม่ใช่ เราอาจจะเข้าใจผิด ถ้าเขาไม่ทำคือเขาจงใจและไม่ปฏิบัติ
ต่อตามรัฐธรรมนูญซึ่งไม่ต้องไปฟ้องศาล ไปร้องต่อ ป.ป.ช. แล้วพอ ป.ป.ช. ตัดสินว่าไม่ทำจริง
เขาไปเลย ไม่ต้องขึ้นศาล ยิ่งที่เราวางไว้มันยิ่งกว่าที่ให้เขาไปฟ้องศาล

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ใช่ครับ แต่เขามองดูถึงระดับแบบเจ้าหน้าที่ตรงนั้น
เขาไม่ได้มองดูถึงภาพใหญ่ ผมเองก็บอกเปรียบเทียบกับเขาว่าใน case ของมาบตาพุด
ซึ่งอันนั้นอยู่ในเรื่องสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ เขาเองเขาก็ยังต้องไปฟ้องศาล สุดท้ายเขาไม่สามารถ
ที่จะทำอะไรได้ แต่ว่าสุดท้ายเขาบอกอย่างไรเขาก็อยากจะได้เห็นทุกอย่าง อยู่ในสิทธิเสรีภาพ
ของเขา เขาบอกว่าอันนี้มันเหมือนกับแสดงถึงว่าเขาเป็นคนที่มีความรู้ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้หรือรัฐให้
อันนั้นเขาเกิดความรู้สึกลักษณะอย่างนั้นมากกว่า ตอนนี้ผมกำลังให้ทำเปรียบเทียบแล้วก็รับฟัง
ความเห็นที่ไม่ว่าอยู่ใน Facebook หรืออะไรต่อมิอะไร กำลังให้ฝ่ายอนุกรรมการรับฟังนั้นรวบรวม
แล้วก็จะลองดู แยกแยะลงไปในแต่ละเรื่องว่าเขาคิดว่าหรือมี comment ในเรื่องอะไรบ้าง
ในส่วนนี้ แล้วก็ยังมีอีก ๒ ประเด็น

ประธาน : แยกเป็น ๒ ปีกได้ไหมครับ ปีกที่เปรียบเทียบก็เปรียบเทียบไป
ปีกที่เป็น comment ก็เอาเฉพาะ comment เขามา แล้วเราจะได้อะไร

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ที่เชียงใหม่จะแรงเรื่อง ๒ เรื่องด้วยกันเท่าที่ผมสังเกตนะครับ คือนอกเหนือจากสิทธิเสรีภาพก็คือเรื่องสิทธิชุมชน เขามีความเห็นว่ามันคืออะไรเขาอยากจะเห็นว่ามันมีคำนี้อยู่ในหมวดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ แล้วก็อีกเรื่องหนึ่งคือสมัชชาพลเมือง ผมก็ถามบอกว่าผมก็อธิบายเรื่องสมัชชาพลเมือง สิ่งที่ต้องการอยู่ ส.ว. มันดีกว่าสิ่งที่เป็นสมัชชาพลเมือง แต่เขาบอกว่าอันนั้นเป็นเรื่องการเมือง มันเป็นเรื่องของระดับประเทศ เขาไม่ต้องการอย่างนั้น เขาต้องการแบบในกลุ่มข้างล่าง กลุ่มแบบพื้นที่ ผมคิดว่าสิ่งที่อยากจะถามผมก็ถามตอบเขากลับไปนะครับว่าถ้าเขาคิดว่าอยากจะได้จริง ๆ ผมอยากจะขอความเห็นเขานิดหนึ่งด้วย ๑. สถานะของสมัชชาพลเมืองนั้นเป็นอย่างไร แล้วครอบคลุมพื้นที่ขนาดไหน คนที่เข้ามาเป็นสมาชิกสมัชชาพลเมืองนั้นเป็นอย่างไร อำนาจหรือหน้าที่อำนาจของเขาเป็นอย่างไร และขณะเดียวกันตัวเงินที่เอามาใช้จ่ายในตรงส่วนพวกนี้เป็นอย่างไร และสุดท้ายถ้าสมมติเขามีมติอย่างไรแล้ว จะต้องทำอะไรต่อ คือผลบังคับของมติของสมัชชาพลเมืองเป็นอย่างไร คือตอนนี้นักกระแสในเรื่องของการที่เขาจะเหมือนกับว่าทุกอย่างไป final say อยู่ที่เขาค่อนข้างแรงมากในห้องสิทธิและเสรีภาพนะครับ ในตรงส่วนนั้น

นายอัษฎพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ ต่อเรื่องสมัชชาพลเมือง คือเริ่มรู้สึก ๒ วันนี้เริ่มรู้สึกว่าบทบัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับวุฒิสภาของเราอาจจะน้อยไป เพราะเราไม่ได้เขียนรายละเอียดลงไปเลย เราเขียนให้เป็นไปตามกฎหมายลูก เพราะฉะนั้น ๑. ก็คือฝ่ายการเมืองก็โจมตีว่านี่คือมีตัวตนอยู่แล้ว ไม่เห็นไข่ออกมาอย่างที่พูดเลย ในขณะเดียวกันประชาชนก็เริ่มพูดว่าของเขายู่ตรงไหน เพราะว่าบทบัญญัติ ส.ว. มันน้อยไปนะครับ ไม่รู้ว่าอาจจะต้องเติมอะไรลงไปให้เขาเห็นภาพขึ้นว่านี่ละคือสมัชชาพลเมืองที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง มีการใช้อำนาจของรัฐอย่างแท้จริง จะอาศัยอธิบายอย่างเดียวจะพอหรือเปล่าไม่รู้ครับ แต่ที่นี้พวกนี้เป็นไปได้ไหมถ้าให้ กกต. เขาออกมาอธิบายแทนเราบ้างว่าสิ่งที่ กกต. คิดคืออย่างนี้ ๆ ๆ คือตอนนี้มันรู้สึกที่เราโดดเดี่ยว เราเป็นคนปะทะอยู่คนเดียว ไม่มีคนอื่นออกมาพูดช่วยบ้าง อย่างเลือกตั้ง กกต. ก็น่าจะออกมาพูดให้บ้างว่าเตรียมแล้ว เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ๆ ๆ ๆ ทำอย่างนี้ จะมีการป้องกันอย่างไร ๆ มาตรการเป็นอย่างไร ๆ อะไรพวกนี้ตามแนวความคิดของเรา เพราะเราพูดรู้สึกว่ามันค่อนข้างเหนียวกว่าจะไปชี้แจงให้เขาเชื่อ

ประธาน : เชิญครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายเอียรชัย ณ นคร : อาจารย์ครับ เรื่องของสมัชชาพลเมือง จริง ๆ ตอนช่วงสมัยที่อาจารย์บรรศักดิ์ยกร่างฯ ตอนนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับท้องถิ่นผมเคยไปประชุมที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ใน structure ของท้องถิ่นเขาจะใส่สมัชชาพลเมืองหรือสภาพลเมืองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งด้วย นอกเหนือไปจากคณะผู้บริหารท้องถิ่นกับสภาท้องถิ่น มันก็จะมี การเติบโตความคิดอะไรแบบนี้มา แต่จริง ๆ แล้วจุดที่อาจารย์เริ่มต้นไว้ตอนที่ทำเรื่องสภาองค์กรชุมชนตำบล ตรงนั้นมันคือจุดเริ่มต้นของสภาพลเมืองตามความเป็นจริง ซึ่งตรงนี้ตอนที่สภาพัฒนาการเมืองมาขยับเมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมา ก็ใช้เรื่องของเครือข่ายภาคประชาสังคม แล้วก็พยายามจะพัฒนาไปสู่ความเป็นสภาพลเมืองในระดับของจังหวัด โดยปล่อยให้สภาองค์กรชุมชนตำบลทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นสภาพลเมืองในระดับของตำบล คือตรงนี้ผมเข้าใจว่าคนที่เรียกร้องในเรื่องของสมัชชาพลเมืองเองหรือสภาพลเมืองเองหลายคนไม่ได้เข้าใจว่าสภาพความเป็นจริงวันนี้มันมีอะไรอยู่บ้าง แม้แต่ระดับของจังหวัดเองมันอาจจะเป็นไปได้ที่วาทะของสภาองค์กรชุมชน ตำบลซึ่งมีการประชุม คล้าย ๆ ว่าตำบลปัจจุบันนี้มันตั้งขึ้นมา ๔,๙๐๐ กว่าแห่ง แล้วก็มีการประชุมในระดับของจังหวัดและของประเทศเป็นครั้งคราวในแต่ละปี ตรงนี้มันอาจจะยังไม่เห็นเด่นชัดนัก แต่ว่าตรงนั้นมันคือตัวอย่างของ activity ที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของคนจริง ๆ ที่ใช้เวลาไปอธิบายให้คนที่พูดเรื่องสมัชชาฟัง ผมว่าคนที่พูดเรื่องสมัชชาพลเมืองบางคนก็เหมือนกับไปติดกับ wording ที่ทำมาในสมัยร่างฯ ที่แล้ว แต่ว่าไม่ได้นึกถึงความเป็นจริงว่าจริง ๆ แล้วมันมีกิจกรรมซึ่งทำให้คนเขารวมตัวกันในการทำกิจกรรมทางการเมืองตามความเป็นจริงอยู่ เพราะตอนที่สภาพลเมืองครั้งหลังสุดตอนที่พยายามจะผลักดันเปลี่ยนแปลงตรงเครือข่ายภาคประชาสังคมจังหวัดนะครับ ซึ่งประกอบด้วยเครือข่าย ๓ ส่วนคือภาครัฐ เอกชนและตัวภาคประชาสังคมก็จะต้องปล่อยให้สภาองค์กรชุมชนตำบล acting ในฐานะเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นสภาพลเมืองและตำบล ก็คือจะไปพัฒนาเฉพาะในส่วนบนคือจังหวัดเท่านั้นเอง แต่ที่นี้ถามว่าจริง ๆ แล้วเวลาถามว่าสภาพลเมืองจริง ๆ หน้าตาเป็นอย่างไร ปัจจุบันวันนี้มันตอบลำบาก เพราะว่าแต่ละฝ่ายที่สนับสนุนซึ่งการนำในการเสนอแนวคิดของตัวเอง อย่างสภาพัฒนาการเมืองก็ชิงการนำโดยอาศัยเครือข่ายภาคประชาสังคมจังหวัด แล้วก็บอกว่าตรงนี้มันจะพัฒนาไปสู่ความเป็นสภาพลเมืองในระดับจังหวัด ที่นี้คนอื่นเองผมก็ไม่แน่ใจว่าแนวคิดของเขาจะเป็นอย่างไร แต่ว่าเพียงแต่ว่าปัจจุบันนี้ผมคิดว่าคนที่พูดเรื่องสมัชชาหรือพูดเรื่องสภาพลเมืองเองลืมนึกถึงสิ่งที่มันมีอยู่ในปัจจุบันไป เพราะฉะนั้นสิ่งที่มียู่

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ปัจจุบันเองผมคิดว่าจริง ๆ ถ้าวันนี้คนที่เราคุยด้วยสมมุติกลายเป็น ที่พี่อัชรพุด สมมุติ กลายเป็นคนที่มาจากสภาองค์กรชุมชน ตำบล อย่างนี้อธิบายเขาเข้าใจได้เพราะเขา acting อยู่เขารู้ว่าเป็นอย่างไร เพียงแต่ว่าเขาอาจจะมีอุปสรรคในการทำงาน ซึ่งท่านอาจารย์เองก็ได้ รับปากว่าจะไปแก้ไขกฎหมายให้เขาทำงานได้ง่ายขึ้น อะไรทำนองคล้ายๆ อย่างนั้นครับ

ประธาน : จริง ๆ ที่เราเขียนไว้นั้นถ้าไปดูในมาตรา ๒๕๐ ตรงนั้นมันคือ จุดเริ่มต้นที่จะทำให้เกิดสมัชชาพลเมืองและมีผลต่อการปกครองท้องถิ่น เพราะเราบังคับ เอาไว้ในตัวว่าจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตรงนั้นละที่เรากำลังคิดว่าเมื่อไปถึงจุด ๆ หนึ่ง กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นมันจะต้องเริ่มสร้างตัวนี้ขึ้นมา แล้วมันถึงจะมีคนดูแล มีคน รับฟัง แล้วก็ใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น ที่สำคัญก็คือมีสตาจจะไปจ่ายให้เขา ไม่อย่างนั้นถ้ามา อยู่ในรัฐบาลกลางนี่เงินก็ไม่ลงไป และมันก็ไปมันก็เป็นเบี้ยหัวแตกไปหมด เพราะฉะนั้นตัวนี้ ถ้าเราอธิบายให้เขาฟังว่าในหลายเรื่องที่เขาเป็นกังวลเราก็ได้คิดและเราก็ใส่เอาไว้อยู่แล้ว เราอยู่ ๆ ไปตั้งขึ้นมามันก็ต้องตั้งคำถามถามอย่างที่ว่าอาจารย์นิติพันธุ์ถามล่ะว่า แล้วจะให้ทำ อะไร มาจากไหน มาอย่างไร ซึ่งมันยังมองไม่เห็นเลย เมื่อก็อาจารย์จรีจะพูด เชิญครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ดิฉันว่าเรื่องของความไม่เข้าใจเพราะว่าอ่านแล้ว อาจจะอ่านไม่ละเอียดและอ่านไม่ครบถ้วน แต่หลัก ๆ ดิฉันคิดว่าส่วนหนึ่ง อย่างคนที่เป็นนัก กฎหมายสอนกฎหมายนะคะ หรือว่าคนที่เข้าใจกฎหมาย เขาก็มีความรู้สึกว่ายากให้ เหมือนเดิม มันเป็นเรื่องของอคติมากกว่า อยากให้เหมือนเดิม การที่เราไม่ได้ใส่ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ตั้งแต่ต้น การที่ไม่ได้เขียนแบบเดิม เขาบอกว่ามันจะทำให้วิวัฒนาการของ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิของประชาชนสับสน แล้วก็นำไปใช้ไม่ได้ เขาบอกว่า ศาลใช้เวลา ๒๐ ปีตั้งแต่ รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่มีความต่อเนื่องและเรา ไปปรับอะไรหลายอย่าง เขาก็เลยเป็นห่วง กังวลว่าเดี๋ยวด้วยเหตุผลอันนี้มันจะทำให้ ประชาชนสับสน ศาลก็สับสน ฝ่ายราชการที่เริ่มเข้าใจสิทธิประชาชนก็สับสนอีก เขาบอกว่า อันนั้นก็กึ่งหนึ่ง หนึ่งความเห็น อีกหนึ่งความเห็นที่เขาว่ากันเขาบอกว่ามันคล้าย ๆ ว่ากลับ ฐานคิด ถ้าเราบอกว่าเป็นหน้าที่ของรัฐเหมือนรัฐเป็นใหญ่ และประชาชนไม่มีสิทธิ รัฐจะเป็น คนหยิบนั่นให้แค่นั้นเอง เขาก็คิดว่ามันไปอะไรคะ ตรงกันข้าม สวนทางกับสิ่งที่ได้พัฒนา มาแล้วหลายปี อันนี้คือจุดหลักคิดของเขานะคะ อาจารย์บรรเจิดเขาก็จะเปิดเวทีคุยกันใหญ่ วันที่ ๕ ที่นิด้า คิดว่าประเด็นเหล่านี้จะขึ้นมาอีกมากมายนะคะ และความไม่พอใจในเรื่อง เหล่านี้มันจะออกมาอีกเยอะ ที่นี้-----

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

อีกประเด็นหนึ่ง แต่เราก็ได้คุยกันนะคะ ตอนแรกเราได้คุยกัน ดิฉันก็พยายามอธิบายว่า รัฐธรรมนูญถ้าอยู่ในหน้าที่ของรัฐไม่ได้แปลว่าอย่างนั้น เขาเข้าใจผิดหมดเลย เพราะจริง ๆ ท่านประธานอยากจะให้รัฐมีหน้าที่ แล้วก็ประชาชนสามารถที่จะได้ประโยชน์เร็วกว่ามากกว่าที่จะเป็นสิทธิเขียนไว้อย่างนั้น เขาบอกเขาอยากให้เป็นเหมือนเดิม อันนี้ก็คือประเด็นนะคะ ที่นี้ก็ในส่วนบางอันมันเหมือนดิฉันมีความรู้สึกว่ามันเป็นลักษณะของคนไทยใหม่คะที่ไม่ชอบรับนวัตกรรมอะไรแบบใหม่นี้ ของใหม่นี้คือรับไม่ค่อยได้ เพราะฉะนั้นการที่จะไปปรับอะไร มันทำให้นอกจากเกิดความสับสน ด้านเลยคะ คือด้านโดยไม่ค่อยมีเหตุผลในการมอง ที่นี้พอนักวิชาการนำป๊อ คนที่เป็นประชาชนก็เลยไปตาม มีคนถึงกับหาว่าสิทธิของชาติพันธุ์ของคนกลุ่มน้อยมันจะหายไป ดิฉันก็บอกว่าเรามีมาตราที่เขียนถึงเรื่องนั้น เขาก็ไม่ฟังนะคะ หรือว่าแรงงาน เขาบอกว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถ้าเขียนไว้มันจะช่วยคุ้มครองแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง ขณะนี้ลำบากแค่ไหนไม่รู้ กลายเป็นเรื่องของการที่ถูกรังแกอะไรต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ ดิฉันคิดว่าอาจจะต้องคิดและคุยกันใหม่คะว่าการเปลี่ยนแปลงระบบเปลี่ยนแนวทางการเขียนกับการคิดอะไรนี้เราสามารถจะอธิบายให้เขา convince ได้ไหม ถ้าไม่ได้ มันก็จะมีแต่คนที่เคยเป็นพวกเรามันกลายเป็นไม่ใช่พวกเราไปหมด แบบที่คุณอัครพรว่านะคะ มีอคติบางคนใช้คำรุนแรงจนดิฉันโกรธเกือบจะโต้กลับไป เขาบอกว่าถอยหลัง ๒๐ ปี เหมือนกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถอยหลังไป ๒๐ ปี แสดงให้เห็นถึงความคิดแบบเดิม ๆ เก่า ๆ รัฐเป็นใหญ่ อะไรสารพัดอย่างที่เขาพูดนะคะ ก็ไม่อยากจะเล่าต่อเพราะว่าพูดแล้วก็รู้สึกว้า อ๊ะ มันยากที่จะไป defend เพราะว่าถ้าคนมีอคติแล้วมันก็จะยึดกับอคตินั้นนะคะ ไม่ค่อยฟังเหตุผลที่เราจะพูด แต่ส่วนคนที่อ่านไม่ละเอียดก็มี แต่ที่ประหลาดใจอีกอย่างหนึ่งก็คือว่าคนที่เข้าใจ อ่านแล้วเข้าใจไม่ลุกขึ้นมา defend เราเลย ไม่ลุกขึ้นมาปกป้อง พอจบจากอภิปรายป๊อมีคนวิ่งเข้ามาหลายคนบอกว่าเห็นด้วยแล้วก็เข้าใจที่ท่านประธานพูด เข้าใจที่ดิฉันชี้แจง เข้าใจหมด มันอยู่นี่ อยู่โน้น อะไรต่ออะไร แล้วทำไมเขาไม่อธิบายในที่ประชุม แต่มันมีอยู่ มีอยู่ คุณสุนทรีที่เป็นเอ็นจีโอคนหนึ่งที่เขาลุกขึ้นมาช่วยตอนคุณสุนีย์บอกว่าเราไม่มีประชาชนไม่มีสิทธิเข้าชื่อที่จะร้องอะไรต่ออะไรต่าง ๆ นี่นะคะ คุณสุนีย์บอกว่ามี แล้วเขาก็วิ่งเอามาตรานั้นมาให้คุณสุนีย์ดู ชอบคุณคะ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : คือผมคิดว่าอย่าเพิ่งไปตระหนก คือลองคิดในตอนที่เราประชุมกัน คนที่เขาเคยร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มา เขาก็จะยึดตัวนั้นเป็นคัมภีร์ให้เราเจริญรอยตาม ขนาดท่านประพันธ์ท่านก็เคย พอไม่มีคำไหนท่านก็จะท้วงขึ้นมาทุกทีไป เพราะท่านก็ยึดของท่านมา แต่ว่าพอเราฟังพวกเราพูดคุยกันไปแล้วท่านก็โอเค ท่านก็เข้าใจว่าทำไมเราถึงเขียนอย่างนี้และมันจะดีกว่าอย่างไร แต่ว่าเราคงอธิบายกับทุกคนหมดไม่ได้ และที่สำคัญก็คือว่าคนบางคนที่ไม่เข้าไปอยู่ในที่สมมนาอาจจะเป็นคนประเภทที่ถูกสั่งมาเพื่อที่จะมาหยิบประเด็นเรื่องนั้นเรื่องนี้เพื่อที่จะทำให้เขาไปโดยไม่สนใจว่าของจริงเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้น ณ ขณะนี้ผมคิดว่าสิ่งที่เราควรทำคือเงี่ยหูฟังหมด อะไรที่เราชี้แจงได้ในขณะนี้เราก็ค่อย ๆ ชี้แจงไป ส่วนที่เขาพูดนั้นถ้ามันมีเหตุผลและมันสมควรกับการแก้เราก็มาแก้ ถ้ามันไม่เหลือปากว่าแรงเราก็แก้ แต่ว่าถ้ามันจะทำให้ขัดหลักของเราหรือทำให้เราต้องร่างใหม่เราก็อาจจะต้องถามตัวเราเองว่า เอ๊ะ แล้วตกลงที่เราคิดนั้นผิดหรือเปล่า ถ้าผิดก็แก้ แต่ถ้ามันไม่ผิดเราก็นั่งไปตามนั้น ปัญหาอยู่ที่ว่ามันจะต้องช่วยกันอธิบาย เมื่อไหร่ยังไม่ได้ตกลงกันว่าเอาใครไป ผมคิดว่ามันคงไม่ต้องคนเดียว หลาย ๆ คน ผมว่าใครที่คิดว่าถนัดทางไหนจะไปอธิบายเรื่องนั้น ๆ ก็ลองตกลงกัน หรือว่ามอบไปก็ได้ว่าใครถนัดทางไหน แล้วลองเขียนมาให้เราดูหน่อยสิ ใครที่จะไปอธิบายลองเขียนมาให้เราดูหน่อย ๓ นาทีมันคงไม่เกินครึ่งหน้า แล้วเรามาดูเราก็อาจจะช่วยกันแก้แล้วไปออก

เลขานุการ : ผมขออนุญาตให้ข้อมูลประกอบการพิจารณาครับ เมื่อวันเสาร์ที่ผมไปพูดที่จุฬาฯ ก็มีต่างชาติเข้ามาฟังหลายคนนะครับ กลายเป็นต่างชาติเข้าใจดีครับ เข้าใจบอกว่าอย่างที่ผมกราบเรียนว่าที่อาจารย์ยกขึ้นมาว่าเรากลับวิธีเขียน เราเอาเขียนแบบฝรั่งเศสนะ เขียนว่า article ๕ ของปฎิญาสากรล ฝรั่งเศส ญี่ปุ่นอะไรเข้าใจดี คนไทยไม่ค่อยเข้าใจเท่าไร พอกลับมาบ้ายผมมาพูดที่นี่เรื่องให้กลุ่มสตรีที่สวนกับท่านอาจารย์ครับ ก็บอกว่าเราทำไมถึงเปลี่ยนวิธีเขียนอย่างนี้ ประท้วงผมทั้งห้องเลย กลายเป็นอย่างนั้นไป คือเป็นสากล แต่ว่าคนไทยไม่เข้าใจ คือ mindset เขาถูก set มาอย่างนั้นแล้วว่าต้องเขียนละเอียดลออ แม้กระทั่งคุณหญิงทิพาวดีเองท่านก็บอกว่าต้องมีคำว่า เพศสภาพ อยู่ข้างใน

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นี่อะไรอย่างนี้ แล้วก็ woman budgeting อะไรอย่างนี้ ผมก็บอกว่าเราใช้คำว่า บุคคลจริง ๆ แล้ว พอบุคคลแล้วมัน cover ทั้งหญิงทั้งชาย ทั้งคนเด็ก คนชรา คนอะไรต่าง ๆ นานา cover หมดแล้วละ และมันก็ equal ด้วย ถ้ามองในแง่ของสากลนะ แต่เขาไม่เข้าใจ เขาบอกเดิมมี มันต้องมีอยู่ สุดท้ายพอเลิกประชุมมีคุณผู้หญิงจาก UN Women คุณผู้หญิงคนนั้นก็มาคุยกับผมก็บอกว่าเข้าใจสิ่งที่ผมพูดทั้งหมด ยกเว้นเอ็นจีโอในห้อง

ประธาน : เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ท่านประธาน ผมขออนุญาตแทรกต่อเนื่องจากคุณปกรณ์นะครับ คือผมได้รับการบอกกล่าวจากทางฝ่ายเลขาฯ ของรับฟังฯ นะครับว่าในเวทีกรุงเทพฯ เวทีสุราษฎร์ธานีจะมีผู้แทนของสถานทูตสวีเดนจะขอเข้าฟังด้วย เขาบอกว่าในช่วงอาจารย์บรรศักดิ์เคยเข้าฟัง ผมว่าก่อนอื่นผมต้องมาขอเรียนหาหรือในที่ประชุมก่อนว่าเราจะอนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาเป็นลักษณะที่เป็นทางการอย่างเรานั้นหรือเปล่าครับท่านประธาน

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมขออนุญาตโดดไปอีกเรื่องหนึ่งนะ ผมว่าที่ท่านอาจารย์ถามเมื่อกี้นี้ครับ เออสัก ๖ ดีไหมครับ มีท่านอาจารย์

ประธาน : ผมไม่ต้อง เพราะผมออกมาปลายอยู่แล้วครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ก็มีท่านประพันธ์ แล้วก็ท่านอาจารย์จรี แล้วก็โฆษก ๓ ท่าน ยกเว้นอาจารย์อมร ก็เป็น ๕ คือท่านประพันธ์เอาไว้ตอบเรื่องระบบเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. คนจะเชื่อถือเวลาพูดอย่างนั้นครับ ท่านอาจารย์จรีพูดเรื่องเอ็นจีโอกับเรื่องสตรี คือต้องเอาผู้หญิงตอบผู้หญิงนะครับ แล้วก็โฆษก ๓ ท่านก็พูดเรื่องทั่ว ๆ ไป ผมว่าผมมาอยู่ในช่วงกลาง ๆ ๓ นาทีนะครับ และถ้าอันไหนที่มันเป็นหลักการ

ประธาน : มันวันละคน วันหนึ่งคนหนึ่งมันก็ ๓ นาที

นายภัทร คำพิทักษ์ : ก็เรียงกัน หมุนกันไปอย่างนี้ครับ

ประธาน : นี่มันมีหัวข้อนี้มาใช้ใหม่ ที่อยากจะให้พูดใช้ใหม่ ในเบื้องต้น สิทธิและเสรีภาพน้อยลงจริงหรือไม่ อะไรพวกนี้ ซึ่งเอาที่ผมเขียนนั้นละเอาไปใช้ได้แล้ว แต่จะไปปรับปรุงอย่างไรก็ไปปรับปรุง แล้วก็แยกกันไป ๕-๖ หัวข้อนี้ก่อน เอาช่วงต้น

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เลขานุการ : เขา request ท่านเลขาฯ อัครมาเป็นพิเศษครับ เขาบอกว่า
พูดเข้าใจง่าย

นายภัทร คำพิทักษ์ : ดีครับ สัมผัสอัคร ถูกแล้วครับถูกตัว

เลขานุการ : มีคุณผู้หญิงอีกคนหนึ่งใส่แว่นนะครับผมจำชื่อไม่ได้
เขา request มาบอกว่าต้องขอท่านอัครครับ

ประธาน : ก็ดีครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมว่า ๖-๗ ท่านนี้

ประธาน : แล้วมันมีทั้งหมด ๘ หัวข้อ pick up กันคนละหัวข้อก็แล้วกัน
แล้วก็ลองเขียนมาให้ดูพุงนี้หรือมะรินนี้ สักครึ่งหน้าผมคิดว่าแค่นั้นเวลาเขาไป rerun
มันจะได้ไม่ยาว เชิญครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ดิฉันจะให้คุณอัครแทนตัวดิฉันดีกว่า เพราะว่า
เข้าใจแม่นยำในเรื่องของมาตรากฎหมายอะไรต่ออะไร ไม่อย่างนั้นก็คุณปกรณ์จะแม่นยำกว่า
เยอะ

ประธาน : เขาไม่ได้ให้ไปซักถามนะ เขาให้เราไปพูด ที่นี้ที่เรากำลังจะทำ
ก็คือว่าไปเขียนมาและเรามาช่วยกันดู พอดูเสร็จเราก็ถือไปแล้วก็ไปพูดตามนั้น คือ
อย่าไปอ่าน ไปพูดตามนั้น

นายอัคร จารุจินดา : ๓ นาทีมันแป๊บเดียว หัวข้อหนึ่งก็คงไม่ได้หรอก
เพราะต้องเจาะเรื่อง

ประธาน : ต้องพูดให้มันสั้นเพื่อว่าคนจะได้ฟัง rerun มาได้ทั้งวัน

นายอัคร จารุจินดา : ท่านอาจารย์จรีอาจจะไปพูดเรื่องสิทธิชุมชน
เรื่องผู้หญิง เรื่องอะไรพวกนี้ เพราะว่าเขาเชื่ออาจารย์

นางจรี วิจิตรวาทการ : อาจารย์ชาติชายจะขึ้นเรื่องสิทธิชุมชนนะคะ ดิฉัน
พูดเรื่องผู้หญิงได้ แต่วันนั้นไปแล้วรู้สึกหตู่ กลับมาแล้วหตู่ บางคนถึงกับถูกเลิกจ้างงาน
ก็เป็นปัญหา มาตรา ๔๔ เป็นปัญหาก็มาบน เอ๊ะ แล้วจะให้รัฐธรรมนูญทำอะไร มีอีกคนหนึ่ง
บอกว่าทำไมเราไม่มี แต่มากกว่า ๑ คนนะคะบอกว่ารัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้พูดถึงพันธกรณีกับ
สัญญาต่าง ๆ สัมพันธระหว่างประเทศอะไรต่าง ๆ นะคะ พูดถึง แล้วก็อีกคนหนึ่งก็บอกว่า

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

code of conduct ของบริษัทต่างชาติ ข้ามชาติในประเทศไทยไม่ได้เอามาใช้เต็มที่ก็เลยทำให้คนงานมีปัญหา คล้าย ๆ สาระนั้น ดิฉันก็ถามว่าดิฉันไม่เข้าใจว่าเขากำลังพูดคนละเรื่องกันหรือไม่ หรือว่าถ้ารัฐธรรมนูญนี้จะไม่ลงไปถึงเรื่องของ code of conduct ของบริษัทข้ามชาติ ก็เลยพูดดี ๆ แต่ไม่เข้าใจว่าหมายถึงอะไร มันอาจจะเป็นคนละประเด็นหรือเปล่าอะไรอย่างนี้

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตต่อเนื่องนะครับ คือเวทีที่เชียงใหม่ผมเห็นด้วยกับอาจารย์เกียรติชัยนะ ผมว่ามีคนที่เป็นตัวแทนที่มา ท่านประธานเป็นตัวแทน อย่างเครือข่ายของพี่มุกดาอย่างนี้ ครูมุกดาก็มา พวกนี้เตรียมป้ายมาเสร็จเลยมายกป้ายด้วย คือเขามีตัวตนอะไรบางอย่างที่เขาจะต้องแสดง หรือว่า สปช. บางคนเดินทางมาตามห้องและเขาก็มาแนะนำตัวว่าเขาเป็น สปช. เชียงใหม่นะ แล้วก็ไปห้องโน้นก็แนะนำอะไรอย่างนี้ คือเขาก็หาโอกาสจากเวทีพวกนี้อยู่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นก็ต้องดูแล้วก็แยกไปอย่างที่ท่านอาจารย์เกียรติชัยว่านะครับ แต่ว่าผมว่ามันมีประเด็นหนึ่งที่ผมคิดว่าเป็นประเด็นใหญ่และเราต้องมองมันดี ๆ คือว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับภาคประชาชน อันนี้ครับอาจารย์พอไปลงในพื้นที่เราจะพบชัดเจนเลยว่าประชาชนไม่ได้ไว้วางใจรัฐอีกต่อไปแล้ว และเขารู้สึกว่าเขาตื่นขึ้นมาเหมือนที่อาจารย์จรัสวานีนะ เขาทำของเขาเองได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เขาอยากจะมีคือว่าช่วยเขียนลงไปหน่อยได้ไหม เหมือนที่คนเขาบอกว่าคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติ เขาต้องการแค่ว่าสิทธิชุมชนถูกรับรอง ประโยชน์อื่น ๆ แค่นั้นครับผมคิดว่าประโยชน์อื่น ๆ แค่นั้นเขาพอใจ เขาพอใจแล้ว คือที่เราไปอธิบายว่ามันอยู่ตรงโน้นฟ้องได้อะไรอย่างนี้ โอเคทั้งหมด แต่อยากจะมีตรงนั้น เพราะว่าตรงนั้นเป็นหลักประกันของเขาว่าตัวตนของเขามีอยู่ ซึ่งผมคิดว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนอันนี้มันสะท้อนตรงนี้มาชัดเจนมากนะครับ ทีนี้พอเราไปกลับหลักในเรื่องรัฐจะต้องทำให้ทุกอย่างมันก็มาเข้าที่อาจารย์บรรเจิดเขียน ซึ่งผมคิดว่าอันนี้อ่อนไหว ผมว่าจะมีเวทีที่เกิดขึ้นหลังจากนี้ ไกล ๆ นี่นะครับ เพราะอาจารย์บรรเจิด ทีมนักวิชาการต่าง ๆ พูดเรื่องเราลดทอนสิทธิถ้าเขาไม่เข้าใจนะครับ หรือว่าเขาอธิบายและทำให้คนรู้สึกที่เราไปลดทอนสิทธิของประชาชน มันจะเข้าล็อกของอีกข้างหนึ่งที่คิดว่าเราเป็นรัฐธรรมนูญของทหาร แล้วทำ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เพื่อทดสอบสติของประชาชน อันนี้จะเป็นภาพใหญ่ที่ทำให้ผมคิดว่าเราจะเอาไม่อยู่ เป็นความอ่อนไหวทางการเมืองที่เราจะต้องระมัดระวัง คือเราจะต้องแก้เลย ที่เมื่อคืนผมเขียนเรื่องอาจารย์บรรเจิดมาเพราะผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นประเด็นใหญ่ที่เวลาเขาได้เถียง อาจารย์บรรเจิดได้เถียงในหลักการ แต่ว่าคนที่จะไปแปลความว่าเราจะเป็นรัฐธรรมนูญทหารที่ทดสอบสติประชาชน มันจะเป็นลักษณะนั้นอาจารย์ เพราะฉะนั้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ อันนี้ประเด็นที่ ๑ ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่าเขาอยากได้ห้องที่พีวาระกับผมไปอธิบายนี่นะครับ เพราะอธิบายว่ามันเป็นอย่างนี้นะ มันแปลงมาเป็นแบบนี้ ทุกคนอยากจะย้ายเรื่องของเขาคับอาจารย์ เรื่องชาติพันธุ์ เพราะเขาอ่านปุ๊บเขาพูดกันเองนะครับอาจารย์ เขาบอกว่าอันนี้ดีมากเพราะว่าพวกเขาไม่เคยถูกรับรองไว้ในนี้เลย เรายังไม่ได้โฆษณาะ พีวาระก็ไม่ได้พูดประเด็นนี้ เขาอ่านเจอเองนะครับ เขาบอกว่าอันนี้ดี ไม่มีรัฐธรรมนูญอื่นไหนเขียนเลยรัฐธรรมนูญนี้ดี แต่เราขอย้ายไปอยู่หน้าหน้าของรัฐธรรมนูญใหม่ ห้องผมนี้ไอ้โฮเขาฉลาดมากครับ เขาฉลาดจริง ๆ ผมยังไปพูดตอนท้ายตอนพีวาระพูดเสร็จบอกว่าไอ้โฮพวกพีนั้นฉลาดจริง ๆ เลย หัวไวมากเลย ขอย้ายเรื่องทรัพยากรไปอยู่หน้าหน้ารัฐ ขอย้ายเรื่องชาติพันธุ์ไปอยู่หน้าหน้ารัฐ ย้ายตั้งหลายหมวดขอไปอยู่หน้าหน้ารัฐ เพราะเขารู้ว่าเขาจะได้อะไร แต่สิ่งที่เขากังวลครับ อาจารย์ว่า พอเราไปเขียนว่า ตามที่กฎหมายกำหนด หรือบางอย่างไม่ได้เขียนให้ชัดเขาจะ serious มากเลยว่พอย้ายของเขาแบบนี้ไปจากที่เดิม แล้วพอรัฐไม่ทำก็เท่ากับว่าปิดปากเงียบ มันก็จะมีพวกมาแบบนี้ และประสบการณ์ชาวบ้านเขารู้สึกว่ากว่าจะได้กฎหมายนี้มา มันยาวนานมาก เราจะทำอะไรมันถึงจะถูกรับรอง ผมว่าอันนี้เป็นความกังวลเลย คือย้ายมาก็ดี แต่ว่าฉันไม่แน่ใจนะว่าฉันจะได้รับและมันจะดีแบบเก่าไหม ซึ่งอันนี้มันก็ไปสอดคล้องที่อาจารย์บรรเจิดพูดว่า เอ๊ะ พอไปกระบวนการกว่าจะไปศาลรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญตีความออกมาแล้วมันจะบังคับหมดหรือไม่ กระบวนการสิทธิของประชาชน มันจะหายไปหรือไม่ ซึ่งผมคิดว่าอันนี้เป็นความรู้สึกของประชาชนที่ ๑. เขาผิดหวังกับรัฐมานานแล้ว และเขาสร้างกระบวนการของเขาขึ้นมา ซึ่งผมคิดว่ากระบวนการของรัฐพอเราเอารัฐเป็นตัวศูนย์กลางนะครับ และเราไม่ได้เอ่ยถึงความมีตัวตนของประชาชนหรือว่าภาคประชาชน มันเลยทำให้น้ำหนักตรงนี้ แนวร่วมที่พีอัชรพุดนั้นมันหายไป คือถ้าเราเติมไปอีกนิดหนึ่งรู้ว่าตัวตนเขามีอยู่นะครับ และให้ตัวตนเขาบางอย่างอยู่ เช่น สิทธิในการฟ้อง

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เขาก็รู้ว่าเวลาเขาขึ้นศาลเขาไปในฐานะบุคคลนะครับ แต่เขาก็รู้สึกว่าอันนั้นเป็นสิ่งที่เขาอยากจะมี ซึ่งผมคิดว่าถ้าให้สถานะของเขายังมีอยู่นะครับ อันที่ ๒ ก็คือว่าเราไปอุดรอยรั่วระหว่างรอยต่อ ผมว่าคนทั้งเรื่องระหว่างรอยต่อเนี่ยเยอะมากเลยนะครับ เพราะว่าเขาพบแล้วว่าหลายรัฐธรรมนูญแม้แต่กระทั่งเขียนให้กฎหมายลูก กฎหมายลูกมันก็ไม่ออก ทีนี้พอเราไปห่อทุกอย่างรวมกัน รวบ ๆ ๆ เข้ามา และถึงแม้จะทำมันดีอย่างไรก็ตามมันไม่ได้เป็นหลักประกันของเขาว่าสิ่งนี้มันจะเกิดขึ้นจริง มันกลายเป็นว่าของเดิมที่เจียรไนไว้แล้วมันเป็นหลักประกันมากกว่า อันนี้ครับมันเป็นหัวใจ ซึ่งผมคิดว่าเราต้องแก้ตัวนี้ไว้ ๆ ในความรู้สึกของผมนะ เพราะไม่อย่างนั้นมันจะเกิดความรู้สึกว่าเราไปกดทับสิทธิชาวบ้าน และกลายเป็นรัฐธรรมนูญที่นั่นออกมา อย่างผมคุยกับพี่สนา เขาก็ comment อย่างที่ว่าออกมาแรง ๆ นะครับ เพราะผมเขียนอธิบายไปปั๊บ เขาเขียนมาหลังสุดบอกว่าพี่ขอเช็คก่อนนะว่าสิ่งที่น้องอธิบายมาในทางทฤษฎีแล้วและในทางปฏิบัติมันเป็นไปได้หรือเปล่า คือเสียงอ่อนลง แต่ว่าเหมารวมค่าไปแล้ว เพราะว่ารู้สึกว่ามันเป็นแบบนั้น แต่พอเราไปอธิบายให้ฟังอ่อนลงกว่าเดิม ๆ แต่ไม่แน่ใจ ทีนี้พอทุกคนตอนนี้ พี่คำณูณ ใครต่อใครก็ไปยึดหลักของอาจารย์บรรเจิด ตอนนี้เฮโลไปยึดของอาจารย์บรรเจิดนะครับ ซึ่งผมคิดว่าต้อง counter หรือว่ายันอาจารย์บรรเจิดให้อยู่ ถ้ายันอาจารย์บรรเจิดไม่อยู่นะครับเดี๋ยวมันจะกด ๆ ๆ มาและอีกอันหนึ่งเวทีของธรรมศาสตร์อีกวันสองวันนี้ผมคิดว่าน่าจะมีพวกเจ้าเอกอะไรระครับ ปริญญาจะมาพูด อันนี้จะมาเรื่องพรรคเล็ก ผมฟันธงไว้เลยนะครับ จะบอกว่าเราปิดทางพรรคเล็ก ซึ่งผมว่าเราจะต้องมีกระบวนการอธิบายหรือว่าให้ความรู้เรื่องเตรียมข้อมูลเรื่องพรรคเล็กเอาไว้ คือใจผมเนี่ยผมอธิบายบอกว่าในรอบ ๒๐ ปี พรรคเล็กเนี่ยมันเกิดขึ้นมาใน ๒-๓ ลักษณะที่ผมจำได้ -----

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

อันที่ ๑ ก็คือว่า เกิดขึ้นมาอย่างพรรคของคุณชูวิทย์ คือฉวยโอกาสใช้สื่อได้ แล้วก็ไม่ต้องส่งเขต
อันที่ ๒ คือเกิดอย่างพรรคที่มีคนไปปล้นชิงประชาชน โฆษณาแปลก ๆ ที่ผมเอามาลง Facebook
ได้ที่นั่งมาที่หนึ่งแล้วก็ห้ามเรื่องการฉวยโอกาสหาเสียงแบบตัวเข้าบ้านแบบนั้นแล้ว เพราะฉะนั้น
พรรคเล็กจริง ๆ ที่มันจะเกิด มันคือพรรคอะไร ผมก็ถามไปหลายคนนะครับ ผมบอกว่าที่พวกคุณ
อยากให้เกิดพรรคเล็ก มันเกิดอะไรในรอบ ๒๐ ปีมานี้ อธิบายให้ผมฟังสิว่ามันมีพรรคเล็กอะไร
เกิดขึ้นมาได้บ้าง แล้วพรรคเล็กที่เราอยากให้เกิดมันคืออะไร แต่พอพูดในทางทฤษฎีมันจะดูโก้มาก
อย่างปริญญาก็จะพูดเรื่องนี้ แน่นนอนเลยในวงธรรมศาสตร์ คือผมว่าพวกนี้พอเราเก่งได้
เราก็ดักทางมันเอาไว้ อย่างน้อยที่สุดจะต้องเอาออกวันเดียวหรืออะไรอย่างนี้ และมันมีเทคนิค
อันหนึ่งที่ผมสังเกตดูนะครับอย่างพี่สนาโพสต์ปุ๊บ เดียวนี้สื่อหลายคนก็ทำงานง่าย
หรือว่าใครที่เข้าทางเขา อย่างมดิชน เข้าทางเขาปุ๊บ ดึงไปเลย ผมว่าบางอย่างถ้าเราจับเป็นคู่
อาจจะรบกวนท่านอาจารย์จรัสเรื่องสตรีมาอย่างนั้นะครับ ก็จับเป็นคู่เลย อาจารย์ก็เขียนออก
หรือว่าถ้าอาจารย์ไม่ได้ใช้ Facebook ต้องส่งให้ทีมพวกเรา ส่งไปที่สำนักข่าวนั้นให้เขาลงแก้
อย่างผมเขียนเรื่องสิทธิชุมชน อิศราเขาก็โทรศัพท์มาบอกว่าขอไปลงได้ไหม ผมบอกเอาไปลงเลย
แล้วเขาก็ส่งต่อไป ผมก็ใช้วิธีว่าเขาแชร์กัน Facebook ตรงไหน ไปเขียน comment ห้อยท้ายเอาไว้
ตามไปใส่ไว้ เพราะถ้าเขายังแชร์ไปเขาก็จะเห็น comment ของเรตามไปด้วย ก็จะระงับไปด้วย
อีกส่วนหนึ่ง คือใน social media มันจะกระจายกันมาก แต่ว่าในหลัก ๆ ถ้าได้ที่คุณปรกรณ์ช่วยมา
วันนี้ ผมว่าในภาพรวมเราจะเห็นอันที่ ๒ ใน social media ไปช่วยกันเอาไว้แล้วต้องเร็วหน่อย
อันที่ ๓ คือว่าพวกหลักใหญ่ ๆ อย่างอาจารย์บรรเจิด อย่างอะไรอย่างนี้ต้องยันให้อยู่
และไม่ให้มันเลื่อน ถ้ามันเลื่อนเดียวเราเอาไม่อยู่ มันจะเกิดภาพความทรงจำอีกแบบหนึ่ง
อาจารย์ศุภชัยเล่าให้ผมฟัง ท่านคุยกับนายอำเภอลูกศิษย์ที่เชียงใหม่ อาจารย์ศุภชัยบอกว่า
นายอำเภอก็ไม่ได้อ่าน แต่ท่านถามว่าถ้าทางรัฐบาลจะสั่งให้อย่างนี้ มันโอเคไหม เขาก็พูดประมาณ
ว่าถ้าเป็นรัฐธรรมนูญที่มันไม่เป็นประชาธิปไตยก็อาจจะลำบาก อะไรอย่างนี้ คือท่านองว่า
ภาพที่คนให้รัฐธรรมนูญของเรา มันจะไปได้ในลักษณะแบบนี้ ที่นี้เราต้องไปกันมันไว่ก่อน
แล้วเราจะต้องจัดเบอร์กระดุกใหญ่ ๆ สมมุติว่าอย่างอาจารย์บรรเจิด ก็ต้องเอาพี่อัชพรไปอธิบาย
หรือว่าส่งข้อเขียนของพี่อัชพรออกไปในที่สาธารณะ หรือว่าท่านอาจารย์กระโดดมาพูดเรื่องนี้
อะไรอย่างนี้ ผมเองเห็นว่าคนจำนวนหนึ่งไม่ได้ออกมาแนะนำพี่อัชพร ผมรู้สึกว่าย่างอดีต สนข.

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

หรือ สปช. บางคนก็ไม่ได้ออกมาเพราะเกรงใจท่านอาจารย์ แต่ไปนั่งจ้องอยู่ใน Facebook ประเภทแบบว่าตินะ เอาใจช่วย อะไรอย่างนี้ แต่ก็ไม่ได้ออกมาช่วย คือเห็นอยู่ ก็ไม่กล้าว่า ก็มีเยอะอยู่เหมือนกันครับ เพราะฉะนั้นที่ออกมา มันยังน้อยอยู่ ผมว่าใจเย็น ๆ ลองฟังดู แต่ว่าอันไหนที่มันเป็นหลักสำคัญและเห็นแว่วว่ามันจะมา ต้องเอามันให้อยู่ คืออย่างเรื่องสิทธิชุมชน ที่เขาจะลงไปถึงชาวบ้านต้องเอาให้อยู่ เรื่องอธิบายเรื่องสิทธิกับหน้าที่ต้องเอาให้อยู่ เรื่องหลักของอาจารย์บรรเจิดที่มันจะ implement จากศาลรัฐธรรมนูญ ที่มันแปลว่าสิทธิที่เราให้ชาวบ้านกินได้จริง ๆ อันนี้เราต้องอธิบายตรงนี้ให้ชัด ผมว่าเอาอยู่

ประธาน : กินได้และได้กินด้วย ไม่ใช่กินได้แล้วนั่งมองอยู่เฉย ๆ ที่เราพยายามทำนี่คือทำกินได้และได้กิน

นางจรี วิจิตรวาทการ : จะบอกว่าไม่เชื่อว่ากินได้ ได้กิน เพราะว่าเราจะรับประกันอย่างไรว่ารัฐบาลจะเป็นอย่างไรในอนาคต เพราะฉะนั้นเขาขอให้เขาได้ดำเนินการเองดีกว่า

ประธาน : เขาก็ดำเนินการได้อยู่แล้ว

นางจรี วิจิตรวาทการ : ใช่ค่ะ แต่เขาบอกมันไม่ได้อยู่หมวดสิทธิเสรีภาพที่ใส่ตัวเขาไว้ ตัวตนเขาหายไปเขาว่าอย่างนั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ จากที่ไปรับฟังความคิดเห็นที่เชียงใหม่ ตอนนี้ร่างรัฐธรรมนูญเราเพิ่งออกไป แล้วที่เราชี้แจง พูดง่าย ๆ เรายังไม่ได้ชี้แจงเลย พูดง่าย ๆ ตอบในร่างไป ฉะนั้นที่ท่านอัครบอกว่าน่าจะให้ กกต. มาช่วยอธิบายเรื่องเลือกทางอ้อม ส.ว. เขาก็คงถือว่าเขาไม่ได้เป็นคนร่าง เราต้องเป็นคนอธิบาย ที่นี้จากการที่ไปรับฟังที่เชียงใหม่อย่างกลุ่ม ๑ เป็นกลุ่มที่เกี่ยวกับรัฐสภา ความจริงทางผมไป ไม่ได้อยู่ในกำหนดการที่เราจะต้องไปให้ข้อมูลเบื้องต้น แต่เข้าไปจัดว่าให้กรรมการร่างไปให้ข้อมูลเบื้องต้น ผมก็ไปอธิบายเรื่องการเลือกตั้ง ส.ส. อย่างที่ว่า ระบบจัดสรรปันส่วน และบัตรใบเดียว เรื่องบัตรใบเดียวพออธิบายเสร็จ แล้ววิทยากรเขาก็ดำเนินรายการไป แล้วตอนที่เขาสรุป วิทยากรของพระปกเกล้าเขาสรุปเลยว่าเลือกบัตรใบเดียวนี่มีใครเห็นอย่างไร มีใครไม่เห็นด้วยไหมยกมือขึ้น ไม่มีเลยครับ เห็นด้วยหมดเลยครับ พออธิบายเหตุผล พอเขาฟังแล้ว คือมันอยู่ที่เราอธิบายเหตุผลว่าบัตรใบเดียวนี้ง่ายไหม เราถาม แล้วเดินออกไปกา นาย ก นาย ก อยู่พรรคเอ ง่าย ๆ ก็สะดวกดี ไม่ต้องกาบัตร ๒ ใบ ไม่ต้องเป็นบัตรสีอะไร พอฟังแล้วเขาเข้าใจ คือมันอยู่ที่การอธิบายของเราด้วย แม้กระทั่ง ส.ว. เลือกทางอ้อม ตอนแรกยังคิดว่าสงสัยต้องอธิบายกันหน่อย พอเสร็จแล้วหลังจาก

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ที่เขาพูดอภิปรายกัน เขายอมรับได้ว่าอันนี้มันก็โอเคนะ ชาวบ้านเดินมาสมัครเอง แล้วก็เลือกกันเอง มันก็ไม่ได้มีใครมาลากตั้งอะไรอย่างที่เขาว่าแต่แน่นอนอาจจะมีอยู่ส่วนหนึ่งที่บอกว่าอยากจะได้เลือกตั้ง อันนั้นมันชัดเจนอยู่แล้วในส่วนของชาวบ้าน แต่พออธิบายจริง ๆ แล้วเขาเข้าใจ เพียงแต่ว่าทำอย่างไรที่เราจะต้องอธิบายให้เพิ่มขึ้นไป ที่นี้ในส่วนของคำถามอะไรที่ท่านปรกณไปรับมา ความจริงอันนี้ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติ เราเตรียมคำถามคำตอบไว้แล้ว เขายกร่างมาแล้วก็ยังไม่ได้ตรวจ แต่มันจะเกี่ยวกับรัฐสภา เรื่องบัตรใบเดียว เรื่องอะไร มันจะอยู่ในนี้หมด ที่นี้ในส่วนอื่น ๆ อาจจะต้องช่วยกันทำ ช่วยกันตอบ เรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่องหน้าที่ของรัฐอะไรนี้อาจจะต้องตั้งเป็นคำถามแล้วช่วยกันตอบ อันนี้ผมตรวจดูเสร็จแล้วเดี๋ยวผมจะให้ทางฝ่ายเลขานุการเขาพิมพ์แจกอาจจะเป็นวันพรุ่งนี้หรืออะไรอย่างนี้นะครับ เราในส่วนของภาคอื่นนี้ก็ลองคิดคำถามที่มันเป็นประเด็น issue แล้วอธิบายเป็นข้อ ๆ อะไรอย่างนี้แล้วค่อย ๆ กระจายไป ผมคิดว่าจะทำให้คนเข้าใจได้มากขึ้น แล้วอีกเรื่องหนึ่งที่ไปที่เชียงใหม่มานี้ก็คือ เรื่องการมีส่วนร่วมอย่างที่มีการพูดกัน สมัชชาพลเมือง คือพูดง่าย ๆ เรื่องการมีส่วนร่วม เพราะว่าชาวบ้านเขาจะมีความรู้สึกถึงเรื่องนี้ค่อนข้างมาก เขาจะคิดถึงว่าเขาจะมีส่วนอะไร ซึ่งผมเองผมก็อธิบายว่าเรื่องการมีส่วนร่วมเราไม่ได้เขียนตรง ๆ อยู่มาตราหนึ่งเหมือนกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็จะเขียนเรื่องการมีส่วนร่วมไว้หมวดหนึ่งเลย แต่ของเรามันจะกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ อย่างเช่นการตรวจสอบอำนาจรัฐมันก็จะอยู่ เรื่องว่าประชาชนเข้าชื่อได้ ๒๐,๐๐๐ ชื่อ ถอดถอนได้ มันจะกระจายอยู่ แต่มันไม่ได้รวมที่เดียวกัน ที่นี้พอมันไม่อยู่ที่เดียวกัน เขาพลิกดูแล้วไม่มี เขาความรู้สึกว่าไม่มีเรื่องส่วนร่วม ถ้ามันมีที่ไหนสักแห่งหนึ่งเป็นหลัก guideline ไว้ พออ่านดูบอกไม่เห็นมันมีว่าเขาจะมีส่วนอย่างไรบ้างอะไรอย่างนี้ เราต้องอธิบายว่ามันอยู่ตรงไหนตรงนี้ ในภาคส่วนต่าง ๆ มันก็เลยมองไม่ค่อยชัดครับ

ประธาน : ผมคิดว่าอาจจะถึงต้องตั้ง war room กันเสียแล้วกระมัง มีพวกเราที่กระตือรือร้นสัก ๗-๘ คน แล้วก็ประชุมกันบ่ายโมงถึงบ่ายสองโมงทุกวัน แล้วสองโมงก็ค่อยมาประชุมที่นี้ หรือจะบ่ายโมงถึงบ่ายสามโมงอะไรก็ได้แล้วแต่ ทางนี้ก็มีมารับฟังแล้วก็ช่วยกันคิด แล้วก็เพื่อมีอะไรจะต้องตอบโต้หรือจะต้องอะไรก็ได้ช่วยกันตอบโต้ แต่จะใช้ facebook หรือใช้อะไรก็ได้ทำไปได้เลย แล้วก็ในขณะเดียวกันมันก็จะได้รวบรวมความคิดเห็นอะไรที่มันเข้าท่า เราควรเอากลับมาคิด อย่างเช่นเรื่องที่เขาบอกว่าแหม ก็รู้ได้ว่า แต่ว่าเขียนให้เห็นให้ชื่นใจหน่อยได้ไหม อะไรอย่างนี้เราก็อาจจะไปหาวิธีเขียน หรือเราอาจจะ hint ว่าเป็น

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

แนวคิดที่ดี เกี่ยวกรรมการจะไปพิจารณา คือให้เขาเกิดความรู้สึกว่าเรากำลังติดตามเขา แล้วพอเวลาเราแก้ไปจริง ๆ เขาก็จะรู้ว่าเขาจะได้รับการตอบสนอง ถึงจะไม่ได้หมด มันก็จะได้บ้างบางส่วน ซึ่งผมคิดว่ามันจะช่วยเราได้มาก แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะไปช่วยกันระดมว่าเรื่องที่จะไปออกนอกเหนือไปจากที่เขาตั้งคำถามมาแล้ว มันจะมีประเด็นอะไรที่เราอยากจะกรอกหูให้ชาวบ้านฟังจนชิน แต่ว่าจริง ๆ ผมคิดว่าเรื่องการทำความเข้าใจ ณ ขณะนี้ก็ยังไม่ต้องไปลงรายละเอียดมากเพราะว่า เพียงแต่อย่าทำให้ภาพของรัฐธรรมนูญเรามันเสียไปก็แล้วกัน เพราะเราจะต้องไปทำเขมตตอนที่ใกล้ ๆ จะลงประชามตินั้นอีกทีหนึ่ง ถ้าจะเอา war room ท่านประพันธ์แล้วก็ท่านโม่ง ท่านวีระ อาจารย์ศุภชัย อาจารย์อุดม คุณอัชพร ไหวไหม แล้วตอนนี้ท่านนรชิต อาจารย์ไหวไหม แค่นี้ อาจารย์ชาติชาย ท่านนิวัติจะมาไหม ทหารมาสัก ๒ คนจะได้ช่วย กำลังแรงแข็งขันแล้วก็ไปทำ war room กัน ปรีक्षाหารือกันว่าจะตอบเขาอย่างไร จะใส่อย่างไรแล้วก็ใครที่ไม่ค่อยได้หยิบไลน์ขึ้นมาดู ตอนหลังเลิกงานแล้วหมู่นี้ช่วยกรุณาหยิบมาดูหน่อย บางทีมันเกิดบับบับอะไรจะได้หารือกันได้ เชิญครับ

นายณรชิต สิงหเสนี : กราบเรียนท่านประธานครับ บ่ายสามยังมีกำหนดแถลงข่าวเป็นประจำอยู่ วันนี้ก็เป็นเวอร์ผม ผมก็คงไม่มีอะไรจะแถลงมากตามที่ท่านประธานได้ให้แนว แต่ก็ใช้แนวสิทธิเสรีภาพของท่านประธาน ใช้เป็นวันแรก แล้วถ้าได้รับมอบหมายว่าต้องไปออกรายการ ๓ นาที ก็ขอเห็นแก่ตัว ขอใช้อันนั้นด้วยเลยนะครับ แต่ถ้าใครจะชี้แจงเรื่องสิทธิเสรีภาพ ผมก็ขอเป็นเรื่องที่มานายกรัฐมนตรีแล้วกันนะครับ ประเด็นที่ ๒ ซึ่งอาจารย์นิติพันธุ์ถามไว้เรื่องที่จะไปสุราษฎร์ธานี มีสถานทูตสวีเดน ก็ขอเรียนว่าทางกระทรวงการต่างประเทศ ผมได้ให้เขาเช็คไปว่าหลังจากร่างเบื้องต้นของเราออกไปแล้ว ทางสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล แสดงความสนใจหรือเปล่า ถ้าเขาสนใจจะรับฟังการบรรยาย ซึ่งเราเคยบรรยายให้ ๑ ครั้ง เมื่อการฟอร์ม กรธ. ใหม่ ๆ ผมก็บอกว่าเราไม่ได้ขอไปบรรยาย แต่ถ้าเขาสนใจก็ขอให้บอกมา ขณะนี้ก็ได้รับคำตอบมาแล้วว่าเขาสนใจ ขอให้เราไป brief เขาอีกสักหนหนึ่ง ผมคิดว่าสัปดาห์หน้าก็น่าจะกำลังดี คือร่างเบื้องต้นออกไปแล้วแล้วยังไม่ต้องมาทบทวน เพราะยังไม่ถึงวันที่ ๑๕ ผมก็เลยเสนอไปสักต้นสัปดาห์หน้า แล้วก็เรียนท่านโฆษกทั้ง ๔ ไปแล้ว ถ้าท่านไหนสะดวกที่จะไปก็อยากจะให้ไปด้วยกัน รวมทั้งท่านอื่นถ้าสนใจนะครับ กำหนดเข้าวันอังคารที่กระทรวงการต่างประเทศเป็นเบื้องต้นครับ ขอบพระคุณครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : ถ้าวันนี้แถลงช่วยแถลงว่าเราจะรวบรวมความคิดเห็นที่มีเหตุมีผลเข้ามาทุกวันแล้วเราก็จะทยอยค่อย ๆ ดูไปว่าอันไหนจะสมควรจะต้องแก้ก็จะได้อค่อย ๆ ดูไปเรื่อย ๆ เดี่ยวจะรับฟังมาทั้งหมดในทุกด้าน

นายบรรชิต สิงหเสนี : รวมทั้งที่ท่านประธานให้แน่วไว้ว่าให้แยกแยะหมวดหมู่ที่มา ข้อเสนอ ที่เมื่อสักครู่นี้ทางอาจารย์นิติพันธุ์ประสานครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านบรรชิตบอกว่าเมื่อสักครู่นี้ท่านทูตสวีเดนจะขอฟัง brief ใ้ใหม่ครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : อันนั้นคือท่านนิติพันธุ์บอกว่าที่จะลงไปสุราษฎร์ธานี ทางสวีเดนติดต่อมาไม่ได้ติดต่อมาทางผมครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ที่ท่านบรรชิตบอกว่าที่จะไป brief ที่กระทรวงการต่างประเทศนั้นของใครครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : อันนั้นคือทุกสถานทูตที่แสดงความสนใจครับ เขาแจ้งมาแล้วหลายสถานทูตสนใจ ก็ถ้าทาง กรธ. พร้อม ผมก็จะได้บอกทางกระทรวงการต่างประเทศให้เขาเวียนเลยพุงนี้ครับ เป็นวันอังคารก็ให้เวลาสถานทูตต่าง ๆ ๑ สัปดาห์ก็ประมาณวันที่ ๙ ก็จะเป็น brief ส่วนสวีเดนนั้นของอาจารย์นิติพันธุ์ครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : คืออย่างนี้ครับ มันมีของทูตแคนาดาที่เขาขอมา ตอนหลังก็ขอเลื่อนออกไป มันน่าจะ input ทูตแคนาดาเข้าไปด้วยใ้ใหม่ครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ขอเรียนครับว่าทุกสถานทูตครับ ก็คือเมื่อเขาแสดงความสนใจมาแล้ว ทางกระทรวงการต่างประเทศก็จะเวียนไปว่าโดยที่มีผู้แสดงความสนใจก็จะจัด brief ให้วันอังคารที่ ๙ ตอนเช้า สถานทูตใดสนใจเชิญมาร่วมได้เลยเหมือนกับคราวที่แล้วครับ ไม่ได้ระบุเชิญประเทศไหนครับ

ประธาน : แล้วยังต้องไปกินข้าวกลางวันกับ EU หรือเปล่า

นายบรรชิต สิงหเสนี : ยังทานอยู่ครับ

ประธาน : เราก็ต้องทำ ๒ หนนะสิ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ใ้ครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เลขานุการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานหาหรือว่าเราควรจะแปลร่างอันนี้หรือเปล่า

ประธาน : แปลเหน้อยเปล่ากระมัง มีเรื่องอื่นต้องทำเยอะ

เลขานุการ : มิได้ครับ คือหมายความว่าถ้าแปลผมจะให้ห้องที่กฎหมายเขาช่วยแปล

ประธาน : เขาอยากได้ก็ให้เขาแปลเอง คือกิจการภายในของเรา เรายังไม่ได้เผยแพร่ เชิญอาจารย์นิติพันธุ์ครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผมสอบถามฝ่ายเลขานุการเขาด้วยเหมือนกันครับว่าในช่วงสมัยที่อาจารย์บรรศักดิ์ แล้วให้เข้าฟังนั้น เขาลักษณะเป็นอย่างไร ได้คำตอบว่าลักษณะคล้าย ๆ น่าจะเป็นเหมือนกับไปสังเกตการณ์ของการรับฟัง คือพูดง่าย ๆ คือจะไปเหมือนกับบิดเบือนกระบวนการรับฟังอะไรพวกอย่างนั้น ผมเข้าใจว่าน่าจะอย่างนั้นครับ เพราะว่าการไปงวอดนี้คือไปทั้งสุราษฎร์ธานี แล้วก็มาทั้งกรุงเทพฯ นั่นหมายความว่าเขาคงอยากจะสังเกตการณ์เท่านั้นเองครับท่านอาจารย์ ที่นี้ในแง่ เพราะเขาไม่ได้ลงไปห้องเล็กต่าง ๆ เพราะฉะนั้นถ้าสมมุติจะให้เขาไปก็คือเหมือนกับอย่างน้อยเราไม่มีอะไรที่จะปิดบังซ่อนเร้น เขาก็อาจจะเป็นเสียงในเรื่องของการสนับสนุนว่าเราดำเนินการตามกระบวนการ

ประธาน : อย่าหวังนะครับอาจารย์ มันเดินเห็นคนเดินออกมาสายหัวนิตเดียวทั้งหมดที่อาจารย์ทำ มันรายงานที่เฉพาะเรื่องประชาชนสายหัว พวกนี้ไม่ได้มีความหวังดีกับเราหรอก

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ถ้าอย่างนั้นผมขออนุญาตให้เขาบอกว่าในเมื่อสนใจก็ให้ไปฟังการบรรยายของท่านนรชิต ในลักษณะอย่างนั้นจะดีกว่า

ประธาน : อย่างนั้นจะดีกว่า เพราะเรื่องที่เรารับฟังความคิดเห็นมันเรื่องภายในของเรา เขาประชุมพรรคเขาก็คงไม่ให้เราเข้าไปสังเกตการณ์กระมัง

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ หาหรือประเด็นเรื่อง war room เมื่อสักครู่นี้ครับ ผมว่าเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผมเสนอให้พิจารณารชิตเป็นหัวหน้าทีมได้ไหมครับ เพราะท่านจะรู้ทั้งในประเทศ ต่างประเทศ เชี่ยวชาญระบบราชการ ติดต่อใคร อะไรอย่างนี้คือมันไม่ใช่ทางพวกเรา มันต้องเป็น फिरชิต

นายนรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณครับท่านประธานที่ให้ความไว้วางใจ แต่ผมคิดว่า war room ที่เรากำลังพูดถึงมันเป็นเรื่องของการรับฟัง สดับรับฟังความเห็น

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นใน social media สื่อต่าง ๆ ผมคิดว่าภัทรเหมาะสม และผมพร้อมจะให้ input ครับ แต่ว่าที่จะมองภาพรวมว่าอะไรต้องตอบ อะไรควรจะต้องในลักษณะไหน ผมคิดว่าคุยกันได้ แต่ว่าคุณภัทรรับเป็นประธานสักอันแล้วกัน

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมเกรน่อยครับ มันไม่ได้หรอกครับ ต้องเอาผู้แก่พรรษา แล้วก็อีกประการหนึ่งครับท่านประธาน ผมว่าท่านภุมรัตน์กับทีมนี้สำคัญ ตอนนั้นนะครับ อาจจะมีพวกที่เขาทำ social media ที่ช่วยในทีมนี้ เขาผลักดันมา brief ให้ฟัง คือผมว่าพวกนี้เขามีเครื่องมือ มีอะไรที่เรามองไม่เห็นเยอะมาก แล้วพวกนี้ก็จะช่วยเราได้ ผมว่าถ้ามันมี ๒ แบบ คือว่า ๑. ถ้ามีเฉพาะพวกเรา เราก็ไม่ต้องไปตั้งทีมใหม่ เราก็ใช้บ้ายโมงเราประชุมกัน แต่สมมุติว่าเราอยากจะหวังคนข้างนอกมาช่วยเรา เหมือนที่ช่วยท่านภุมรัตน์อยู่ ผมว่าอันนี้อาจจะต้องตั้งเป็นอนุกรรมการขึ้นมาต่างหาก แล้วก็เชิญเข้ามา ผมว่านะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ชื่อนี้ชื่ออะไรนะครับ เวลาใช้ ชื่อเป็นคณะทำงาน รวบรวมความคิดเห็นหรืออย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ เรื่องการตั้ง war room ผมอยากให้เป็นอย่างนี้ครับ อย่าตั้งเป็น war room เลย ผมไม่อยากให้บางคนถูก leave out ออกไปจากกลุ่มนี้ เรามาด้วยกันแล้วก็บางคนถูก leave out ก็ารู้สึกว่าทำไมเขาไม่ได้รับความสนใจ แล้วก็ทุกคนมีสิทธิที่จะให้ความเห็นแล้วก็เขาได้สดับตรับฟังอะไรมา เขาจะได้มาเผื่อแผ่กันด้วย มาแชร์ข้อมูลกัน แล้วก็ให้ความเห็น คำแนะนำได้ เพราะว่าบางคนเขามีเครือข่ายของตัวเองเหมือนกัน แล้วก็ได้กระจายออกไปให้มากที่สุด แล้วก็การทำ war room จะทำให้ทุกคนได้รู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วม เรามี ๒๑ คนเท่านั้นเองครับ และอีกประการหนึ่งเป็นว่าคุณภัทรดีที่สุดครับ เพราะคุณภัทรมีการคิดแบบ paradigm เป็นกระบวนการที่มันชัดเจนมาก แล้วก็เครือข่ายของเขาเยอะ แล้วต้องอาศัยคุณภัทรกระจายข่าวไปทางสื่อ media ต่าง ๆ ผมเห็นด้วยครับที่คุณภัทรเป็นครับ

ประธาน : คือที่ไม่ได้ใช้ทั้งหมดเพราะว่าอยากให้ไปคุยในกลุ่มย่อย ๆ แล้วติดตามแบบทันทีทันใด จำเป็นจะต้องตอบก็ตอบ จำเป็นจะต้องทำอะไรก็ทำ เพราะว่า social media นี่มันเร็ว อย่างเมื่อวันก่อนที่ไปเจอที่ผิด ผมก็บอกว่าต้องแก้คืนนี้เพราะถ้าใครหลุดออกมาก่อน คำเดียวว่าเราห้ามตัวเราเองเฉพาะ ส.ส. ส.ว. เราหวังจะเป็นรัฐมนตรีเป็นอะไร มันเสียหาย ไม่มีทางแก้ได้เลย เพราะฉะนั้นตึกดินอย่างไรผมก็เคียวเชิญตามตัวจนกระทั่งเจอแล้วก็ช่วยกันแก้ ผมก็เพิ่งรู้ว่าอาจารย์อุดมอยู่เชียงใหม่ คุณภัทรก็ใช้ชื่ออาจารย์อุดมส่งออกเดี๋ยวนั้นเลย

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ที่นี้ทั้งหมดในที่สุดมันจะต้องกลับมาเล่าให้คณะใหญ่ฟังเพื่อที่จะได้ช่วยกันคิดต่อไปว่าที่ทำเฉพาะหน้าไปนั้น ได้เพียงพอหรือยังหรือจะต้องไปทำต่อไป เดิมที่ตั้งชื่อไว้คือคณะติดตามและรวบรวมความคิดเห็น แต่ว่าเราก็แบ่งข้างในว่าอยากให้ตอบไปได้เลย ในส่วนจะเอาใครบ้างก็มอบคุณภักดิ์เลือกตัวมาแล้วก็จะให้ใครเป็นประธานก็แล้วแต่

นายภักดิ์ คำพิทักษ์ : ท่านประพันธ์กับท่านนรชิต เพราะว่าผมจะได้มีสมาธิไปตามดูให้อาจารย์ ไม่อย่างนั้นผมไม่มีสมาธิ ต้องเอาท่านผู้ใหญ่น้อยครับ ผมเดียวคอยช่วยคิดช่วยตามดูให้ครับ

ประธาน : ก็ลองดูว่าใคร เพราะจะต้องไปทำหามรุ่งหามค่ำกัน ไม่ต้องมากหรอก ๕-๗ คนนี้แหละ ใครที่คิดว่าพอมีเวลาจะลงไปได้ก็ลงไป เพราะกลไกที่นี้จะยังอยู่เพื่อที่จะคอย support เพื่อที่จะรับฟัง

นายธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือในวันที่ ๑๐ กับ ๑๑ ที่จะมีเวทีกรุงเทพฯ วันที่ ๑๐ จะเป็นการอธิบายอะไรที่ค่อนข้างละเอียดโดยท่านอาจารย์อุดม ผมคิดว่าถ้าใครมีคนที่รู้จักหรือคนที่คิดว่าพอ จะช่วยกระจายให้ นั่น ผมว่าน่าจะเชิญเขามาร่วมรับฟังในวันนั้นด้วยเลย เพราะจริง ๆ ในวันนั้นท่านอาจารย์ชาติชาย บอกว่าจะขอให้ช่อง ๑๑ ถ่ายทอดสด ๑ ชั่วโมง ตรงนั้นก็คิดว่าจะกราบเรียนเชิญท่านประธานเหมือนกับเป็นเปิดแล้วก็อธิบายหลักการอะไรต่อมิอะไร ผมว่าน่าจะดีในตรงส่วนนั้น ถ้าท่านอย่างไรจะขออนุญาตในหลักการ

ประธาน : แต่ระวังนะ ถ้าถ่ายทอด ทุกคนรุมกันหมดเลย

นายธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ถ่ายทอดชั่วโมงหนึ่ง เท่าที่ฟังท่านชาติชายพูด แล้วชั่วโมงหนึ่งก็คิดว่าจะขอให้ท่านอาจารย์เป็นคนอธิบายหรือเป็นคนพูดถึง concept อะไรต่าง ๆ ในเรื่องนี้ทำไมถึงมีลักษณะอย่างนั้น แล้วหลังจากจบชั่วโมง ท่านอาจารย์อุดม ก็จะบรรยายตามลักษณะที่หยิบประเด็นสำคัญ ๆ ของตัวร่างรัฐธรรมนูญนั้นออกมาครับ

ประธาน : ใช้เวลาพูดให้หมดชั่วโมงใช้ไหม ถ้า ๒ คน ชั่วโมงหมด

นายธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย : เป็นวันที่ ๑๐ ตอนบ่ายโมงถึงบ่ายสองครับ คือเป็นเรื่องของการถ่ายทอดสดด้วย แต่ว่าหลังจากนั้นก็จะเป็นเรื่องของการอธิบายหรือการบรรยายของท่านอาจารย์อุดม

ประธาน : ๑๐ หรือ ๑๑

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : จริง ๆ ที่คุยกับอาจารย์ชาติชายเมื่อวานนั้น คือจะเป็นวันที่ ๑๐ คือเนื่องจากเดิมคิดว่าจะขอท่านอาจารย์เป็น ๑๑ ชั่วโมง แล้วท่านอาจารย์เอง เขามีติดประชุมอยู่ เข้าใจว่าท่านอาจารย์ชาติชาย ก็เลยไปขยับเป็นวันที่ ๑๐ บ่ายโมงถึงบ่ายสองครึ่ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอโทษครับ แล้วแจ้งกำหนดการหรือยังครับ โปรแกรม กำหนดการ มีอะไรบ้าง รายละเอียด

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ผมเข้าใจว่าแจ้งตอนที่พูดถึงเป็น package ทั้ง ๔ พื้นที่ รวมทั้งกรุงเทพฯ ด้วย เดี่ยวถ้าอย่างไรผมขอดำเนินการอีกรอบหนึ่งแล้วกันครับในวันพรุ่งนี้

ประธาน : ตัวอย่างคำถามนี้เอามาจากไหน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ฝ่ายนิติบัญญัติครับ เราเตรียมถามตอบเอาไว้ แต่คำตอบ พอตีผมยังไม่ได้อ่าน

ประธาน : อยากรู้คำถามที่ ๑๕

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมเป็นคนตั้งเองครับ

ประธาน : ตอบว่าอย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คำถามที่ ๑๕ ถ้ามีคนสมัครไม่ครบ ๒๐ กลุ่ม อันนี้เขาใช้ คำว่า สาขา แต่ท้องถิ่นจะทำอย่างไร อันนี้ที่เราคุยกันว่านายอำเภอในที่คัดเลือกกันเอง อาจจะสมัครไม่ครบก็ได้ ไม่เป็นไรที่เราคุยกัน เพราะว่าในที่สุดมันจะมาที่จังหวัดแล้วมาที่ประเทศ ในที่สุดมันก็ต้องครบอยู่ดีครับ

ประธาน : กลัวจะตอบไม่ตรงกัน ที่ถามเพราะว่าจะได้เข้าใจ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : อำเภอที่บางทีอะไรที่แปลก ๆ เป็นวิชาการมาก อาจจะไม่มีคนสมัครก็ได้อะไรอย่างนี้ เราก็คุยกันอยู่ตอนนั้น

เลขานุการ : ท่านประธานครับ อันนี้เขาขออนุญาตหารือด่วนครับ เจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์เขาแจ้งมาว่ารายการหกโมงเย็นนี้ เดินหน้าประเทศไทย เขาจะขอเราคนหนึ่ง ไปออกรายการตอนหกโมง เรื่องรัฐธรรมนูญครับ ให้พูดภาพรวมครับ ประมาณ ๑๕-๒๐ นาที ที่ช่อง ๕ ครับ

ประธาน : คุณอัคร

เลขานุการ : เดี่ยวผมจะได้แจ้งน้องเขาว่าให้ประสานท่านอัคร

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ เห็นพอดี อาจารย์ชาติชายไลน์เข้ามาบอกว่าคุณภูมิธรรมให้สัมภาษณ์ในไทยรัฐ เขาทิ้งท้ายว่าร่างนี้จะพาประเทศไปสู่ความล่มจม อันนี้ก็เป็นภาพใหญ่อีกอันหนึ่งที่เขากำลังเล่นกันอยู่นะครับ เมื่อเช้าผมพูดให้สัมภาษณ์ในรายการวิทยุไปบอกว่าเราร่างรัฐธรรมนูญกันโดยพื้นฐานความวิตกกังวลว่าเราจะไม่สุดโต่ง เพราะว่ามันจะทำให้ประเทศชาติไปเสียหายนะครับ และเราก็กลัวว่ามันจะเกิดปะทะกันอะไรแบบนี้ คือถ้าพอร่างออกมาแล้วเราก็กสบายใจว่าร่างเราไม่ได้เป็นแบบนั้น แต่ว่าคนที่กำลังทำให้ภาพของรัฐธรรมนูญมันเป็นไปอย่างอื่นโดยที่ไปบิดความเข้าใจของคนทั้งที่เขายังไม่ได้อ่าน ผมว่าอันนี้ระวังดี ๆ นะว่าเขาจะเป็นเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรง ผมวิเคราะห์เอานะว่าอันนี้เป็นเป้าที่เขาอยากจะได้ คือเขาจะตัดความชอบธรรมของรัฐธรรมนูญทั้งฉบับไปเลยว่ามันไปปรับใช้หรือว่ามันไม่ได้เรื่อง ที่นี้พอไม่ได้เรื่องมันจะตอกย้ำว่ามันจะเป็นภาพของทหาร ผมว่าอันนี้เป็นเกมใหญ่ที่เขาอยากจะได้จริง ๆ นะ ผลสุดท้ายคือว่าคนรู้สึกว่ามันซ้ำ ๆ และมันไม่เป็นประชาธิปไตยอะไรอย่างนี้นะครับ คนมันจะลุกขึ้นมา counter กับรัฐบาลหรือว่า คสช. ภาพการเมืองใหญ่อันนี้ผมรู้สึกว่ามันค่อนข้างชัดและเขาเดินตัวนี้อยู่ อันนี้ก็เป็นประเด็นอยู่ประเด็นหนึ่งที่ผมคิดว่าต้องหาทางตัดเขา

ประธาน : จะตัดได้ด้วยวิธีไหน

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมว่าอย่างนี้ผมว่าให้ภาพประชาชนเห็นชัดเลยครับ คือท่านอาจารย์บอกแล้วว่าถ้าไม่ได้ฉบับนี้นะไม่รู้ฉบับไหนจะมา ผมว่าเขาอาจจะเอาตรงนั้นไปขยายให้ไหมครับ ที่นี้เราอาจจะไปแก้ แก่ผมว่าแก้ยากโดยวิธีนี้บอกว่าเขานั้นแหละถ้าทำให้รัฐธรรมนูญมีปัญหา ความรุนแรงมันจะเกิดกับเขา เขาต้องการทำให้เกิดความรุนแรงกลับมา ผมคิดว่าถ้าภาพของรัฐธรรมนูญนี้เสียหายนะครับสิ่งที่เราเคยวิตกคือว่าคนจะลุกขึ้นมาฆ่ากัน อันนั้นมันจะเกิด ใจผมนะผมว่าอันนั้นมันจะเกิด ซึ่งถ้าจะเกิดหรือว่าเข้าล็อกเขาเพราะเขาจะกวาดไปทั้งหมดไปพร้อม ๆ กัน อันนั้นคือสิ่งที่เขาอยากจะทำให้เกิดขึ้น ซึ่งถ้ามันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเขาทำลายความชอบธรรมของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก่อน

ประธาน : เชิญครับ

นายธนาวุฒิ สังข์ทอง : เรื่องที่ทางคุณภัทรพูดเมื่อวันเสาร์ทางช่องไทยรัฐทีวีช่วงประมาณสักบ่ายโมงหลังข่าวผมดูอยู่ เขารวบรวมเอาบรรดาพวกบรรณาธิการอะไรของไทยรัฐมาทั้งหมดมาพูด แนวที่เขาพูดเขาพยายามพูดว่ารัฐธรรมนูญร่างฯ ฉบับนี้

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ออกมานำผิดหวัง นำผิดหวังแล้วก็ไปมุ่งเน้นเฉพาะบางเรื่องที่ไม่ได้เอาเรื่องหลักการ เรื่องประชาธิปไตยมาพูด แล้วก็เอาไปเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา แต่เท่าที่ฟัง รู้ได้เลยว่าเขายังไม่ได้อ่านในรายละเอียดอะไร เขาพยายามพูดในสิ่งที่เขาเข้าใจกับ รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาแล้วก็ไปพยายามโยงกับเหตุการณ์ที่ผ่าน ๆ มาแล้วก็มาพยายามอนุมาน เอาเองว่ารัฐธรรมนูญที่เราเขียนนี้ มาตราหรือกลไกของเรานี้มันไม่ได้แก้ไขอะไรได้ แต่พอ มีการถามกันเรื่องรายละเอียดก็เหมือนที่ท่านประธานเคยยกว่า เขาก็พูดรายละเอียดลงไป ไม่ได้ แต่ตรงนี้เนื่องด้วยไทยรัฐเป็นสื่อมวลชนที่ค่อนข้างที่จะลงสู่พื้นฐานรากหญ้า ค่อนข้างเยอะ และตอนนี้เขาพยายามทยอยในเรื่องของบทบรรณาธิการอะไรออกมา ค่อนข้างเยอะ ซึ่งตรงนี้นั้นจะเป็นประเด็นอันหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด เพราะฉะนั้น โดยเฉพาะเขาจะตั้งอยู่เลยว่าร่างฯ ฉบับนี้เป็นเรื่องการเขียนออกมานำผิดหวังกับสิ่งที่เขา คาดหวังกันไว้ โดยเฉพาะ ขอประทานโทษท่านประธานคือโดยความที่เขามุ่งหวังว่าโดยตัว ของท่านประธานเอง พอเขาพูดจุดนี้กันมากขึ้นเลยเป็นการขยายต่อกันไปในพวกบรรณาธิการ ในหัวข้อต่าง ๆ แต่บางฉบับเท่าที่ผมไปอ่านไม่ว่าจะเป็นมติชน บ้านเมืองอะไรพวกนี้เขาก็ เห็นด้วยกับเรา เพียงแต่ว่าเขาจะติงในรายละเอียดบางเรื่อง เช่น ในเรื่องของ ส.ว. เราอาจจะ ต้องมาทบทวน เพราะว่าในรัฐธรรมนูญเราเนื้อหาเรามีไม่มากนัก แต่จะพูดในหลักการใหญ่ ๆ ซึ่งอย่างเมื่อเช้าผมไปที่วิปรัฐบาลเขาก็ให้อธิบาย เขาก็จะติงในเรื่องว่าเนื้อหาในเรื่องของ ส่วนของ ส.ว. มันน้อยไปจนเขาไม่เข้าใจว่าตกลงกระบวนการเป็นอย่างไร ส่วนในเรื่องอื่น ๆ พออธิบายแล้วเขาก็เข้าใจ ก็พยายามอธิบายกันว่าในเรื่องสิทธิหน้าที่หรือแนวนโยบาย ต่อจากนี้ไปเวลาอ่านมันไม่ได้แยกกันเป็นส่วนต่างหากออกจากกันทันที แต่มันต้องอ่านควบคู่ กันไป ซึ่งจะทำให้เห็นว่าสิทธิอะไรต่าง ๆ หรือเรื่องต่าง ๆ ที่เราเขียนไว้นี้มันรองรับกันไม่หมด และสามารถที่จะใช้บังคับและเห็นภาพได้จริงมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา ก็จะมี พวกทางด้านทาง สนช. มีทั้งเรื่องของนักธุรกิจหรือภาคส่วนต่าง ๆ ที่เขาอยู่ในวิปเขาก็เข้าใจ เพิ่มมากขึ้น ก็น่าจะเป็นประเด็นที่ทำให้ถ้าเราพยายามอธิบายในความสอดคล้องกันของ ตัวร่างฯ ก็น่าจะทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่ที่ปัญหาหลักตรงนี้คือเขายังไม่อ่านกันจริง ๆ จัง ๆ จนเข้าใจ ซึ่งทำให้เกิดประเด็นแล้วก็ออกมาพูดกันว่าอย่างโน้นอย่างนี้นำผิดหวังอะไร ก็เรียน เพื่อพิจารณาครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ท่านประธาน คือจริง ๆ ผมว่าเรื่องของคนที่คนไม่อ่านร่างรัฐธรรมนูญผมคิดว่าเราแก้ยาก บางสิ่งที่เราทำนั้นคือต้องทำเหมือนกับเป็นตัวอธิบายออกไปเพื่อให้เขาดูง่ายและเข้าใจว่ามันเป็นอะไร อันนี้ผมคิดว่าน่าจะลองคิดว่าเราสามารถที่จะทำอะไรได้ในส่วนนี้เพื่อที่จะเผยแพร่ออกไปนะครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ผมว่าต้องท่านอาจารย์ ผมว่าต้องตัดคิดว่าพวกที่กำลังทำรัฐธรรมนูญเราเป็นพวกที่หวังจะทำให้เกิดความรุนแรงในสังคม ผมว่าอย่างนั้นครับ และต้องการให้เกิดความวุ่นวายขึ้นมาและทำลายความชอบธรรมของรัฐธรรมนูญ ถ้าไม่ได้พูดถึงข้อดี อย่างเมื่อเช้าผมพูดในรายการวิทยุ ผมบอกเลยว่าเอากล่องจุลทรรศน์มาส่องดูเลย ผมทำนะครับ ที่บอกว่าสืบทอด ร่างฯ ทั้งหมด ๒๕๐ มาตรา เอากล่องจุลทรรศน์มาส่องดูเลยว่าตรงไหน ผมบอกว่ามีอยู่ทีเดียวที่คนพูดคือเรื่องที่มานายกรัฐมนตรี แต่ที่มานายกรัฐมนตรีเราก็ทำให้เกิดความโปร่งใสว่าใครจะมารู้ก่อนล่วงหน้า อันนี้ไม่ใช่มาลั่นหลังประชาชน คือทำเลยที่เราบอกว่าเราสืบทอดหรือว่าเราเป็นรัฐธรรมนูญแบบนี้คุณเอากล่องจุลทรรศน์มาส่องเราว่ามันอยู่ตรงไหน ก็ยกหลายเรื่อง ผมบอกว่าเรื่องการศึกษา เรื่องตำรวจ เรื่องเวนคืนเรื่องอะไรดี ๆ หมดเลย แต่ทำไมไม่อ่านไม่ได้สนใจอะไรอย่างนี้ ซึ่งผมคิดว่าอันนี้มันสกัดเขาได้ ถ้าจะพูดนะครับ เขาจะทำให้เราหลบเราไปทั้งฉบับ และไม่พูดถึงเนื้อหา เนื้อในเลย จะเป็นรวม ๆ แล้วที่นี้ว่ามันของทหาร มันเผด็จการ มันรับใช้ มันไม่ดี มันกดสิทธิประชาชน ภาพมันจะออกมาอันนี้ครับ คือเราต้องแก้อันนี้ให้ได้โดยไปสกัดตัวพอมันก่อนคือว่าเขาหวังว่าจะล้นและทำให้เกิดความรุนแรง ผมว่ากระตุกให้คนกลับมาอ่าน กระตุกกลับมาว่าในเนื้อหาของเรามันมีของดีอยู่ ผมคิดว่าอย่างนั้นนะครับ แล้วก็ไปยื่นเรื่องสิทธิของอาจารย์บรรเจิด เอาให้อยู่ ความจริงแพลง ๆ ไปนิดหนึ่งว่าถ้าเรารับรู้เรื่อง

ประธาน : แล้วเขาจะเอาเรื่องนี้ไปแถลง

นายภัทร คำพิทักษ์ : ครับ คืออย่างเรื่องความหวังโยของคนที่เรื่องสิทธิชุมชน เราได้รับทราบแล้ว อะโรยอย่างนั้นครับ คือ hint แค่นี้ก็เพียงพอว่ามัน calm down ไปได้เยอะครับ

ประธาน : ความจริงถ้าท่านอัครพรมมีโอกาสพูดพูดสักหน่อยว่าการที่มีคนมาพูดว่ารัฐธรรมนูญไม่เป็นประชาธิปไตยเพราะว่าร่างอยู่ในยุทธการ ทหารเป็นคนให้ร่างอะไรนี้

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ก็บอกตั้งเป็นข้อสังเกตว่าท่านผู้ชมสังเกตไหมครับว่ารัฐธรรมนูญมี ๒๗๐ มาตรา เขาไม่สามารถบอกได้เลยสักมาตราว่าไม่ดีตรงไหน จึงต้องไปอ้างว่าเป็นรัฐธรรมนูญทหาการพูดอย่างนั้นมันเป็นการพูดเพื่อที่จะให้ทำลายรัฐธรรมนูญโดยที่ไม่มีเหตุผลอะไรเลย แต่ว่าอาจจะเป็นไปได้ไหมว่าเพราะรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดหลักไว้สำคัญว่าจะจัดการทุจริต จึงกระทบกระเทือนกันมาก เรามีทางใดลองแห่ ๆ ไปบ้าง แต่ว่าผมคิดว่า strategy ของเขา เขาคงคิดว่าเขาไม่ได้สนใจเนื้อหา แต่เขาจะหยิบสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อสร้างให้เกิดความรุนแรง อย่างที่พยายามจะสร้างเพื่อที่จะได้กวาดอย่างที่เราจะว่า เพราะฉะนั้นอันนี้มันกลายเป็นเรื่อง การเมืองที่เราเข้าไปอยู่ตรงกลาง ต้องให้ท่านนายกรัฐมนตรีออกมา ลองเล่า ๆ ให้ท่าน นายกรัฐมนตรีฟังบ้าง แต่ท่านอาจจะรู้แล้วก็ได้ ฝ่ายขวามาน่าจะรู้วากำลังทำอะไรกันอยู่

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านประธาน ตอนปี ๒๕๕๐ บรรยายภาค ก็แบบนี้ คือฝ่ายการเมืองก็ออกมาโจมตีอย่างเดียว ไม่ได้บอกว่าไม่ดีตรงไหนอย่างไร แต่ตอน ปี ๒๕๕๐ สิ่งที่เราสัมผัสก็คืออย่างที่พูดกับอาจารย์จूरี่ก็คือเรายอมปล่อยเรื่องสิทธิเสรีภาพว่า ใครอยากให้เขียนอะไรเราก็เขียนให้หมด เราก็ได้กลุ่มนั้นที่จะมาลงคะแนนให้ ที่นี้ถึงกับกังวล ตั้งแต่เริ่มแรกว่าพอเขาขอและเราไม่ให้อะไรเสียเลยบางทีคะแนนเราก็อาจจะลำบาก เหมือนกันครับ

ประธาน : แต่ว่าตอนนี้ฟัง ถึงได้บอกให้รับมา รับแล้วก็ hint เข้าไว้ อย่างวันก่อนนี้ผมก็ไป hint มาบอกว่านี่เห็นผู้หญิงเขามาพูดเรื่อง gender budgeting ผมบอกรับไปแล้ว เดี่ยวจะไปดูว่าจะเขียนตรงไหนอย่างไรถึงจะเหมาะสม เขาก็ happy เดี่ยวอีก ๒-๓ วันนี้เขาก็จะไปพูดอีกกลุ่มหนึ่ง เดี่ยวก็จะไปบอก ใส่ยาหอมให้ว่าได้รับรู้แล้ว คือพวกนี้ ที่ถามว่าทำไมเราถึงจะต้องตั้งคนที่จะไปติดตามตอบได้ สมมุติว่ามีบางคนเขาเสนอว่าเรื่องนี้ ก็หายไปและเราพบว่ามันหายจริง ๆ และเราคิดว่ามันสมควรอยู่จะได้ตอบกลับไปเลยว่า เดี่ยวจะเอากลับไปพิจารณาคุณนะ คือ hint ให้เขารู้ และพอถึงเวลาบ๊อบพอเราแก้แล้วเราก็ แกล้งว่าเรื่องนี้ที่มาจากวันนั้น ๆ เราใส่ลงไปแล้วนะ มันจะได้เป็น response ที่ดึงกลับมาได้ เพราะถ้าเราเฉยไว้โดยไม่รู้ใครเขาว่าอะไรบ้างเลย และพอถึงเวลาเราก็กลับมาแก้ไปมันก็ไม่รู้ จะไปตอบกับใครได้ว่าอันไหนที่เราฟังมาจากใคร ที่นี้ของที่ปกรณ์เอามากับที่คุณวิระเอามา เป็นลายมือนายกรัฐมนตรี ใครอ่านออกบ้างลายมือนายกรัฐมนตรี แต่คุณวิระช่วยแปลไทย เป็นไทยมาให้แล้ว จริง ๆ ก็คือสิ่งที่โฆษกพูด ที่เอามาจากปกรณ์นั้นเรื่องเดียวกัน ในประเด็น

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ข้อสงสัยเหมือนกันหมด ลองเทียบดู คุณวิระได้ของคุณปกรณ์หรือยัง อันนี้สรุปประเด็น ลองดู แทนที่จะไปชี้แจงโฆษกรัฐบาล มันมีบางเรื่องที่ย่างของนายกรัฐมนตรี อันนี้เดียว ให้เขาพิมพ์แจก ในนี้ไม่มีชื่อนายกรัฐมนตรีไม่มีอะไร กรุณาลืมคำว่านายกรัฐมนตรีนะครับ อย่าเผลอไปแถลงอะไรที่ไหนเดียวจะเป็นเรื่อง ท่านก็ขยัน อ่านหมด

พลตรี วิระ โรจนวาศ : ขออนุญาตเรียนหาหรือตรงนี้ปั๊บ ตามที่ท่านปกรณ์ตอบ ถ้าอย่างนั้นผมว่าเอาแผ่นนี้ไปเรียนนำท่านก่อนจะได้ไหมครับ หรืออย่างไร จะตรงไหมครับ

ประธาน : อันไหน

พลตรี วิระ โรจนวาศ : คำถามที่ท่านนายกรัฐมนตรีฝากมา อันนี้นะครับ แล้วก็ทางปกรณ์ตอบทางโฆษกไปแล้ว ที่เหมือนกับจะใกล้เคียงกัน ผมว่าอันนี้น่าเรียน ท่านนายกรัฐมนตรีไปก่อนเลย คือตอบโฆษกจะใกล้เคียงไหม ใกล้ได้ น่าจะใกล้เคียงนะครับ เดี่ยวปกรณ์ดูคำถามก่อน

ประธาน : ส่วนใหญ่เรื่องเดียวกัน แต่ว่าเดียวเราจะคุยกันตามประเด็นของท่านนายกรัฐมนตรี ที่นี้คุณวิระอาจจะต้องจด

พลตรี วิระ โรจนวาศ : เพราะว่าเมื่อก็ได้รับการประสานมาว่าพรุ่งนี้ทางท่านวิษณุอาจจะชี้แจงกับ ครม. เรื่องรัฐธรรมนูญ และท่านอาจจะถามประเด็นนี้หรืออะไรอย่างนี้ขึ้นมาจะได้มีคำตอบนะครับ

พักประชุมเวลา ๑๕.๒๕ นาฬิกา

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา

ประธาน : ข้อที่ ๑ แปลว่าอะไร

พลตรี วิระ โรจนวาศ : ข้อที่ ๑ ท่านก็คงจะหมายถึงตรงร่างรัฐธรรมนูญเรานะครับ ก็เหมือนว่าทั้งข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ การชี้แจงอย่างที่เราห่วง อย่างที่อาจารย์ห่วง คงจะต้องทำคำชี้แจงให้ชัดเจนว่าที่มา ส.ส. อำนาจหน้าที่เป็นอย่างไรอะไรนะครับ และการคิดสรรมาอย่างไร หรือไม่คิดสรรนะครับ ชัดเจน แต่ว่าที่เราจะเตรียมไว้ในการตอบครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : อันนี้เราอธิบาย เรามีอยู่แล้ว ข้อแรก ส.ว. เรามาจากการเลือกทางอ้อม เลือกกันเอง อันที่ ๒ สถานภาพรัฐบาล คสช. สนช. สปท. ก่อนและหลังการเลือกตั้ง เราเขียนไว้ในบทเฉพาะกาลแล้วว่าถ้าก่อนก็ทำงานตามหน้าที่ไปตามปกติ ถ้าหลังการเลือกตั้ง สนช. ก็จะต้องอยู่ต่อไปจนกว่ารัฐบาลใหม่จะเข้ามา ยกเว้น สปท. สปท. จะมีเวลาปีหนึ่งนับแต่วันรัฐธรรมนูญใช้ ส่วนข้อที่ ๓ นั้นคงหมายถึงให้เราชี้แจงใช้ไหม มีปัญหาซึ่งสอดคล้องกันก็คือว่า vote no ความหมายของ vote no ความหมายของ vote no ควรมีกลไกนำ vote no มากระตุกจิตสำนึกของประชาชนและพรรคการเมือง อันนี้เหมือนกับที่โฆษกเขาถาม จริง ๆ อันนี้เราก็พูดน้อยไปหน่อยนะ ผมไม่รู้ว่าเวลาตอนคุณประพันธ์ไปพูดได้เน้นพวกนี้บ้างหรือเปล่า

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ใน vote no ไม่ได้เป็นประเด็นที่มีคนถามมาเท่าไร มีคนพูดอยู่นิดหน่อยเองครับ

ประธาน : จริง ๆ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญนะ เพราะเป็นส่วนหนึ่งที่เราให้สิทธิประชาชนในการเลือก แต่ก่อนนี้มันคล้าย ๆ ว่าถูกบังคับว่าต้องเลือกจากคนใดคนหนึ่ง คราวนี้เราให้สิทธิว่าจะไม่เลือกใครเลยก็ได้ ก็แปลว่าเป็นบทบัญญัติที่บังคับพรรคการเมืองที่จะต้องเอาคนที่ดีพอสมควรไปให้ประชาชนเลือก ไม่ใช่เอาใครก็ได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท : และรู้สึกมีคนถามคนหนึ่งครับว่าถ้าเกิดประชาชนไม่เลือกใครนะครับก็ยังไม่ได้เป็น ส.ส. และพรรคจะรับผิดชอบอย่างไร เขาถามมาอย่างนี้

ประธาน : นี่เราก็ไม่ได้คิดเหมือนกันนะ เราก็ตัดสิทธิคนนั้นแล้ว เรานึกถึงแต่คนนั้นใช้ไหม เราไม่ได้นึกถึงพรรค ถ้าตัดก็หมดทุกพรรค ยิ่งหนักเข้าไปอีก

พลตรี วีระ โรจนนาค : เพิ่มเติมอาจารย์นิดหนึ่ง อย่างที่ท่านปรึกษา ท่านอาจารย์เมื่อกี้ก็คือ vote no ท่านนายกรัฐมนตรีก็ยังบอกว่านอกจากจะออกเสียงแค่ vote no แล้ว ยังมีสิทธิหรือมีตามที่เขาเองหรือเราเองในกาช่องกากบาทมีสิทธิให้เขาแสดงความคิดเห็นในคะแนนเสียงของเขาต่อไปไหมว่าเขาอยากได้ใคร ทีนี้ว่าในร่างรัฐธรรมนูญที่เราเตรียมไว้ตรงนี้นั้นมันไม่มีนะครับ

ประธาน : ไม่มี และมันคงมีไม่ได้ เพราะว่าถ้ามีมันวุ่นเลย คนเสนอใครต่อใครมาไม่รู้ก็หมิ่นชื่อ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

พลตรี วีระ โรจน์นาศ : และในขณะที่เดียวกันมันก็ไม่อยู่ใน ๑ ๒ ๓ ของพรรคที่เราบอกด้วยครับ

ประธาน : ใช่ เพราะพรรคเขาก็ไม่ได้รับรอง อาจจะไปใส่ชื่อตาราหนึ่งกันเต็มไปหมด ข้อ ๔ เรื่องศาลรัฐธรรมนูญ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ กฎหมายลูก บทเฉพาะกาล อันนี้คงให้เราอธิบายให้ไหมครับ เมื่อเข้าไลน์ไปให้ปรกรณ์ คือคนพูดกันมากกว่าเราให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญล้นฟ้า ผมก็เลยให้เขาทำตารางเปรียบเทียบมาว่า ๒๕๔๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจอะไร ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจอะไร และร่างของเราศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจอะไร แตกต่างกันตรงไหนบ้าง เดี่ยวขอเวลาไปดูนิดหนึ่ง

เลขานุการ : ในเล่มเล็กผมได้ตรวจสอบเบื้องต้นนะครับ แล้วก็ได้เขียนหลักหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญไว้แล้วครับ ซึ่งหลัก ๆ ก็จะพบว่าเป็นหน้าที่ดั้งเดิมเกือบทั้งหมดนะครับ ยกเว้นกรณีเดียวที่เราขยายขอบออกไปก็คือกรณีการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา ครม. แล้วก็องค์กรอิสระเพื่อเป็นช่องทางในการฝ่าทางตันในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะเดิมมันเป็นปัญหาระหว่างองค์กรเท่านั้น ก็เลยชี้แจงเขาไปเมื่อเข้าตามหน้า ๒๐ กับหน้า ๒๑ ครับ

ประธาน : ซึ่งก็เปิดช่องให้กว้างขึ้นสำหรับการมาศาลไม่ต้องทะเลาะกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ในส่วนของศาลรัฐธรรมนูญตอนที่ไปสัมมนาเชียงใหม่ก็บอกอยู่นะครับว่าอำนาจหน้าที่ที่จะเป็นของเดิมเป็นส่วนใหญ่ แล้วก็แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเช่นเลื่อนวันเลือกตั้งได้ไหม อยู่ ๆ รัฐธรรมนูญเดิมหารี้อตรงไม่ได้ ครม. กกต. หารี้อตรงไม่ได้ มันเลยเกิดปัญหาจนกระทั่งมันต้องไปผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินฯ มันก็เข้าไปแล้ว ความจริงถ้าหารี้อได้ตั้งแต่แรกนะครับมันก็จะแก้ไขไปได้ว่าเลื่อนได้ ถ้าอย่างนั้นก็เสนอเลื่อนไปก่อน มันกำลังจะตีกัน หยุด ๆ ๆ ะไรอย่างนี้ ก็อธิบายในแง่นี้ เขาเข้าใจนะครับผมว่า คือเรายังไม่มีโอกาสชี้แจง คือถ้าชี้แจงนี่นะตรง ๆ ชี้แจง พอเขาฟังแล้วเขา เออ มันก็โอเคเนี่ย มันก็โอเค

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : ค่อมันมีคน ๒ พวก พวกหนึ่งไปชี้แจงจนตายก็ยังไม่อย่างเดิม แต่อีกพวกหนึ่งพอชี้แจงแล้วก็เข้าใจ ข้อ ๕ ท่านนายกรัฐมนตรีคงเอาปัญหาที่ท่านประสบอยู่ในปัจจุบันมาถาม แต่วามันไม่ใช่เรื่องจะไปเขียนในรัฐธรรมนูญที่ว่าจะประมุลใหม่ได้ไหม

พลตรี วีระ โรจนนาค : ขออนุญาตเพิ่มเติมครับ ข้อ ๕ จะเหมือนกับท่านองข้อ ๙ ครับ ก็คงไม่ใช่ประมุล ประมุลใหม่นั่นหนึ่ง อันที่ ๒ คือว่าขณะนี้ในบางเรื่องทั้งจำนำข้าวทั้งโฮปเวลล์ ทั้งคลองด่าน ทั้งมีการฟ้องคดีไปอยู่แล้วหรือในกระบวนการพิจารณาบางคดีซึ่งยังไม่มีมีการฟ้องศาลหรือดำเนินคดี ถ้าเกิดมีรัฐบาลใหม่แล้วเป็นพรรคเพื่อไทยขึ้นมาบีบตรงนี้จะเดินไปได้อย่างไรไหม หรือหยุดไว้ แล้วจะมีวิธีการอย่างไรให้มันสามารถเดินได้

ประธาน : ตรงนี้แหละที่เราบอกว่าต้องปฏิรูปตำรวจ เพราะถ้าตำรวจเป็นอิสระไม่อยู่ได้อาณัติใคร ทั้งโลกเขาก็เริ่มต้นที่ตำรวจก่อน ตำรวจหรือถ้าเขาแยกตำรวจออกเป็น ๒ ส่วนคือส่วนสอบสวนกับส่วนจับกุม ส่วนสอบสวนก็จะทำหน้าที่ไม่ว่าเป็นใครก็ทำ ไปถึงอัยการเพราะอัยการมีอิสระ ไม่ว่าใครจะทำผิดก็ทำ เหมือนกับมาเลเซียก็สอบ แต่ของเราเมื่อไม่อิสระจริงอัยการเราให้อิสระ แต่ว่าพอถึงตัวคน ตัวคนไม่อิสระ มันก็ลำบากนะ แต่ตำรวจต้องปฏิรูปเพราะว่าเพื่อให้ตำรวจเขาทำหน้าที่ของเขาเต็มที่ ใครไปสั่งเขาไม่ได้ แม้แต่ผู้บังคับบัญชาที่สั่งไม่ได้สั่งให้ทำหรือไม่ให้ทำไม่ได้ สั่งได้แต่ว่าดูคดีเรื่องนี้ให้มันดี ให้ละเอียดรอบคอบ อย่างนั้นได้แต่สั่งว่าเรื่องนี้คุณอย่าทำ ไม่ได้ แต่ของเรามันได้ ของเราจะจับหรือไม่จับ จะตรวจหรือไม่ตรวจมันขึ้นอยู่กับว่านายสั่งหรือไม่สั่ง และคำพูดที่ติดปากกันก็คือว่ายังไม่รู้นโยบาย ความจริงนโยบายมันไม่มี มีไม่ได้ มันมีแต่เพียงว่าเจอคนทำผิด คุณก็ต้องจับ แต่คำนี้กลายเป็นคำพูดที่เหมือนกับสังคมยอมรับ งานเพิ่งมาใหม่ยังไม่ได้สั่ง ซึ่งมันผิดแล้ว เหมือนศาล เมื่อศาลบอกเปลี่ยนประธานศาลฎีกาใหม่ ยังไม่รู้คดีนี้จะว่าอย่างไร มันหงายหลังตั้งเลยนะ ตายแน่ ๆ ข้อ ๖ นี้เราเขียนไว้แล้วและเราเขียนชัดเจนกว่าทุกครั้ง คือเราจะบอกด้วยว่ากรณีไหนรักษาการและกรณีไหนพ้นไปเลยไม่ให้รักษาการ เช่น กรณีที่เกิดการทุจริตที่พ้นไปเลยไม่ให้รักษาการ ซึ่งตัวนี้ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มันเหมือนเอาไม้หน้าสามไปฟาดเขา แล้วเขาคงรับไม่ได้ แต่ว่าเราก็เถียงได้ว่าก็คุณพ้นเพราะทุจริต แล้วยังให้คุณรักษาการอยู่ได้อย่างไร ว่างใจคุณได้อย่างไร ส่วนรักษาการมีอำนาจแค่ไหน เราก็แยกนะ ถ้าเป็นรักษาการตามปกติ ไม่มีการเลือกตั้ง มันก็ทำได้ทุกอย่าง แต่ถ้าจะมีการเลือกตั้งมันจะมีเงื่อนไข ๒-๓ อย่าง อย่างที่เคยเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ที่ท่านไปขอต่อ กกต. เราแยก ๒ อันใหม่ ข้อ ๗ ที่ว่าถ้าเกิดเหตุอย่างนั้นจะทําอย่างไร เราพยายามทําให้กลไกในการชี้ขาด มัน work through ให้ได้ ให้มันไปตลอดรอดฝั่งให้ได้ ไม่ใช่ติดขัด เพราะว่าเอาเข้าจริง ๆ คราวที่แล้วจะเห็นว่าพอสถาธรรมนูญตัดสินว่าคุณยิ่งลักษณ์พ้นจากตำแหน่ง เขาก็ขัดไม่ได้ ก็ไม่มีใครขัด แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าแล้วรัฐบาลชุดนั้นยังอยู่ไหม ก็ตามรัฐธรรมนูญมันยังอยู่มีคนอยากจะไม่ให้เขาอยู่ แต่รัฐธรรมนูญมันอยู่ เขาก็ตั้งคนขึ้นมาเป็นผู้รักษาการ ก็ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ทีนี้เนื่องจากบังเอิญตอนนั้นคนเกลียดก็เลยไม่นั่น แต่คราวนี้เราจะเขียนชัดขึ้น ถ้าเกิดเหตุเพราะการทุจริต มันไปทั้งคณะเลย เพราะฉะนั้นกรณีมันก็จะหมดปัญหาที่ท่านนายกรัฐมนตรีเคยเป็นห่วง ข้อ ๘ นั้น อันนี้ต้องไปทําความเข้าใจว่าเราไม่ได้ตั้งใจให้คนนอกมา นายกรัฐมนตรี เราให้พรรคเขาเป็นคนเลือกแล้วเขาจะเลือกคนนอกคนใน ก็เรื่องของเขา ปัญหาถามว่าทําไมเราถึงไม่เขียนเสียละว่าต้องเป็น ส.ส. บอกเราก็ยังเป็นห่วงเขาอยู่ เพราะว่าในวันที่ให้ประกาศชื่อมันยังไม่ได้เลือกตั้ง เพราะฉะนั้นถ้าให้เขาประกาศชื่อไปแล้ว ๓ คนก็ไม่ได้รับเลือกตั้ง แต่ว่าพรรคก็ได้คะแนนล้นหลาม เขาก็จะไม่มีนายกรัฐมนตรี ถามว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เกิดขึ้นได้ไม่ยากเลย หาเสียงไปหาเสียงมา คุณได้คะแนน popular ๕๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วคุณได้เขตเลือกตั้ง ชนะเขตเลือกตั้งมา ๕๐ เปอร์เซ็นต์ คือ ๒๕๐ กว่าคน party list คุณไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นที่ไปใส่ไว้ใน party list มันก็จะไม่ได้เป็น ส.ส. แล้วคุณจะทำอย่างไร เราไม่ได้หวังว่าจะเอาคนนอกที่ไหนมาเป็นเราเป็นห่วงเขานั้นแหละ เราถึงได้บอกว่าถ้าคุณแน่ใจ คุณเขียนข้อบังคับในพรรคของคุณสิ บอกว่าอย่างไรก็ไม่ว่า ถ้าไม่ได้เป็น ส.ส. จะไม่เสนอ คุณเขียนอย่างนี้ของคุณเอง จะได้เป็นความรับผิดชอบของคุณ เพราะถ้าเราเขียน เขาก็จะมาถามเรา แล้วเขาไม่ได้รับเลือกตั้งจะทําอย่างไร นี่เท่ากับเราฆ่าเขา เพื่อจะโยนความผิดมาให้อะไร โอเค ถ้าคุณแน่ใจ คุณไปเขียนคุณเองได้ ไม่มีใครห้าม จะให้เขียนบังคับไว้ในกฎหมายพรรคการเมืองด้วยก็ได้ เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นจุดที่เราพยายามจะหาว่าเราไปเอาคนนอก ความจริงเราไม่ได้นึกถึงคนนอก นึกถึงคนของเขานั้นแหละ เพราะ ๑. เขาเป็นคนเลือกแล้วเราก็อุตส่าห์เขียนไว้ด้วยว่าต้องเป็นมติพรรค พรรคคุณจะไปมีมติให้เอาคนนอกมาทําไม

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ที่เขาถาม เขาจะถามว่าทําไมไม่เขียนตรง ๆ ไปเลยละครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ฉันทากร ๕/๓

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : ก็นี้แหละ ถึงได้บอกว่าถ้าเราอามหิตกว่านี้เราเขียนตรง ๆ ได้บอกว่า
โอเค ถ้าไม่ได้เป็น ส.ส. ไม่ให้เป็นนายกรัฐมนตรี แล้วพรรคคุณถ้าบัญชีรายชื่อคุณไม่ได้เลย
คุณจะทำอย่างไร เพราะคุณมี ส.ส. เกินครึ่ง ๓๐๐ คนในสภา แต่ไม่ได้บัญชีรายชื่อ
แล้วคนที่คุณประกาศไว้มันอยู่ในบัญชีรายชื่อคุณจะทำอย่างไร -----

- ๖/๑

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รตนา ๖/๑

แต่สมมุติว่าถ้ามีพรรคหนึ่งเสนอคนจาก คสช. มันก็เป็นการเปิดเผยตัวล่วงหน้าก่อนจะเลือกตั้งให้ประชาชนตัดสิน ถ้าประชาชนไม่ชอบก็อย่าเลือกพรรคนั้น ถ้าประชาชนเขาเลือก ถล่มทลายเลยก็แปลว่าประชาชนเขายอมรับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เสนอชื่อนายกรัฐมนตรี คนที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีก็ พวกที่บอกว่าอยากให้เลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง อันนี้มันก็เหมือนกับ ผู้สนับสนุนพวกกลุ่มนี้จะมี คล้าย ๆ กับที่คุณต้องการว่าพรรคไหนอยากจะทำอะไรมา คุณก็บอกชื่อก่อนก็เหมือนกัน แบบที่คุณคล้าย ๆ กับที่คุณต้องการ

ประธาน : ข้อ ๙ แบบเดียวกับข้อ ๕

พลตรี วีระ โรจนนาค : เหมือนข้อ ๕ ส่วนข้อ ๑๐ ก็คงเหมือนเรื่อง เหมือนกับที่ผมเรียนท่านเมื่อกี้ที่ว่าโหวตโนครับ

ประธาน : เราก็พยายามทางแก้ของเราคือเมื่อไม่มีชนะโหวตโนก็เปลี่ยนตัว ต้องเปลี่ยนตัว แต่ว่าประชาชนเขาไม่เอาหมดทุกคน ซึ่งตัวนี้ผมคิดว่าเราน่าจะเน้นเพิ่มขึ้น หน่อยให้เห็นว่าสิทธิของประชาชนมันมีมากขึ้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท : มีคนถามบอกว่าแล้วส่งคนลงไปเลือกตั้งแล้วคนไม่เลือกพรรครับผิดชอบอย่างไร ผมยังคิดในใจบอกว่าหัวหน้าพรรคคุณลาออกไปคุณส่งใครก็ไม่รู้มา

ประธาน : เพราะเราบังคับไปแล้วว่า ต่อไปนี้การส่งคุณต้องเป็นมติพรรคให้ สมาชิกมีส่วนร่วม หมดแล้วนะคำถาม

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ข้อ ๙ พวกคดีความต่าง ๆ ความจริงมันไม่ต้องมี มาตรการเขียนในรัฐธรรมนูญ ว่าใครที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตอนนี้ก็ไปไล่เบี้ยดู ดูลิครับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคดีเท่าไรก็ไปไล่จับไปว่าคดีอยู่ที่ไหน คดีส่งอัยการเรื่องอยู่ไหนก็ไป ไล่สอบถามเขาไป ผมไม่เห็นมันจะต้องไปออกมาตรการอะไร ก็ไม่เห็นทำแล้วคนที่มีคดีก็ยัง เดินสัมภาษณ์อยู่

ประธาน : ก็บอกแล้วว่าคนในกระบวนการยุติธรรมขั้นต้น มันรอให้นายสั่ง นายไม่เร่งมันก็นึกว่านายไม่สั่ง แสดงว่าท่านยังอ่านบทเฉพาะกาลไม่จบ

พลตรี วีระ โรจนนาค : ผมว่าท่านคงอ่านแล้วคิดอีกเยอะ

ประธาน : เดียวคงมีมาอีกเยอะ

พลตรี วีระ โรจนนาค : คงมีอีกเยอะ แล้วก็พ่วงนี้ท่านอาจารย์วิชญ์ ทาง ครม. ด้วยนะครับ แต่อย่างไรเดี๋ยวอันนี้ผมสรุปไปให้ท่านก่อนตอนช่วงเช้าเผื่อจะได้เป็น ข้อมูลให้ท่าน แต่อย่างไรข้อ ๑๐ ก็ยังห่วงที่ว่าท่านพูดหลายเที่ยวเหลือเกิน คือผมก็ตอบใน ร่างของเราเป็นอย่างนี้ แต่ท่านก็พูดบอกว่าแล้วมันมีทางที่จะให้ออกมาได้อย่างไรว่าเสียงพวกนี้ มีประโยชน์อย่างไรไหม

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : ในส่วนที่เกี่ยวกับโหวตโนมันทำได้สูงสุดแค่นั้น คือทำมากไปกว่านั้นคนก็อาจจะยังรับไม่ทัน คนยังไม่ค่อยได้สังเกตด้วยซ้ำ ถ้าสังเกตเห็นคนจะว่าอย่างไรก็ยังไม่รู้ แต่เราก็ไม่รู้เรื่องหลายเรื่องที่เราคิดว่าประชาชนดีขึ้นนะ เขาก็บอกว่าเรา

พลตรี วีระ โรจนนาค : ขออนุญาตเรียนเพิ่มเติมท่านอาจารย์และท่านกรรมการนิทหนึ่งนะครับ ก่อนที่จะพบนายกรัฐมนตรี เมื่อเช้าหรือผลจากที่ผมพบนายกรัฐมนตรีแล้วนะครับ เสียงโดยส่วนใหญ่ทั้งที่ปรึกษาหรืออะไรก็เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญเราว่าด้วยเรื่องการปราบปรามการทุจริตเป็นตัวที่สามารถทำได้ดี แล้วเขาก็เชื่อแล้วก็อยากให้เราทำตรงนี้ แล้วก็สนับสนุนร่างของเรา แต่ที่นี้ผมก็มาคิดถึงตอนที่ท่านนายกรัฐมนตรีพูดก็คงเป็นเรื่องแลกเปลี่ยน ถ้าเราแก้ไขได้ตามที่เราเห็นว่าจะพิจารณาชี้แจงท่านได้ แล้วท่านยอมรับผมว่าอาจจะสมบูรณ์ตามที่ท่านต้องการก็ได้ เพราะตรงนี้เกือบ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องของทั้งหมดนี้ส่วนใหญ่ผู้ใหญ่นั้นเห็นด้วยว่าดีครับ แล้วก็อยากให้เราทำตรงนั้นให้สำเร็จด้วยในร่างรัฐธรรมนูญนี้ครับ ท่านนายกรัฐมนตรีท่านคิดตลอดเวลาเลยครับ ที่ผมมองก็คือท่านก็เป็นห่วงว่า ๑. เมื่อตั้งแล้วพรรคเดิม ๆ จะกลับมาใหม่ ถ้ากลับมาการที่เราทำทุกอย่างนี้มันก็ไร้ผลไม่มีประโยชน์เลย แล้วถ้าตรงนี้แล้วเป็นพรรคใดก็ตามแล้วสามารถทำทุกอย่างที่ คสช. เตรียมไว้มันก็คงเดินต่อไป ส่วนจะไปเสร็จสิ้นอย่างไรค่อยไปว่าอีกทีหนึ่งท่านก็คงอยากได้ออย่างนั้นครับ

ประธาน : เชิญอาจารย์

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ผมพยายามฟังตามท่านประธาน แล้วก็บางเรื่องยังไม่แน่ใจว่ามันถูกหรือเปล่า คือเมื่อที่ท่านประธานพูดถึงเรื่องของนายกรัฐมนตรีคนนอก อันนี้ถ้าเราใช้ argument ว่า เรากำหนดไว้อย่างนี้เพื่อที่จะช่วยเขา แล้วพอดีเมื่อที่ท่านประธานยกตัวอย่างว่า ถ้าพรรคเขาได้ ๒๕๐ ที่นั่ง คือจริง ๆ ถ้าพรรคเขาได้ ๒๕๐ ที่นั่ง โอกาสที่เขาจะไม่ได้บัญชีรายชื่อน่าจะน้อยมาก เพราะว่าถ้าเขาได้ ๒๕๐ ที่นั่งก็แปลว่าเขาได้ ๒๕๐ จาก ๓๕๐ คือ ๒๕๐ จาก ๓๕๐ ก็คือ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ คือถ้า ๗๐ เปอร์เซ็นต์ จาก ๕๐๐ ก็แปลว่าเขาจะมีสิทธิได้ ส.ส. ๓๕๐ คน ตอนนี้เขาได้ไปแล้ว ๒๕๐ ถ้าเขาได้ไปแล้ว ๒๕๐ เขาก็จะมีสิทธิได้ ส.ส. บัญชีรายชื่ออีก เพียงแต่ว่าที่เราเคยคุยกันตั้งแต่ตอนแรก ขึ้นอยู่กับว่าเขาจะเลือกตั้งโดยที่เขาเป็นเสียงข้างมากหรือเป็นเสียงข้างน้อย เสียงข้างมากก็คือเขาได้เกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ หรือเขาได้เสียงข้างน้อยก็คือเขาได้แค่ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ เฉลี่ย ๓๐ เปอร์เซ็นต์ แต่เขาชนะหมด คือถ้าอย่างนั้นคะแนนบัญชีรายชื่อเขาจะต่ำ คราวนี้ที่ผมฟังตามแล้วก็พยายามนั่งคิดว่าจะมี argument อย่างไรยังคิดว่า argument ที่ว่าถ้าเขาได้ ๒๕๐ แล้วเขาอาจจะไม่มีโอกาสได้บัญชีรายชื่อ ตัวอย่างนี้อาจจะต้องหาตัวอย่างอื่นมา พยายามนั่งนึกต่อไปเรื่อย ๆ ว่าจะตอบอย่างไรดี เพราะว่ามันมีมุมอื่นให้ตอบแต่ถ้าตอบมุนนี้ ถ้าคิดเลขดูโอกาสมันอาจจะกลายเป็นว่าตัวอย่างที่เรายกมานั้นอาจจะ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ไม่ถูกก็เลยลองยกขึ้นมาให้คุยกัน เพียงแต่ผมยังคิดว่าเรื่องนายกรัฐมนตรีคนนอกมันมี argument อื่นที่เราจะ support เรื่องนายกรัฐมนตรีได้ แต่ถ้าใช้ argument เมื่อสักครู่นี้ ท่านประธานยกตัว argument เอง มันจะมีอะไรที่ขัดกันในเรื่องของตัวเลขอยู่ครับ

ประธาน : แต่มันไม่อาจบอกว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะว่าถ้าคะแนนมันสูงสูสี แล้วก็ชนะ ชนะ ชนะ คะแนน popular vote เขาจะได้น้อยกว่าเขตที่เขาได้รับ โอกาสจะเป็นไม่ใช่ไม่เป็นไปไม่ได้หรอก แต่เป็นไปได้มาก ถ้าคะแนนมันคู่คี่ แต่ถ้าคะแนนล้น

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : คือมันจะมีโอกาสจะเป็นไปได้ก็คือเขาชนะในแต่ละเขตเลือกตั้งด้วยคะแนนที่ไม่ใช่คะแนนเกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ คืออย่างสมมุติว่าเขาได้สัก ๓๕-๔๐ อย่างนี้ โอกาสอย่างนั้นมันจะเกิดขึ้น

ประธาน : ส่วนใหญ่มันจะเป็นอย่างนั้น เพราะว่ามันจะคู่คี่กันมา แต่ก็ถ้าคิด argument อื่นได้ก็ แต่ตัวผมผมกังวลอย่างนั้นมากกว่า ผมไม่ได้นึกเรื่องอื่น แล้วก็ไปนึกว่าพรรคใหญ่ ๆ ๒ พรรคนี้ จะเอาชื่อใครใน คสช. ไปใส่

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมนึกได้เรื่องความโปร่งใสไหมอาจารย์ คือว่ารัฐธรรมนูญเราป้องกันการทุจริต ซึ่งมาตรการในการป้องกันการทุจริตมันคือความโปร่งใส ที่นี้ความโปร่งใสก็คือเราทำให้โปร่งใสทั้งฉบับ ส่วนนายกรัฐมนตรีนี้ก็ต้องโปร่งใส ก็คือพรรคการเมืองก็ต้องบอกกับประชาชนล่วงหน้า เพราะที่ผ่านมาในทางการเมืองมันมีการลักลอบประชาชน ลักลอบโดยคิดว่าไปเลือกตั้งเสร็จแล้วไปฮั้วกันเอาคนอื่นมา ผมว่าอธิบายอย่างนี้ง่าย ๆ เลย ผมว่าคือเราทำให้โปร่งใส แล้วถ้าใครจะเอาพวกคุณจะบอกว่ามันจะเป็นการสืบทอดไม่สืบทอดก็ดูจากตรงนี้ได้ใช่ไหมว่าใครจะเป็นคนไปทำหรือไม่ไปทำ เพราะฉะนั้นอันนี้เราเป็นมาตรการกลาง ๆ แล้วก็ทำเจตจำนงทั้งฉบับว่าป้องกันการทุจริต แล้วก็ทำให้มันโปร่งใสผมว่าอธิบายอย่างนี้น่าจะพอไปได้

ประธาน : เชิญครับ

นายวรชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ เรื่องนายกรัฐมนตรีคนนอก ผู้สื่อข่าวก็ถามผมอีกวันนี้ ผมก็ใช้ argument เดิมของเรามาตลอดว่าเราไม่ได้เป็นผู้กำหนดรายชื่อ ๓ คนนี้ เป็นพรรคการเมืองเป็นผู้กำหนด ก็คือถ้าพรรคการเมืองทุกพรรคไม่ชอบคนนอกแล้วชื่อจะปรากฏมาได้ยังไง แต่ถ้ามีพรรคเล็ก พรรคน้อย พรรคไหนมาคือพรรคกลาง เอาชื่อคนนอกมาใหญ่ก็ระบุดัดแล้วจะต้องมีการให้บุคคลผู้นั้นแสดงความจำนงหรือพร้อมที่จะให้ยอมเอาชื่อตนไปใส่ แล้วก็คงโดนสื่อมวลชนพร้อมทั้งสาธารณชน spotlight อย่างเข้มงวดเหมือนกับ spotlight มันฉายลงไปว่าชื่อนี้มาอย่างไร พรรคนี้ใครคือผู้สนับสนุน เอาเงินมาจากไหน แต่ที่บอกไปก็คือว่าถ้าพรรคไม่มีเสนอคนนอกชื่อก็จะไม่โผล่มา ประเด็นที่ ๒ ที่ยากกันอยู่เสมอก็คือว่าในที่สุดแล้วยังเป็นสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นคนเลือก ซึ่งถ้าท่านไม่ชอบคนนอกท่านก็ต้องไม่เลือกหรือเลือกไปทำไม ผมก็ยังใช้ ๒ ประเด็นนั้นอยู่

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รัตนา ๖/๔

ท่านอาจารย์ครับ นอกเหนือจากบอกว่าของคุณที่บอกว่าดีตรงที่ว่าเราได้รู้ก่อนล่วงหน้า paparazzi ความโปร่งใสว่าใครจะมาเป็นครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ความจริงมันมีเหตุผลบันทึก จาระไนด้วยนะครับ ก็คือว่าผมว่ามันป้องกันความรุนแรงทางการเมืองได้ในอนาคต การเปิด ชื่อนายกรัฐมนตรีก่อน เพราะว่าอะไร เพราะว่าถ้าเกิดว่าไม่รู้ว่าจะเลือกตั้งหลังจากนี้จะเป็น อะไรไหมครับ อันนี้มันจะบอกก่อนเลยถ้าเกิดว่ามีใครจะเอา คสช. ไปเป็นอะไรอย่างนี้นะ ครับ มันจะรู้ล่วงหน้าเลยไม่อย่างนั้นเราจะหมุนกลับไปเหมือนสมัยคุณสุจินดา แล้วก็จะมี ปัญหาอันนี้มันจะป้องกันเหตุของความรุนแรงในอนาคต ผมว่าอย่างนั้นนะครับ เรื่องที่ ๒ ก็ คือว่าความจริงไม่ค่อยอยากพูดเรื่องนี้เพราะมันเหมือนเราไปแอบ ก็คือว่าผมว่าที่ผ่านมาคน เราทำเราหมายความว่าสังคม และพรรคการเมืองบางพรรค ทำให้คนดูหมิ่นดูแคลนคนเป็น นายกรัฐมนตรีมาใช้ไหมครับ คือเอาใครมาเป็นนายกรัฐมนตรีก็ไม่ว่าคุณสมบัติอย่างไรก็ไม่รู้ เสร็จแล้วก็ไปเยาะเย้ยถากถางกันว่าท่านไม่เหมาะสมด้วยเหตุผลอย่างนั้นอย่างนี้ คอนกรีตอะไรอย่างนี้นะ เพราะฉะนั้นการบอกมาตั้งแต่ต้นก็ทำให้คนได้ตรวจสอบ คนที่จะเหมาะสมจะมาเป็นนายกรัฐมนตรี ผมคิดว่าอันนี้ก็จะทำให้ตัวคุณค่าของความเป็น นายกรัฐมนตรีการยอมรับของทางการเมืองมีมากขึ้น แล้วความรุนแรงทางการเมืองมันก็จะ ลดน้อยลง การที่จะไปถูกเสียดสี การจะไปถูกทำลายกันในทางการเมืองในอนาคตมันก็ลดลง ผมคิดว่าเป็นข้อดีครับ

พลตรี วีระ โรจนนาค : ขออนุญาตครับ เพิ่มเติมจากท่านพูดกำลังจะพูด เหมือนกันนะครับ ท่านนายกรัฐมนตรียกตัวอย่างท่านพลเอก สุจินดา ขึ้นมาก็คือว่าอย่างไร เราวางในร่างตัวนี้กำหนดว่าคือพรรคเสนอ ที่นี้ถ้าเกิดไม่มีเลยแล้วสุดท้ายก็คือเอาคนนอกมา อย่างไร อย่างพรรคสุดท้ายกรณีเอาคนนอกมาจากพรรคไหนเป็น ส.ส. มาตรการเสริมความ พร้อมของผู้เสนอแล้วพอเป็นปี่ท่านสุจินดา ตอนนั้นจำได้ท่านบอกว่าก็ประชาชนเลือกฉัน เข้ามาฉันก็ยินยอมที่จะเข้ามา ประโยคตรงนี้ท่านก็ไม่อยากทราบไม่อยากใช้หรือไม่อยากเจอ คำพูดอย่างนี้ ถ้าสมมุติเป็นตัวท่านแล้วมันจะเกิดเหตุการณ์แบบนี้กับท่านอย่างของท่าน สุจินดาไหม ท่านก็ท้วงนะครับ ตอนนี้อ้าวพูดถึงตัวหลักการ ถ้ารัฐธรรมนูญผ่านก็ไม่มีปัญหา เพราะมันจะอยู่ที่ตรงนี้ แต่ถ้าเกิดมันไม่ใช่ตรงนี้ ผมก็เลยกราบเรียนถามว่าเราจะชี้แจงหรือไม่ ชี้แจงอย่างไรครับ

ประธาน : คือชื่อถ้าจะเข้าไป ชื่อมันจะปรากฏมาตั้งแต่ก่อนเลือกตั้ง แล้วถ้าประชาชนเขาเลือกพรรคนั้นอย่างท่วมท้น ก็แปลว่าประชาชนเขายอมรับใครจะมา ปฏิเสธได้ แต่ถ้าใส่ชื่อท่านไปแล้วได้มาเพียงแค่ ๑๐ เสียง ๒๐ เสียง อย่างนั้นท่านไปเป็นฉันก็ จะตายเปล่า เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาส : คือบางทีที่เราคิดกันเราคิดในมุมของการเหมือนเป็นฝ่ายรับ เพราะเราพยายามจะแก้หรือทำให้เหตุผลว่าทำไมเราอย่างโน้นอย่างนี้ แต่บางทีผมกำลังคิดว่าเราต้องหาวิธี communicate กับคนที่เขาเอากับเราอยู่แล้ว คือคนจำนวนมากเขาก็เอากับเราอยู่แล้ว เพียงแต่เขาเงียบ ๆ เขาไม่พูด คราวนี้บางทีก็ต้องให้เครื่องมือเขาเวลาเขาไปเถียงกับคนอื่นแทนเรา อย่างผมชอบนะคำว่าเรื่องนายกรัฐมนตรี คนนอก อย่างที่ท่านอธิบายในเชิงของตัวเลขมันค่อนข้างเป็น technical และอธิบายยากคนไม่ค่อยทนฟังนาน แต่ถ้าเราบอกว่านายกรัฐมนตรีคนนอกโปร่งใสเป็นประชาธิปไตย เพราะว่ารู้กันตั้งแต่ต้นแล้ว อันที่ ๒ ก็คือคนที่เลือกนี้ก็คือ เมื่อที่ท่านนรชิตบอกก็คือมาจากพรรคการเมือง แล้วอันที่ ๓ มันช่วยป้องกันความรุนแรงทางการเมือง คือบางทีถ้าเราคิดคำที่เป็น key concept แบบนี้ คนที่เป็นพวกเราเขาจะเอาไปเถียงแทนเรา แต่ถ้าเป็น technical บางทีเขาจับอะไรไม่ค่อยได้ เวลาเขาจับไม่ได้เขาก็ไม่รู้ว่าจะเถียงอะไรอย่างไร อันที่ ๑ บางทีเราก็ต้องหาวิธีการในการที่จะ communicate กับพวกเราให้เขามีเครื่องมือไปเถียงแทนเรา แล้วก็เครื่องมือพวกนี้ต้องเป็นคำที่เป็น key concept แล้วก็โยงไปกับประชาธิปไตย เพราะว่าเขาชอบบอกว่าไม่เป็นประชาธิปไตยคนที่เขาว่าเรานะครับ แต่ถ้าเราดึง key concept อย่างนี้ออกมาได้ แล้วก็ต้องพยายามให้คนที่เขาเป็นพวกเราเขาได้เอาไปเถียงแทนเรา เราน่าจะไม่ต้องกังวลมากขึ้น เพราะบางครั้งเราไปให้เวลามากกับการที่พยายามจะโต้แย้งกับคนที่มันไม่เอาด้วยกับซึ่งผมก็ว่าบางทีก็เสียเวลาเปล่า เพราะว่าไม่ว่าจะโต้แย้งอย่างไรมันโผล่มาจากที่ไหนก็ไม่รู้ แล้วก็พูดกันคนละภาษาเลย

ประธาน : คณะที่ตั้งเมื่อวันนี้ ไปช่วยกันคิดแล้วก็ส่งต่อออกไปให้มันทันการ จะส่งผ่านช่องไหน ตกลงว่า website กับอะไรที่เราไปเปิดไว้มีคนเขาดูมากไหม นอกจาก ๒-๓ วันนี้คนคงเข้าไป download เยอะนะ ใครดูแล้วอยู่นะหรือ

นายนาถ ดวงวิชัย : ขออนุญาตครับ ถ้าเป็นในส่วนของ website คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะอยู่ที่ ผบ. อรุณ ที่เป็นหนึ่งในฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นคนดูแล

ประธาน : แล้วเขาดูบ้างดูหรือเปล่า

นายนาถ ดวงวิชัย : ก็ตามเป็นระยะเพียงแต่ว่าตัว running ที่เวลามีการ download ทางสำนักสารสนเทศเท่าที่ประสานเมื่อช่วงวันเสาร์อาทิตย์บอกว่ามีปัญหา แต่ว่าวันจันทร์นี้จะรีบดำเนินการแก้ไขให้ครับ

ประธาน : แปลว่าเสาร์ อาทิตย์ที่ผ่านมาไม่มีใคร download ได้เลยสักคน

นายนาถ ดวงวิชัย : download ได้ครับ แต่ว่าตัวเลขมันจะไม่วิ่งขึ้นมาครับ

ประธาน : คุณสรเสรีคุณเขาจะมาชี้แจง วันนี้สื่อเขาชักใช้เยอะไหมครับ

นายวรชิต สิงหเสนี : ไม่มากครับ ก็ได้ชี้แจงเรื่องสิทธิเสรีภาพไป เขาก็ถามว่าแล้วเราจะมีโอกาสชี้แจงโอกาสไหน ผมก็บอกว่าก็มี สปท. สปท. ก็จะนัดกันในวันพุธที่จะถึง แล้วก็วันศุกร์ แล้วเราก็จะออกไปต่างจังหวัดอีก ๒ หน กรุงเทพมหานครอีก ๑ หน ที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่ว่าที่มาถามภายในก็ถามแค่สื่อ ๒ คน ก็ถามว่าแล้วเราคิดจะหาโอกาสชี้แจงกับทางคนที่ตั้งคำถามแล้วปรากฏในสื่ออย่างไรบ้าง ผมแค่บอกว่าเราก็จะรับฟังแล้วก็จะถือโอกาสชี้แจงไป รวมทั้งก็จะใช้สื่อ online ต่าง ๆ ด้วยครับ

ประธาน : ทีมของอาจารย์นิติพันธุ์เริ่มรวบรวมที่ไปต่างจังหวัดนี้บ้างหรือยังมีเจ้าหน้าที่สภาไปด้วยหรือเปล่า เพราะว่าแต่ละกลุ่มแยกไปแล้วมันมีคำถามมาใช้ไหม

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือได้รวบรวมเสร็จเมื่อสักครู่นี้ใหญ่ ๆ แล้ว เพียงแต่ว่ายังไม่ได้คิดว่าจะทำแจกในวันนี้ ก็คือว่าจะเอากลับไปดูครับ

ประธาน : ไม่เป็นไรครับ คือจะได้ไม่ตกหล่นในประเด็นที่เราสมควรจะให้เขาได้อะไรอย่างนี้ เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ในคำถามในนี้จะมี ๒ คำถามใหญ่ ๆ คำถามแรกนั้นคือว่าเขาคิดว่าอะไรเป็นจุดเด่นของร่างรัฐธรรมนูญในแต่ละกลุ่ม คือในแต่ละกลุ่มนั้นจะมีคำถามนี้ว่าคิดว่าจุดเด่นของรัฐธรรมนูญนี้คืออะไร แล้วประเด็นที่ ๒ เขาคิดว่าอยากจะให้เพิ่มเรื่องอะไรในตรงส่วนนั้น แล้วก็ตอนนี้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วว่าขออนุญาตกลับไปนั่งดูอีกรอบหนึ่งครับ

ประธาน : คือบางที่พวกเราออกไปแล้ว บางครั้งบางคราวอาจจะเห็นดีเห็นงาม แล้วก็อาจจะรับปากหรืออะไรต่ออะไรเขาไว้ หรือให้ความหวังเขาไว้อย่าลืมจดเอากลับมา พอผ่านไปแล้วเดี๋ยวลืม พอลืมแล้วจะกลายเป็นเรื่องว่าเราไม่รักษาคำพูด

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือจริง ๆ ผมขออนุญาตเล่ากระบวนการในครั้งนีให้มันเห็นว่าหลักนั้นก็จะเป็นเรื่องของการให้แต่ละกลุ่มแยกกลุ่มย่อยในการที่ไปพูดคุยกัน แล้วก็จะมีคนที่สรุป แล้วในสรุปนั้นเขาให้สรุปเป็นประเด็นหลักไม่กี่ข้อ คือหมายความว่าต้องภายในกลุ่มนั้นต้องเหมือนกับไปลงคะแนนเสียงด้วยกันเองว่าจะเอาเรื่องอะไรอย่างไร แล้วหลังจากที่เสร็จทั้งหมดนั้นช่วงบ่ายก็จะมีการเสนอข้อสรุปของแต่ละกลุ่ม ซึ่งข้อสรุปของแต่ละกลุ่มก็จะมี ๒ เรื่องที่ว่าเป็นจุดเด่นกับสิ่งที่เขาเรียกร้อง แล้วหลังจากนั้นก็ให้คนกลุ่มอื่นในการที่เสนอความเห็นเพิ่มเติมได้ แต่จำกัดไว้ที่เป็นด้วยวาจา ๓ คน แล้วนอกนั้นให้เสนอเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นมาทั้งหมด แล้วก็จริง ๆ ก็คือในกล่องทั้ง ๗ กล่องให้เขาใส่ในตอนจบเวลาที่ผมเรียนกล่าวปิดนั้นผมก็จะย้ำกับผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนว่า ทุกความเห็นก็จะนำมาประกอบการพิจารณาหมด แต่สิ่งที่ทุกคนเสนอนั้นไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างจะต้องไปอยู่ในรัฐธรรมนูญ เพราะว่าบางเรื่องนั้นเสนอมันเสนอขัดแย้งกันมา อันนี้อย่างไร

ก็ต้องมีคนที่ไม่ได้รับการใส่เข้าไป ผมยกตัวอย่างเรื่องผู้ใหญ่บ้าน คือบางคนบอกขอเกษียณดีแล้ว อีกคนหนึ่งบอกว่าขอ ๔ ปี คือลักษณะอย่างนี้ก็อธิบายว่าไม่ใช่หมายความว่าเสนอแล้วก็จะได้ลงไปรัฐธรรมนูญทุกอย่างนะครับ

ประธาน : มีอะไรอีกไหมครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือที่รับฟังที่ชาวบ้านเขามา ในความรู้สึกของชาวบ้านที่นักการเมืองเขาพูดเรื่องโน้นเรื่องนี้ไม่ตืออะไรเขาไม่ได้สนใจ เขาสนใจแต่ตัวเขา อย่างเช่นเรื่องระบบเลือกตั้งก็คุยถาม พอเราถามว่าแล้วพี่น้องประชาชนชาวบ้านมีความรู้สึกว่ามันเสียอะไรมันเสียสิทธิอะไรไหม ระบบการเลือกตั้งนี้ใครเลือกก็ประชาชนเลือก ใช้บัตรใบเดียว แล้วใครเลือกก็ประชาชนเลือก เขาก็บอกไม่เห็นเป็นไร แล้วผมก็เลือกของผมอยู่แล้ว ถ้าผมออกไปผมก็เลือกคนนี้ผมชอบคนนี้ผมก็เลือกคนนี้เขาดีแล้ว ในที่สุดเขาก็บอกว่าโอเค แล้วเลือกตั้งทางอ้อมตอนแรกนึกว่าเขา ที่เขาลงหนังสือพิมพ์รายการร่างสร้างสรรหาอะไรก็ไม่รู้ ก็ถามว่าแล้วใครเลือก ก็ชาวบ้านเขามาสมัครเลือก เขาก็ว่ามันก็โอเค เขาก็มีความคิดเห็น เพราะฉะนั้นเขาถึงมาแล้วส่วนร่วมละ เขาพูดถึงสภาพพัฒนาการเมือง สมัชชาพลเมืองอะไรพวกนั้น คือเขาคิดถึงเขา ถ้าเราพูดอะไรที่เกี่ยวกับเขาอีกนิดหนึ่งว่าประชาชนยังมีความสำคัญมีส่วนร่วม ผมก็ยังพูดไปกับเขาอีกนิดหนึ่งว่าผมรับปากว่าในเรื่องส่วนร่วมผมจะพูดในที่ประชุมว่ามันควรจะเขียนไว้มารวมอยู่ที่เดียวกันสักนิดหนึ่ง ให้มารวมอยู่ด้วยกันว่าประชาชนมีส่วนร่วมในด้านอะไร แทนที่จะกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ ซึ่งเขามองไม่เห็นจะดีไหมอะไรอย่างนี้ ผมได้บอกเขาไปอยู่ มันอาจจะมึนงงแล้วนโยบายพื้นฐาน อาจจะมึนงงสักนิดเรื่องการมีส่วนร่วมว่าประชาชนอะไรมีส่วนร่วมอะไรในด้านต่าง ๆ ให้มันเป็นกลาง ๆ สักอันหนึ่ง

ประธาน : เราก็ดูไว้ในหลาย ๆ ที่นะส่วนรวม

นายประพันธ์ นัยโกวิท : แต่มันกระจายครับ เขามองแล้วเราต้องมาอธิบายว่าสิทธิที่ว่าตรวจสอบรัฐก็มีอยู่แล้ว ๒๐,๐๐๐ ชื่อ ที่เสนอกฎหมายก็มีอยู่แล้ว ๒๐,๐๐๐ ชื่อ แต่มันกระจายครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ วันก่อนที่ท่านอาจารย์ให้ทีมคุณธนาวัฒน์ คุณปกรณ์ แล้วก็น้อง ๆ เขาไปทำเรื่อง keyword ว่า เรื่องนี้อะไรอยู่ไหน อันนั้นดีมาก ผมว่าจะช่วยทำให้เราค้นหรือว่าเป็นคู่มือสำหรับคนที่จะค้นหาและคำในรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าเขาอยากเจอ เมื่อก็ก็คุยกับทางทีมนี้เขาก็บอกว่าความสนใจของคนส่วนใหญ่จะอยู่ที่ว่าเฉพาะเรื่อง อย่างเช่น สิทธิชุมชนมันอยู่ตรงไหนบ้าง ถ้ามันมีถ้อยคำแล้วทำให้เขาช่วยอำนวยความสะดวกให้เขาไปหาได้ ผมว่าเราน่าจะทำอันนี้เพิ่มแล้วก็ไปเผยแพร่ให้คนบางทีเสียงที่เขาจะตำหนิตีเดียเราอาจจะลดน้อยลง เพราะว่าเราสร้างเครื่องมือในการไปช่วยอ่านให้เขา คือเขาไม่อ่านทั้งฉบับหรอกแต่ถ้าเขาจะค้นในสิ่งที่เขาอยากรู้ แล้วเขาจะรู้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รัตนา ๖/๘

ว่ามันอยู่ตรงไหน ซึ่งอันนี้ที่อาจารย์ศุภชัยพูดวันก่อนว่าท่านมีเครื่องมือที่จะทำให้เห็นว่าถ้ามันมีค่าอยู่ตรงนี้ แล้วมันอยู่ตรงไหนบ้าง ผมว่าถ้าเรารีบอันนี้แล้วเราเผยแพร่มันน่าจะช่วยให้พอสมควรครับ

- ๗/๑

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : ความจริงไม่ยาก เพราะมันมีคำสมมุติว่าถ้าจะทำเป็นเหมือนว่าเราจะแทนที่ และเราพิมพ์คำว่าสิทธิชุมชนแทนที่ทั้งหมดมันก็จะโลมาเลยเราก็จัดไว้ เราไม่ต้องไปแทนที่มันเราก็จัดไว้แล้วก็จบแล้วก็ไปเอาใหม่ การมีส่วนร่วมประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมหรืออะไรหรือคำว่ามีส่วนร่วมแค่นี้มันก็โลมาให้เราเสร็จเราก็จัดไว้ และเราพอดูเช็คแล้วเราก็มาพิมพ์ ส่วนร่วมดูได้ที่มาตรานี้คือไม่ยากเลยถ้า file ยังอยู่ใช้ตัวนั้น ๕ นาทีก็เสร็จ

นายภัทร คำพิทักษ์ : เมื่อสักครู่นี้ท่านรองส่งของคุณปริญญามานี้ส่วนใหญ่เขาก็โอเคเขานั่นกับเราเรื่องพรรคเล็กอย่างที่เขาบอกจริง ๆ เขาห่วงมากับพรรคเล็กมาว่าระบบเลือกตั้งใบเดียนั้นจะมีปัญหาอันนี้ ซึ่งผมคิดว่าเดี๋ยวเราไปหาข้อมูลพรรคเล็กมา เสร็จแล้วก็เรื่องของนายกเขาก็บอกว่าการเปิดก่อนนี้ก็ดี ก็พูดคล้าย ๆ เรา แล้วก็เรื่องของ ส.ว. เขาบอกว่าการเลือกตั้งทางอ้อมพอฟังได้ และประเด็นที่ติดใจก็เป็นห่วงเรื่ององค์กรอิสระอยู่ แต่ที่อ่านดูทั้งหมดนี้ดูเหมือนกับว่าเขายังไม่เห็นร่างละเอียดเรา แต่โดยหลัก ๆ รวม ๆ แล้วเขาก็ติดใจอยู่ ๒ - ๓ อันนี้ แต่ว่าถ้าเขาพรุ่งนี้มะรินเขาอ่านรายละเอียดแล้วอาจจะจะมีประเด็นที่เพิ่มมากกว่านี้ครับ

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตนะครับ คืออันนี้ถ้าเราให้เขาไปอย่างที่ผมไปเห็นในเชียงใหม่ครับ ก็อย่างนี้ก็เป็นเล่มอย่างนี้และเขาได้รับจากเราก็ดูยากก็ต้องเปิดดูว่าอะไรมันอยู่ตรงไหน ซึ่งวันนั้นผมถามเรื่องนี้ขึ้นมาท่านอาจารย์ศุภชัยก็ช่วยผมว่าดูว่ามันอยู่มาตรานี้มาตรานี้ต้องโยงไปหลายมาตรา ถ้าเราสามารถทำได้เขาจะต้องเอาอันนี้ไปนั่งอ่านเขาไปนั่งไล่เขาหาไม่ถูกหรือครับ คือถ้าเขามีอะไรที่จัดหมวดหมู่ให้เขาจะเอาเรื่องอะไรที่เขาสงสัยขึ้นมาหรือว่าเรื่องอะไรที่เราเห็นว่าเป็นสำคัญใหญ่ ๆ สัก ๑๐ เรื่อง ๖ เรื่องอะไรอย่างนี้เราก็ใส่เป็นหมู่เหมือนกับแถบไปอีกหน้าหนึ่งเหมือนสารบัญอย่างนั้น ผมว่ามันจะง่ายสำหรับเขาครับ แล้วก็มาเป็นหน้าแรกเลยว่านี้กลุ่มจะอยู่อย่างนี้ถ้าท่านจะดูเรื่องอย่างนี้ที่เขาสนใจ แล้วท่านก็ดูมาตรานี้จะได้คุมมาตราอยู่แล้วก็พลิกหาเจออยู่หน้านั้นอย่าหน้านี้ ถ้าเราช่วยเขาได้ถึงขนาดนั้นเพราะคนที่มาบางทีเขาก็ไม่ได้มีสติปัญญามากมายก็พื้น ๆ ชาวบ้านก็มีเข้ามาตั้งเยอะนะครับ ถ้าช่วยให้ง่ายขึ้นในการดูรัฐธรรมนูญนี้ผมว่ามันจะดีนะครับ คือไปแจกกฎหมายเป็นเล่มให้เขาไปนั่งหาเอาเขาไม่รู้จะหมุนหาอย่างไร เว้นแต่เขามีความรู้กฎหมายเขาพอทำได้ เราไปช่วยนำเขาให้เขาเข้าไปหาเรื่องที่เขาสนใจได้ง่าย ๆ ขึ้น เดี่ยวเขามาประชุมกับเราเข้าเขาก็ไปนั่ง เดี่ยวพอบายก็คงจะพอพูดกันรู้เรื่องแล้วครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : ก็ก่อนจะไปได้ก็ทำเล่มเล็ก ๆ คู่มือการอ่านรัฐธรรมนูญ เรื่องนี้จะอ่านได้ที่มาตราไหน เรื่องนี้จะอ่านที่มาตราไหน

นายอภิชาต สุขัคคานนท์ : ผมอยากจะขออนุญาตนะครับ ผมเรียนเสนอว่าก็ไปในเล่มเดียวนี้เลยนะครับ อยู่นี้แล้วมันก็เป็นสารบัญชาน่าอยู่เลย แล้วก็เขาดูก็มาเจอหน้าแรกเขาจะหาเรื่องที่เขาสนใจได้อย่างไร

ประธาน : เขาพิมพ์เป็นเล่มไปหมดแล้ว

นายอภิชาต สุขัคคานนท์ : ครับ ต้องแทรกไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมว่าก็ทำง่าย ทำเป็นคำถามตอบก็อย่างที่ว่าฝ่ายนิติบัญญัติทำ แต่มันโยนไปเอาที่หลัก ๆ บัตรใบเดียวทำไม คือในส่วนอื่นสิทธิเสรีภาพก็ถามตอบ

ประธาน : ตอบแล้วก็บอกว่าดูมาตรานี้

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ครับอะไรอย่างนี้ผมว่าลองไปเขียนและทำเป็นเล่มเล็ก ๆ ไปมันจะง่าย

นายอภิชาต สุขัคคานนท์ : ที่ผมเสนอผมก็เลยขออนุญาตเสนอไว้ว่าวันที่ ๒๙ มีนาคมแล้วถ้าเผื่อเราจะมีตัวแบบเดียวไปอีก แล้วก็จะมีที่จะนำไปหาเรื่องที่สนใจได้ง่าย ๆ ขึ้นและอยู่ไปกับเล่มนี้เลยครับ ขออนุญาตเรียนเสนอไว้

ประธาน : วันที่ ๒๙ จะต้องทำอะไรมากกว่านั้น การดูอะไรคือไปอย่างนี้สำหรับนักวิชาการ แต่ยาวสำหรับชาวบ้าน เพราะฉะนั้นที่เราไปมันจะต้องเป็นหน้าหนึ่งมี ๓ - ๔ บรรทัดตัวใหญ่ ๆ ท่านได้อะไร เลือกตั้งเป็นอย่างไร ทำไมถึงปราบทุจริตอะไรพวกนี้ คือเขียนอะไรไม่ก็อย่างแล้วก็แนบไปแจก แนบไปเล่มนี้ด้วยแล้วก็เล่มที่สำหรับพวกที่นักอ่านเอาจริง และพวกนี้เมื่อแจกไปแล้วนี้ไม่น่าจะเกิน ๒๐๐ คนที่อ่านจนจบ แต่เล่มนี้จะมีคนอ่านจนจบเยอะขึ้น แต่ชาวบ้านนี้พอเห็นก็ไม่เอาแล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมว่าที่อนุกรรมการดิจิทัลมาเมื่อวานนี้เอาไปแจกเลย

ประธาน : เราอาจจะต้องแจกหลายเล่ม

นายประพันธ์ นัยโกวิท : อันไหนครับ ของดิจิทัลที่ทำนี้โอเคชาวบ้านพลิกครับ พอเห็นเป็นรูป graphic นี้เขาจะพลิกดู

ประธาน : แต่ชาวบ้านเขาจะอ่านโยงโยเข้าใจหรือเปล่า

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ปกติฉันโอเคนะครับ ผมดูแล้ว

ประธาน : มีคนเขาแนะนำว่าไม่ต้องไปบอกอะไรมาก เราตั้งใจให้มันเป็นอย่างไร ชาวบ้านได้อะไร บ้านเมืองจะเป็นอะไร ๒ – ๓ เรื่อง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : เมื่อสักครู้อยู่ข้างนอกคุยกับคุณภักดิ์ว่าในแต่ละเรื่องนี้ มันควรจะต้องจบได้ภายในแผ่นเดียว เพราะชาวบ้านเวลาจะอ่านนี้เขามีสมาธิได้ไม่เกิน ๑ หน้ากระดาษ หรอก แล้วนั่นใน ๑ หน้ากระดาษนั้นมันไม่จำเป็นต้องมีทุกเรื่องที่เราเขียนในแต่ละเรื่องแต่ละหมวด เขียนเฉพาะเรื่องสำคัญ ๆ และอย่างที่ท่านประธานได้ยกขึ้นมาก็คือผมเห็นประเด็นถามตอบ ถามว่า ส.ส. มีกี่คนมาจากวิธีอะไร แล้วเขาไปทำอะไรแค่นี้ก็พอ แล้วทำให้เขาเข้าถึงสิ่งที่เขาสนใจ สำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งถ้าอย่างนี้แต่ละเรื่องจบใน ๑ หน้ามันก็ทำให้เขาเข้าใจได้ง่าย กว่า แล้วเขียนโดยภาษาฉบับประชาชน ไม่ใช่ฉบับวิชาการอย่างนี้จะทำให้สื่อได้ค่อนข้างที่จะดีกว่า ถ้าทำอย่างนี้ได้ผมว่าความเข้าใจของแต่ละคนเพราะว่าอย่างที่ท่านประธานหรือทุกคนมีประเด็น ปัญหาคือเขาอาจจะไม่จบหรอก ดีไม่ดีก็อาจจะจบแค่สิทธิเสรีภาพ มาตราอื่นเขาก็ไม่อ่านแล้ว ก็เลยเรียนหาหรือว่าถ้าจะเป็นอย่างนี้มันก็น่าจะทำให้สื่อออกไปได้ง่ายกว่า

ประธาน : เดี่ยวคุณสรรเสริญเขามาแล้วก็มีแผนมาเสนอว่าให้เราทำอะไร ลองฟังเขาดู

นายบรรชิต สิงหเสนี : สั้น ๆ นิดเดียวครับ ท่านถามเรื่องประเด็น website ผมลอง เปิดเข้าไปดูมันเป็น website ของเรา กรธ. ที่คุณนาถะบอกว่าตัวเลขมันไม่วิ่ง วันนี้รู้สึกวิ่งแล้ว แต่วิ่งช้า ขณะนี้มีคนเปิดเข้าไปดู ๘,๔๓๗ คนเองครับ

ประธาน : วันนี้หรือทั้งหมด

นายบรรชิต สิงหเสนี : เข้าใจว่าทั้งหมดครับ แล้วก็ร่างรัฐธรรมนูญที่เราเปิดเผยมา ๒ วัน มีคนเข้าไปดู ๑,๐๒๒ คน แต่อันที่เป็นประโยชน์ของคุณปกรณ์สรุปหลักการนั้นมีคนเข้าไปดู ๓๘๒ คน แต่ที่ประหลาดมันยังมีไอคอนเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ กับคณะของท่าน อาจารย์บรรศักดิ์ ไม่ทราบทำไมมันยังอยู่ใน website นั้นเหมือนกัน มันน่าจะเอาออกไปได้แล้ว เพราะฉะนั้นทำให้คนงงครับ เอามาเปรียบเทียบปี ๒๕๕๐ กับของท่านอาจารย์บรรศักดิ์มันอยู่เป็น อีก icon หนึ่งครับ มันจะทำให้คนงง เพราะมันไล่ตั้งแต่อันแรกคือรัฐธรรมนูญของเรา ถัดไปก็คือ สรุปของคุณปกรณ์ และอยู่ดี ๆ มีอันนี้โผล่ขึ้นมาครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : ก็น่าจะไปเอาออกเสียก่อน ยินดีต้อนรับท่านโฆษกรัฐบาล ขอขอบคุณที่จะมาช่วยมีอะไรเชิญเลยครับ

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ขออนุญาตเรียนท่านประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ท่านผู้เข้าร่วมประชุมที่เคารพครับ ผมไม่ได้รับมอบอำนาจจากท่านนายกแต่ประการใด แต่บังเอิญว่าเมื่อเช้านี้ท่านเลขาได้กรุณาได้ไปบรรยายให้ฟังถึงร่างรัฐธรรมนูญว่ามีแนวคิดอย่างไร ในการเขียนแต่ละเรื่อง ผมก็ได้แนวความคิดแล้วก็ปรึกษากับหลายท่านแต่ก็ยังไม่มั่นใจนักเลยขออนุญาตกราบเรียนที่ประชุมอย่างนี้ครับ

เรื่องที่ ๑ ก็คือเรามองว่า ณ ขณะนี้หลังจากที่ท่านอาจารย์มีชัยได้กรุณาออกรายการทางรัฐสภาไปแล้วนี้ส่วนใหญ่หลังจากนั้นก็จะมีแต่เฉพาะนักการเมืองที่ออกมาวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนี้เป็นเรื่องหลักการทางจิตวิทยาใครพูดก่อนได้ก่อน คนก็จะฟังนักการเมืองพูด แล้วก็เห็นคล้อยตามกันไป ก็จะมีแต่มุมมองที่เห็นต่าง ๗๐ เปอร์เซนต์ เห็นด้วยอาจจะม้น้อย ผมก็เลยมานั่งคิดว่าถ้าอย่างนั้นจะต้องจัดรายการ ที่รูปแบบที่สร้างความสนใจ คือไม่ใช่รายการ talk ยาว ๑๕ นาที หรือครึ่งชั่วโมง แต่จัดเป็นวันละ ๓ เวลา หรือ ๒ เวลา เช่นหลังจากเคารพธงตอนเช้าและหลังจากเคารพธงตอนเย็น หยิบเฉพาะประเด็นที่สำคัญ ๆ ในร่างรัฐธรรมนูญมาอธิบายให้ฟังว่าคณะกรรมการนี้คิดอย่างไรถึงเขียนออกมาอย่างนี้ ใช้เวลาครั้งหนึ่งก็ประมาณสัก ๓ นาที เพื่อให้คนไทยนี้ได้รับฟังว่าคณะกรรมการนี้คิดอย่างไรจึงเขียนออกมาแบบนี้ แทนที่จะไปฟังจากมุนนักการเมืองอย่างเดียว ไม่ได้รวมว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แต่อย่างน้อยได้ฟังจากต้นตำรับโดยแท้จริงว่าเรามีแนวความคิดแบบนี้ ป้องกันความขัดแย้งในอดีตอย่างนี้ไม่ให้เกิดขึ้นอีก ป้องกันไม่ให้มีการทุจริตแบบนี้จึงเขียนลักษณะอย่างนี้ ก็คิดว่าวันเวลาที่เหมาะสมน่าจะต้องเริ่มตั้งแต่วันพรุ่งนี้เย็นจนกระทั่งอาจจะประมาณสักวันที่ ๑๐ หรือวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ไม่เกินนี้ เพราะว่าเลยจากนั้นแล้วก็จะ เป็นช่วงเวลา ที่คณะกรรมการจะรับฟังเสียงต่าง ๆ กลับเข้ามา ก็เป็นรายการที่ออกรายการที่วิบูลย์ทุกวัน ซึ่งขณะนี้ทางกองทัพบกโดย คสช. นี้เขาจะไปประสานงานกับทางสถานีโทรทัศน์ แล้วก็คงเริ่มนัดหมายผ่านทางท่านเลขาคณะกรรมการเริ่มตั้งแต่วันพรุ่งนี้เย็นไปเป็นต้นไป อันนี้คือกรณีหนึ่งครับ

เรื่องที่ ๒ เรื่องนี้ผมเพิ่งนำเสนอที่ประชุมของกองทัพ แล้วก็มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บก.ทท.ไทยมาร่วมฟังด้วยว่าในสมัยที่ท่านพลเอก เลิศรัตน์เป็นเจ้ากรมของผมนี้ ท่านคิดจัดรายการขึ้นมารายการหนึ่งเรียกว่า ๓ ข ในวันนั้นมี ข ชวน แล้วก็

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ช ชชาติชาย แล้วก็ ช ชวลิต เป็นการคิดนอกกรอบของทหารก็เลยแนะนำท่านว่าถ้าให้ผมเสนอผมคิดว่า คสช. น่าจะจัดรายการที่สโมสรทหารบกวิภาวดี เชิญกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เชิญผู้ที่เห็นต่าง อาจจะเป็นตัวแทนนักการเมืองสัก ๒ คน เชิญกลุ่มนักวิชาการ เชิญกลุ่มภาคธุรกิจ ภาคประชาชนมาเสนอมุมมองแนวความคิด แต่อย่างน้อยได้ฟังจากต้นตำรับคือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก่อนว่าในแต่ละประเด็นมีอะไรบ้าง แล้วก็ถกกันทีละประเด็นโดยมีระยะเวลาอาจจะครึ่งวันจบเริ่มตั้งแต่ ๙ โมงเช้าถึงเที่ยงหีบเฉพาะประเด็นสำคัญ คนที่จะมาถกแถลงบนเวที คนที่จะมานั่งฟังต้องได้รับการบริหารจัดการว่าเป็นคนที่ไม่ได้เห็นสุดโต่งชนิด ๗๐ เปอร์เซนต์หรือ ๖๐ เปอร์เซนต์ แต่อาจจะต้องใช้หลักการทางปฏิบัติการจิตวิทยาคือคนเห็นต่างอาจจะมีสัก ๓๐ คนที่เห็นด้วย แต่เห็นด้วยไม่ทั้งหมดรวมเบ็ดเสร็จเรียบร้อยแล้วอาจจะประมาณสัก ๖๐ เปอร์เซนต์ หรือ ๗๐ เปอร์เซนต์เพื่อให้เป็นหลักการว่าสังคมจะต้องฟังในทุก ๆ มุม แล้ววิธีการอย่างนี้จะเรียกแขกได้เยอะ นักสื่อสารมวลชนก็จะมาเยอะคนโดยทั่วไปก็จะสนใจเยอะ ทั้งหมดนี้เป็นวิธีการที่ทำให้คนในประเทศไทยหันมาสนใจร่างรัฐธรรมนูญ เพราะโดยปกติคนไทยไม่อ่านหนังสือ อยากฟังวิทยุ อยากดูทีวีว่าใครอะไร อย่างไร นี่จึงเป็นเวลาสำคัญที่คนไทยหันมาสนใจเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าเลยช่วงนี้ไปแล้วไปสนใจเรื่องเวลาอื่นที่มีความเบ็ดเสร็จแล้วมันก็ไม่เกิดประโยชน์ ก็มี ๒ เรื่องนำกราบเรียนท่านอาจารย์มีชัยและคณะกรรมการครับ

ประธาน : ท่านกรรมการมีอะไรไหมครับ เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : เรียนท่านโฆษกรัฐบาลนะครับ คือในลักษณะของการพูดวันละ ๓ นาทีนี้จะดีไหมครับ ถ้าหากว่าวันแรกเป็นเหมือนกับสรุปภาพรวมแล้ววันถัด ๆ ไปก็เป็นทีละส่วน ทีละเรื่อง ๆ ในลักษณะอย่างนั้น หรือว่าวันแรกก็เริ่มเอาประเด็นหนึ่งขึ้นมาพูดเลย

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ผมขออนุญาตครับแนวความคิดของท่านไปลองหารือกับทีม creative เขาดู เพราะโดยปกติถ้ารายการยาว ถ้า start มาวันแรกก็มันดูไม่ค่อยน่าสนใจมันพูดภาพรวมทั้งหมด มันก็ทำให้คนเกิดความรู้สึกไม่อยากดูในมือต่อไป แต่ในขณะเดียวกันผมก็เชื่อว่าทาง creative เขาอาจจะมียุทธวิธีในการทำให้เกิดความน่าสนใจในตอนแรกที่เป็นปูพื้นฐานทั้งหมด แล้วก็ใส่รายละเอียดวันละตอน ๆ ที่ลดลง ขออนุญาตรับแนวโอเคเดี๋ยวนี้ไปครับ

ประธาน : อาจจะพูดได้ในภายใน ๕ นาทียาวไหม

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : น่าจะพอได้ครับ ๓ นาทีถึง ๕ นาทีครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : จริง ๆ นี่วันแรกที่ผมคิดว่าน่าจะออกนี่ก็คือเรียน ท่านประธานคิดว่ามองภาพใหญ่นี้ออกมาแล้วก็ถัดไปก็เป็นทีละเรื่อง ๆ

เลขานุการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ พอดีทางท่านโฆษกมี แนวคิดมาเสนอเรื่องการ presentation นิดหน่อย

ประธาน : เชิญครับ

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ขออนุญาตครับ ผมได้คุยกันกับทีม creative เขาว่าเรื่องที่จะออกทีวีวันละ ๓ นาที หรือ ๕ นาทีที่ว่าอาจจะมีการปูพื้นฐานอย่างที่ท่านได้กรุณา แนะนำนี้มันต้องไม่ใช่ภาพของการไปนั่งเก้าอี้แล้วก็เล่าเรื่องราว เพราะมันจะดูเหมือนกับการสนทนาทางช่อง ๑๑ ขออนุญาตยืนยันนะครับ ท่านอาจจะต้องทำเหมือนบัญชา ชุมชัยเวทย์ หรือ อาจจะดูเหมือนกับผู้ที่เรากำลังประกาศพยากรณ์อากาศ มีแผ่น chart มี graphic ชัดเจนเพื่อ ประกอบความเข้าใจให้น่าสนใจในระยะเวลา ๓ นาที ซึ่งผมว่าตัวบุคคลนี่เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้คนสนใจหรือไม่สนใจแล้วก็มีลีลาการพูดครับ

ประธาน : เรามีอยู่เท่านี้

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : เท่านี้ก็โอเคแล้วครับ ผมว่าทุกท่านสามารถทำได้ ครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : เรียนท่านอาจารย์ ท่านโฆษกนะครับ มันมีแนวความคิด หนึ่งที่เรายุ่งยากจะทำอยู่แต่เราทำไม่ได้คือเอาประชาชนมาเล่าครับ ตอนนั้นเขาทำเรื่อง กองทุนที่ประชาชนไปกู้ ไปสัมภาษณ์ประชาชนว่าเขามีความทุกข์อย่างไรเอาเรื่องจริงเลยนะ แต่ทีนี้ พอเรา plan เราอาจจะ plan ไปทุก ๕ ตอน ๖ ตอน ผมว่าถ้ามันมีคนออกไปทำตรงนี้ให้ทั่วก็วิ่งไป ทำ สมมุติว่าเราจะพูดเรื่องการเวนคืนนี้ไปสัมภาษณ์ประชาชนจริง ๆ เลยนะ ไม่ดราม่าเอาสักคน หนึ่งที่เขาถูกเวนคืนเสร็จแล้วเราก็นำไปพูดว่าเวนคืนใหม่ของเรานี้มันเป็นอย่างไร ผมว่าอันนี้โดน คือ ผมเห็นด้วยกับเรื่อง graphic ของท่านโฆษกนะครับ แต่ว่าพอ ๓ นาทีนี้มันมากพอที่เราจะทำไหม ครับท่านประธาน มัน ๑ ในนาทีแรกหรืออะไรอย่างนี้ แล้วก็เอาชาวบ้านมาพูดสลับกันไปมีหลาย ๆ รูปแบบ ผมว่าทำอย่างนี้โดนแล้วก็เล่าเรื่องได้ ทีเหลือ ๒ นาที หรือ ๒ นาทีครั้งนี้เราก็เล่าไปว่าอะไร เป็นเรื่องใหม่ของเรา concept รายการน่าจะเป็นลักษณะมีอยู่ ๒ อย่าง คือ ๑. บอกว่าอะไรใหม่ใน รัฐธรรมนูญ อันที่ ๒ เหมือนบอกว่าถามตอบหรือว่าข้อเท็จจริงในรัฐธรรมนูญ เพราะบางครั้งบางวัน

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

มันจะเป็น counter กับคนว่าที่เขา question เราเรื่องนี้ เรื่องจริง ๆ ในรัฐธรรมนูญมันเป็นอย่างไร อันนี้เรียนปรึกษาว่ามันจะเป็นอย่างนี้จะดีหรือเปล่านะครับ ส่วนประเด็นอีกอันหนึ่งสำหรับเรื่องรายการของท่านโฆษก ผมคิดว่าถ้าจะกรุณาพวกเราก็น่าจะยาวกว่าวันที่ ๑๑ ได้ไหมครับ ผมว่าอยากจะเอาสักเดือนหนึ่งลองดู หรือว่าสัก ๓ อาทิตย์อะไรอย่างนี้ลองดู feedback กลับมาเพราะว่ามันจะย่ำ ๆ ท่านอาจารย์ครับ ถ้าเราดูข่าวเที่ยงคืนและนี่เรียนท่านอาจารย์นิติพันธุ์เราจะพบว่าข่าวที่ออกเที่ยงคืนนี้มันจะมามีออกข่าวตอน ๗ โมงเช้า ๖ โมงเช้า บางทีมันก็ไปออกเที่ยงอีก เพราะฉะนั้นเราคิดว่าถ้าเราเกริ่นนำ ๑ วันอย่างนี้คนไม่ได้ดูครับ คือบางที่เขาหลุดจากวันนั้นแต่เขาจะไปดูอีกช่วงหนึ่ง อันนี้ทางท่านโฆษกชำนาญอยู่แล้วว่าจะ rerun หรือว่าจะซ้ำแบบไหน วันหนึ่งจะมีกี่รอบอะไรอย่างนี้ อันนี้ท่านโฆษกคงช่วยเราได้เยอะนะครับ

สำหรับประเด็นที่ ๒ นี้เคยมีคนผมเสนอผมอย่างนี้ว่าทำไมเราไม่จัด event ใหญ่ ลักษณะเชิญพวกนักธุรกิจและไครมานะครับอาจารย์ แล้วก็ไปนำเสนอพวกรัฐธรรมนูญ เรียนเชิญท่านนายกมาด้วย ทำเป็น event ใหญ่แต่ผมว่าก็นึกสองจิตสองใจคือว่าเรื่องรัฐธรรมนูญนี้เราไม่ควรไปพูดกับคนรวย คือถ้าเราไปพูดกับคนรวยก่อนนี้มีปัญหา ผมคิดว่าท่านโฆษกเสนออันนี้ป็นะครับ ผมชอบ ผมว่าอันนี้โอเคเลย เพราะว่ามันจะมาจากหลาย ๆ กลุ่ม ถ้ามาจากหลาย ๆ กลุ่มแล้วหลังจากนั้นเราก็อยุไปแต่กว่าเราไปนัดกับพวกสมาคมทนายความ สมาอุตสาหกรรมอะไรต่ออะไรนี้วงหนึ่ง ชาวบ้านวงหนึ่งอะไรวงหนึ่งจะเป็น event ใหญ่ ไปอย่างนี้ อันนี้นั้นได้ ตอนแรกถ้าเราไปเริ่มจากคนรวยก่อนเดี๋ยวจะมีปัญหา แต่ผมว่าถ้าเริ่มในลักษณะที่ท่านโฆษกว่าเอามาจากหลาย ๆ กลุ่มก่อนแล้วก็เชิญใครทางรัฐบาลไปด้วยผมว่ามันจะแย่งพื้นที่สื่อได้นะครับ

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ผมขออนุญาตรับแนวความคิดของท่านอาจารย์ ภัทรไปหาหรือดูนะครับ อันที่ ๑ ก็คือเรื่องของการกำหนดที่เกินกว่าวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ จริง ๆ นี่ผมก็อยากได้เกินกว่านั้นอยู่แล้ว แต่ตอนแรกมาคิดเอาเองโดยที่ยังไม่มีความรู้ที่ท่านรับฟังความคิดเห็นกลับมาภายในวันที่ ๑๕ เพราะฉะนั้นน่าจะเสร็จสิ้นก่อนที่จะถึงวันที่ ๑๕ แล้วก็ระยะเวลาทางพอสมควร ก็เลยคิดว่า ๓ นาที่วันละ ๒ ครั้ง หรือวันละ ๓ ครั้งนี้ในขั้นต้นเอาสักไม่เกินวันที่ ๑๐ หรือวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ก่อนเพื่อหีบเฉพาะประเด็นสำคัญมาก่อนครับ

ประธาน : เอาถึงวันที่ ๑๕ ก็ได้

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ได้ครับ ถึงวันที่ ๑๕ ครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : แล้วหลังจากนั้นเราฟังแล้วก็คิดว่าเราจะรายงานประชาชนเป็นระยะ ๆ อย่างไรว่าที่ฟังมาแล้วนี้และเราเอามาต่อเติมให้อย่างไร อันนั้นก็อาจจะเป็นความคืบหน้าที่จะรายงานให้ประชาชนอุ่นใจว่าเขาไม่ได้ถูกทิ้ง

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ได้ครับ เรื่องที่ ๒ เรื่องที่ท่านบอกว่าเอาประชาชนมาเล่า หมายถึงเล่าโดยปัญหาก่อนว่าเขาเจอปัญหาอะไร ที่เจอปัญหานี้เพราะว่ากฎหมายเก่ามันว่าแบบนี้ ส่วนกฎหมายใหม่นี้มันเป็นแบบนี้มันแก้ไขแล้ว อันนี้ผมว่ามันน่าจะมาขยายผลในช่วงรายการอะไรสักรายการหนึ่งที่ไม่ใช่รายการ ๓ นาทีแบบนี้ ซึ่งเดี๋ยวผมรีบไปลองประสานกับผู้เกี่ยวข้องดูนะครับ

เรื่องที่ ๓ เรื่องการจัด event ผมว่ามันจะตรงกันที่ได้เรียนที่ประชุมไปเมื่อสักครู่ขณะนี้ได้นำเสนอประธานที่ปรึกษากองทัพบก ซึ่งท่านจะรายงานเรื่องนี้กับท่านเลขา คสช. ก็คือท่านผู้บัญชาการทหารบกน่าจะได้อรรถลงใจภายในวันพรุ่งนี้ว่า ถ้าตกลงจะจัดจริงบริหารจัดการทั้งคนพูดทั้งคนฟังให้ไม่ดูเห็นต่าง ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ส่วนใหญ่แล้ววิเคราะห์แล้วว่าของดีขายที่ไหนก็ต้องกลัว บริหารจัดการแบบนี้ผมเชื่อว่าน่าจะโอเคครับ

ประธาน : แต่ถ้าเอาคนจากพรรคการเมืองบางพรรคที่มีแต่ความกักขฬะนี้เราคงสู้เขาไม่ได้ เราจะมีบริหารจัดการกันได้อย่างไร

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ในมุมมองผมคิดว่าคณะกรรมการผู้หวาดด้วยของดีขายที่ไหนก็ชนะ แล้วก็ถ้าสมมุติว่าไม่เอากลุ่มพวกนี้มาเลยมันก็มองเหมือนกับว่าเราเอาแต่องคาพยพพวกเดียวกันมา ในใจผมเมื่อเช้าผมได้ฟังจากท่านเลขาอย่างกรณีของเรื่องการกาบัตรใบเดียวผมถามท่านเลขาปกรณไปว่ามีนักการเมืองเคยบอกว่าบางพื้นที่เขาอยากเลือกคน ๆ นี้ แม้ในขณะเดียวกันถ้าพรรคการเมืองเขาชอบอีกพรรคหนึ่ง ท่านก็อธิบายผมจนผมจับใจความได้ว่าคนที่เลือกแบบนี้คือถ้าเลือกใครคนใดคนหนึ่งในพื้นที่เลือกคนนี้ แต่ถ้าเลือกพรรคนี้ก็เลือกอีกใบหนึ่งก็เป็น ๒ ใบนี้มันเป็นมนุษย์ที่ค่อนข้างมีความวิปริตในความคิดพอสมควร ถ้าเป็นคนที่เขาคิดแบบมนุษย์โดยทั่วไปเขาจะต้องซังใจ ๒ อย่างภายใน ๑ ใบ ก็คือเลือกใครก็ได้ที่ดีที่สุดและนโยบายของพรรคต้องตอบรับด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้ก็แสดงว่าเราตอบรับคนส่วนใหญ่ อะไรลักษณะใดอย่างนี้ครับ เหตุผลผมว่าแบบนี้ฟังแล้วมันเข้าใจได้ไม่ยากนัก ผมจึงเชื่อว่าของดีขายที่ไหนก็ได้ไม่ต้องกลัวครับ

วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : บางทีมันไปผิดตลาด แม้คำก็ตายเหมือนกันนะ เพราะว่าบางทีเราไม่ได้
อยู่ในฐานะที่จะพูดจาทบโต้หรือหักขพะได้เท่าเทียมกัน คนฟังอาจจะเฮโลสนุกดี ถ้าเราไปตอบโต้
แบบเดียวกันเราก็เสียจะเป็นการเลี้ยงกัน

เลขานุการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ในเบื้องต้นที่หารือกับ
ท่านโฆษกหน้าห้องเมื่อสักครู่นี้ก็คือว่าในเรื่องรายการสั้น คือถ้าคณะกรรมการเห็นชอบท่านโฆษก
จะขอให้ assign ตัวคนแล้วก็ตัว topic เพราะว่าอาจจะต้องเริ่มเร็วเนื่องจากว่ามันจะต้องดีหลัก
เมื่อยังร้อน ตอนนี้นักยังไม่อ่านเราจึงสอนเสียก่อน ซึ่งเล่าให้ฟังเสียก่อนที่จะมีคนมาชี้หน้าชาวบ้าน
เพราะฉะนั้นผมคิดว่าความสำคัญเร่งด่วนจะอยู่ที่รายการสั้น ๓ - ๕ นาทีซึ่งต้องเริ่มเร็วเลย
ผมเข้าใจว่าทางท่านโฆษกประสงค์ที่จะได้ตัว topic แล้วก็ตัวคนที่จะต้องไปชี้ไม้ชี้มือครับ

ประธาน : จะเอาเมื่อไรครับพรุ่งนี้ส่งไปได้ไหมท่านโฆษก

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ได้ครับ

ประธาน : เดี่ยวเราจะได้หารือกันว่าใครจะถนัดอะไรแล้วจะได้ส่งรายชื่อไป
แล้วเวลาไปอัดต้องไปอัดที่ไหน

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : เดี่ยวผมจะประสานช่อง ๗ ครับ หรืออาจจะที่นี้
เลย

ประธาน : ก็ได้ครับ จะง่ายขึ้นเยอะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับขออนุญาตนิดหนึ่ง ท่านโฆษกครับ สนใจ
ทีมที่ทำเรื่องตอบโต้ใน social media ของทางรัฐบาลทีมไหนช่วยเราได้ไหมครับ ทีมที่เขาไม่ได้
เปิดตัวครับ ซึ่งดีมากเลยครับ

ประธาน : ช่วยหน่อยเถอะ เพราะในทาง social media มันสำคัญสำหรับคนรุ่น
ใหม่และเราตามไม่ทันเขา

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ได้ครับ ผมรับไปประสานให้ครับ

ประธาน : แล้วก็ติดต่อกับคุณภัทร หรือกับคุณปกรณ์ก็ได้ครับ เรื่องที่จัด event
นั้นแล้วจะรู้ผลเมื่อไรว่าจะจัดเมื่อไร จัดอย่างไร

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รัตนา ๘/๑

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ผมเชื่อว่าภายในวันพรุ่งนี้หรืออย่างช้าวันพุธเช้าน่าจะได้รับความครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านโฆษกมีที่อื่น ที่ไม่ใช่หอประชุมกองทัพบกไหมครับ ผมไม่ได้รังเกียจนะครับ ผมขอบพระคุณมากเลยแต่ผมว่าถ้าเป็นที่อื่นภาพมันน่าจะมีความหมาย คือสถานที่มันน่าจะมีความหมาย

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ผมยังไม่ได้คิดอันอื่นเป็นตัวสำรองครับ เพราะว่าในมุมส่วนตัวคิดว่าที่จัดที่สโมสรวิภาวดีที่ผมเสนอเขาไปก็คืออยากให้เป็นการจัดของ คสช. ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลหรือ คสช. เห็นด้วยกับทุกบททุกมาตรา แต่ต้องการทำให้ประชาชนได้ฟัง เรื่องแต่ประเด็น แต่ละประเด็นจากมุมมองที่หลากหลายทั้งคนเห็นด้วย เห็นต่าง และเจ้าของคนที่เขียนในเวลาเดียวกัน เพราะที่ผ่านมา มักจะฟังเรื่องนี้จากคนนั้นช่องหนึ่ง แล้วก็ไปฟังอีกที่อีกช่องหนึ่ง มันเป็นคน ๆ ไป ไม่ได้มีโอกาสฟังทีเดียวเป็นอย่างนี้สิ่งที่เราสามารถนำเสนอได้ก็คือ คสช. อยากให้คนหันมาสนใจรัฐธรรมนูญท่านจะเห็นชอบเห็นต่างไม่เป็นไร แต่อยากให้ฟังทุกมุมมองว่าคนเขียนคิดอย่างไร คนเห็นต่างคิดอย่างไร คนเห็นด้วยคิดอย่างไรประมาณนี้ครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ดีครับ ถ้า คสช. เอาที่นั่นเลยครับ ที่นั่นดีแล้วครับ เห็นด้วยครับ

นายประพันธ์ คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ แล้วในส่วนแผนงานของอนุ รับฟังความคิดเห็นอย่างที่ท่านอาจารย์นิติพันธุ์พูดวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ซึ่งเราจะรับฟังความคิดเห็นในกรุงเทพมหานคร อันนี้ก็น่าจะไปทำให้มันขยายให้มากขึ้น เพราะว่าสื่อที่เราเชิญมันอาจจะน้อยกว่าทางท่านโฆษกรัฐบาล อาจจะขยายไปในส่วนของวันที่ ๔ ด้วยได้ ผมคิดว่ามันแผนงานเดียวกัน

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : เป็นวันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ นะครับ

นายประพันธ์ คำพิทักษ์ : แต่วันที่ ๑๐ นี่ก็เป็นอีกอันหนึ่งที่ว่าให้ทางท่าน โฆษกรัฐบาลมาช่วยเสริมในส่วนนี้ ซึ่งจะมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ท่านประธาน ก็จะไปบรรยายครึ่งชั่วโมง แล้วก็อาจารย์อุดมก็บรรยายภาพรวมครึ่งชั่วโมง อันนั้นถ้ามีการถ่ายทอดสดไปหลาย ๆ ช่อง หลายสื่อ อันนั้นก็แพร่หลายไปส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตามลองฝากรายละเอียดให้ท่านโฆษกรัฐบาลไปดู

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : ได้ครับ เรื่องการถ่ายทอดให้กว้างขวางกว่าเดิมผมรับไปประสานให้ครับ

ประธาน : ท่านโฆษกมีอะไรอีกไหมครับ

พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด : หหมดแล้วครับ

ประธาน : ขอบพระคุณมากนะครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ตอนนี้เป็นเหมือน war room ย่อย ๆ นะตอนนี้

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับขึ้นเวลาครับ เมื่อก็เจ้าหน้าที่
เขามาทิมพีแอนด์เขาส่งมาแล้วครับ ที่เขาทำเป็น graphic มี ๒ ฉบับ ฉบับที่จะพิมพ์
เผยแพร่ก็น่าจะมี ๓๘ หน้า ฉบับที่ใช้บรรยายที่ ๒ อันต่างกันคือระหว่างมีบทเฉพาะกาล
และไม่มีบทเฉพาะกาล อันที่มีบทเฉพาะกาลก็จะหนากว่ามีประมาณ ๔๔-๔๕ หน้า
เดี๋ยวคงเอามาให้ดูแจกทุกคน ก็น่าจะเป็นเล่มเล็กแจก ที่ผมเห็นด้วยกับท่านธนาวัฒน์
พูดว่าพอเอาไปใช้จริง เราจะเอาเป็นแผ่นเดียว อย่างเรื่องสิทธิอย่างนี้แผ่นหนึ่ง
เป็นที่ละประเด็น ประเด็น แต่อันนี้น่าจะเป็นภาพรวมใหญ่ให้คนไปได้ ทั้งพิมพ์
ทั้ง print ส่ง อันนี้เขาส่งเป็นไฟล์ไปได้ครับ เปิดดูเป็นไฟล์ได้ อีกอันหนึ่งที่น่าจะ
วันก่อนทีมคุณสุรางคณาเสนอ แล้วเราดึงออกคือแผ่นที่บอกว่ามีอะไรในรัฐธรรมนูญใหม่
มีอะไรใหม่ในรัฐธรรมนูญ ผมว่าอันนี้น่าสนใจแต่เราต้องไปช่วยกันคิดและทำมา ผมว่าเอาสัก
๒๐ ข้อ ผมว่าอันนี้คนจะอ่านเฉพาะอันนี้ เขาไม่อ่านทั้งหมดหรอกแต่เขาจะไปอ่านดูว่า
มันมีอะไรใหม่ วันนั้นเราทำไม่ทันเราก็เลยดึงของเขาออก

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ เมื่อก็ทางโฆษกเขาพูดถึงคนที่จะไป
หาบุคลากรแบบคุณบัญชา ชุมชัยเวทย์ ที่ช่อง ๓ ที่เรื่องดิน ฟ้า อากาศ คนนั้นคล่องมาก
แล้วก็พูดโดยคล้าย ๆ ว่า เขาพูดแบบจริง ๆ เลย ไม่ต้องมี script เลย ผมว่าของเรา
ก็มีนะครับ ที่บุคลากรหน้าตาทำทางความคล่องแคล่วจะฉานรู้ทันลีลาบางของการร่าง
รัฐธรรมนูญ ผมเห็นคนที่เหมาะก็คือคุณปกรณ์ของเราเองครับ ผมว่าไม่มีใครคัดค้านนะ
ถ้าใครคัดค้านยกมือเลยครับ

ประธาน : ต้องใช้หลายคน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : คนที่จะต้องไปออกทีวีทำเป็นซีเอ็มซีมีอะไร
แล้วก็หน้าตาก็กันไปแล้ว ผมได้ให้เต็มร้อยไปแล้วได้แล้ว เพราะว่าอย่างโฆษกเขาก็เลือก
คนที่หน้าตาดีทั้งผู้หญิงผู้ชาย คุณปกรณ์เราผมว่าไม่ได้แพ้ใครเลยนะครับ

ประธาน : เราต้องการ ๑๔ คน ทุกวัน ๆ ละคน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : อันนี้จะเป็นเริ่มแรกเลยที่เป็นชั่วโมงแรก ๆ เลย

ประธาน : ก็ ๑๔ คน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ๑๔ คนนั้นเราก็

ประธาน : เอาไปเอาหัวหน้าเลย

พลตรี วีระ โรจนนาค : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผมฟังทางโฆษกแล้ว
ที่พูดถึงโฆษกที่เราไป ที่แกพูดเหมือนอยากให้ดูเหมือนว่ามีคนเห็นแล้วน่าเชื่อถือแล้วน่า
ติดตาม ถ้าผมมาดูตอนนี้อย่างเช่น ประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปท่านนายกรัฐมนตรีก็สั่ง
ให้ทุกกระทรวงมีฝ่ายประชาสัมพันธ์โฆษก ซึ่งปรากฏว่ากระทรวงต่าง ๆ ให้ปลัดกระทรวง

เป็นโฆษกให้เลยของแต่ละกระทรวงที่ชี้แจงแทนท่านนายกรัฐมนตรี แล้วพอตอนนี้อายุแล้ว
อย่างที่เราก็ต้องเตรียมตรงนี้ ซึ่งเขาเตรียมไว้ผมว่าตรงของประชาสัมพันธ์เราที่มีอยู่แล้ว
๓ คน เราจะเพิ่มอีกสัก ๒ คน ที่ดูดีว่าในส่วนของเราทุกคนเห็นว่าที่ผ่านมาแล้ว
ทั้งไปประชาสัมพันธ์ และไปตอบอะไรหรือเป็นโฆษกในช่วงที่ผ่านมาคนไหนที่จะดีที่สุดสัก
๒-๓ คนก็พอ ขอให้ฟังและนำเสนอเชื่อถือดูดี แล้วน้ำเสียงชัดเจน แบบว่าฟังแล้วทุกคนก็จะ
คล้อยตามได้หรือว่ามีความหนักแน่นอะไรอย่างนี้นะครับ ซึ่งตอนนี้ผมก็เห็นอยู่ ๒ ท่าน
คือท่านชาติชาย กับท่านนรชิต เป็นหลักที่จะดูดี ในน้ำเสียงและการชี้แจงชัดเจน
แล้วก็เคลียร์ทุกอย่าง ในความเห็นของผมว่ามันไม่จำเป็นต้อง copy ไป เอาขอให้มีเนื้อหา
แล้วก็มีความหนักแน่นของเราเป็นหลัก แล้วก็คุ้ยหน้าคุ้ยตาครับ ผมว่าแล้วจะทำให้การ
สืบทอดต่อของเขาในส่วนที่จะสอบถามอะไรก็น่าจะดูดีขึ้นนะครับ

ประธาน : ตกลงได้ ๓ คนแล้ว คุณปกรณ์ อาจารย์ชาติชาย ท่านนรชิต
เชิญครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : แต่ว่าในส่วนที่เป็นรายละเอียดที่เป็นกฎหมาย
หลาย ๆ ข้อ รู้สึกเราคุยกันไว้ว่าท่านอัครก็เหมาะสมตรงรายละเอียด ท่านอัคร ท่านอุดม
เมื่อก็ผมแอบไปกระซิบกับคุณปกรณ์ไว้แล้วว่าตอนผมไปให้สัมภาษณ์ ถ้าท่านประธานเกิด
ถามผมขอเรื่องจ้องไว้อ่อนเลย อันที่ ๑ สิทธิและเสรีภาพ ที่ท่านประธานกรุณาเขียนไว้ให้แล้ว
มีโพย อันที่ ๒ ที่มาของนายกรัฐมนตรี ผมได้แสดงความจำนงค์คุณปกรณ์หลังไมค์ไว้เรียบร้อยแล้ว
แล้ว แต่อันที่เป็นรายละเอียดด้านกฎหมายท่านอัครก็น่าจะเหมาะสมนะครับ หรือท่านอุดม
ขอเรียนครับ

นายอัคร จารุจินดา : ความจริง ๓ นาที่ มันอาจจะต้องวางแผนนะว่าจะ
พูดอะไร เพราะมันคงไม่ใช่พูดลงตัวกฎหมาย พูดอะไรที่ว่าเขาโอเคฟังแล้วโอเคเลย
ซึ่งมันก็ต้องทำ script ไว้

ประธาน : เวลาออกทีวีเขม่วพุงหน่อยแล้วกันนะครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ก็เห็นด้วยกับท่านนรชิตที่เพิ่ม ๒ ท่านนะครับ

ประธาน : เชิญอาจารย์ศุภชัยครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาส : ผมเรียนความเห็นเห็นว่า ขออนุญาตท่านอาจารย์
จूरินะครับ คือท่านอาจารย์จूरินเหมือนมี trace record ในเรื่องของการต่อต้านทุจริต
corruption คืออันนี้มันเหมือนการแสดง คราวนี้ผมก็เลยอยากจะเรียนเสนอว่าถ้าอาจารย์จूरิน
ไปพูดได้ในประเด็นเรื่องว่ารัฐธรรมนูญนี้มันช่วยแก้ทุจริต corruption ได้อย่างไร
มันน่าจะมีความฟังแล้วก็เชื่อมากขึ้นหรือเปล่าไม่แน่ใจ พอที่อาจารย์มี trace record แล้วก็
ตัวเวลานี้ถึงอาจารย์ก็จะนึกถึงการต่อต้าน corruption ก็เลยอยากเรียนเสนอครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ขออนุญาตสนับสนุนครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รัตนา ๘/๔

ประธาน : สำหรับสุภาพสตรีอาจจะไปขอเขาว่าเป็นพิเศษให้นั่งคู่ก็ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ : พรุ้งนี้ประเดิมเรื่องสิทธิดีไหมครับ
พรุ้งนี้เอาเรื่องสิทธิก่อนดีไหมครับ หรือเราจะเอาเรื่องอะไรก่อน

พลตรี วีระ โรจนนาค : ขออนุญาตครับ เรื่องที่เราจะนั้นเราไม่จำเป็นต้อง
เรียงตามลำดับก็ได้ ผมว่าตามที่ท่านภัทรว่า ถ้าเราคิดว่าเรื่องไหนสำคัญ

ประธาน : อยากให้ใครไปพูดเป้าหมายของรัฐธรรมนูญเราเป็นพื้นฐานก่อน
วันแรกว่าเป้าหมายของเราเรามุ่งไปที่อะไร แล้วหลังจากนั้นถึงค่อยอธิบายเรื่องสิทธิ
เรื่องการเลือกตั้งเรื่องอะไรต่ออะไรไปตามลำดับตามหัวข้อ คุณปกรณ์ได้ไหมด้านเป้าหมาย
หรือจะเอาผู้อาวุโส ท่านอัครพรก่อน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมว่าเรื่องใหญ่เป้าหมาย ผมว่าท่านประธานต้อง
เปิดโรงก่อน เพราะว่าจะมีน้ำหนักมาก ท่านอื่นพูดก็โอเคครับ แต่ว่าน้ำหนักที่คนฟังว่าต้อง
เป็นอย่างนี้ใช้อย่างนี้ คือคนอื่นพูดน้ำหนักไม่เท่าท่านประธาน เอาท่านแรกผมว่าต้อง
เป็นท่านประธาน

ประธาน : ผมพูดมาหลายหนแล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : แต่ว่าอันนี้มันออกทั่วประเทศ แล้วมัน script
ที่จะออกทั่วประเทศ อีกนิดเดียวอีก ๕ นาที

ประธาน : แล้วอีกอย่างเอาคนอายุมากไปออกทีวีมันไม่ชวนดู

นายภัทร คำพิทักษ์ : แต่ในแง่รายการใหม่ก็น่าสนใจนะครับ
ท่านประพันธ์ทั้งผมก็ว่ามีเหตุผลอยู่ครับท่านประธาน คือเริ่มรายการใหม่ผมว่า คนก็อยากรู้
ว่ามันรายการอะไร ท่านประธานวันแรก

ประธาน : พอเห็นหน้า พอวันหลังคนเลยไม่ดู ผมก็ว่าคนหนุ่ม ๆ
เราเยอะแยะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ผมว่าเขาดูครับ เขาสนใจท่านประธานอยู่แล้วครับ
วันแรกท่านประธานดีกว่า นิมนต์ท่านประธานนำพวกเรานะครับ

พลตรี วีระ โรจนนาค : ขออนุญาตเรียนเสริมที่เสนอผมก็เห็นครึ่งหนึ่ง
เพราะทั้งนี้ทั้งนั้นจากที่อาจารย์พูดแล้ว บางทีตอนนี้เราต้องคิดหรือเห็นต่างกล้าทำ อย่างเช่น
ประธานเกริ่นอย่างนั้น ผมว่าก็ไม่จำเป็นต้องอาจารย์ก็ได้ อย่างเช่น ก็เอาคุณปกรณ์ก่อนก็ได้
เพื่อดูว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ประธาน : หรือเอาท่านอัครพรไปก่อนก็ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ : คือถ้าไม่ใช่ท่านอาจารย์ ผมเสนอคุณปกรณ์ครับ
เอาคนหนุ่มไปเลย ผมว่าอย่างนั้นเอาคนหนุ่ม ๆ แบบคนอย่างนี้

พลตรี วีระ โรจน์นาศ : กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คุณปกรณ์ก็คือเลขานุการ
ของกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ผมว่าอย่างน้อยที่สุดเขาก็มีความอยากสนใจเบื้องต้นเพิ่มเติม
สุดท้ายนี้อย่างไรคุณปกรณ์ก็อาจจะทยอยมาในส่วนที่ทราบก็จะเป็นแนวทางที่ทุกคนอาจจะ
ติดตาม แล้วก็จะบอกได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งนั้น

พลเอก อภิภูธร เจริญพานิช : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผมยังเห็นว่า
ในตอนแรก ๆ เลยอยากจะให้เป็นอาจารย์ แล้วก็ผมชอบที่ทางฝ่ายวิทยากรชำนาญการเขา
ถอดเทปช่วงหลังจุดเปลี่ยนประเทศไทย ๔ พรรคนี้ ๔ paragraph นี่ครับ ผมว่ามันเป็น
paragraph ทองเลย ที่อาจารย์ได้กล่าวเอาไว้ ซึ่งทั้ง ๔ อันนี้ ท่านอาจารย์ได้ออกเองแล้วก็ได้
กล่าวเอง ผมว่ามันโดนใจมากเลยครับ ที่เขาแจกแล้วมีอยู่ ๔ อัน

ประธาน : คนอื่นเอาไปใช้ก็ได้

พลเอก อภิภูธร เจริญพานิช : แต่ผมว่าอันนี้ถ้าเป็นท่านประธานพูดเองหรือ
อาจจะพูดแทรกหลังจากที่มีการกล่าวแล้ว แล้วก็พูดปิดท้ายหรือจะพูดนำอย่างไรก็ได้ หรือ
อาจจะพูดตอนที่มีการอธิบายในเรื่องที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ
อะไรอย่างนั้นครับ แล้วก็ประธานพูดเรื่องการทุจริตแล้วก็พูดอันนี้ซ้ำออกมา ผมว่ามันดีครับ
ที่เขียนว่าถอดเทปช่วงหลังจุดเปลี่ยนประเทศไทย วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙

ประธาน : ก็เวลาคุณปกรณ์ไปพูด พูดถึงเป้าหมายแล้วอาจจะทำความเข้าใจ
สิ่งที่ผมเคยพูดว่าทำไมเราถึงมุ่งไปที่สิ่งเหล่านั้นก็คงได้เหมือนกันจะได้ดูหน้าสดขึ้น ตกลงนะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : เดียวทีมที่มีท่านนรชิตเป็นประธาน พรุ่งนี้ประชุมกัน
แล้วก็จะไปวางให้ นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เหมือนเขามาพูดว่าเขาจะอำนวยความสะดวกว่ามา
ที่นี่บางทีมันดีเพราะว่าพูดแค่ ๓ นาที ๔ นาที แล้วเราต้องวิ่งไปใช้เวลา เพราะฉะนั้นมันอัดที่
หนึ่งอัด ๒ ๓ ๔ ตอนได้

ประธาน : ใช่ เพราะฉะนั้นก็นัดแนะกับเขาที่เดียวออกทีเดียวไปเลย
แล้วเขาก็เอาไปติดต่อของเขาเอง โอเคมีอะไรอีกไหมครับ

นายนรชิต สิงห์เสนี : มันก็มีสตูดิโออยู่ข้าง ๆ ซึ่งพวกเราไปใช้กันบ่อย ๆ
อยู่ครับ ของรัฐสภา วันนั้นเขาอาจจะมา setup ที่นั่นก็ได้ครับ

ประธาน : หรือว่าเขาใช้ห้องที่เราเคยอัดช่อง ๑๑ ทางตึกโน้น เวลาอัดจะให้
ไปเชียร์ไหมหรือเชียร์แล้วยังเงิน ไปนั่งดูจอหน้าพวกเราจะเห็น ถ้าฉันเรามาดูตอนออกทีวี
โอเคครับ เราคงต้องเจอกันทุกวันเพราะว่าเราไม่รู้กระสุนมันมาทางทิศไหนบ้างจะได้เอามา
คุยจะได้แลกเปลี่ยน คือผมคิดว่าสิ่งเราไปปรับมาท่านอาจารย์นิติพันธุ์รวบรวมมาเราอาจจะเริ่ม
ทยอยพูดกันไปว่าเรื่องไหนพอไปได้ก็จะได้นัดไว้ เรื่องไหนไปไม่ได้ก็จะได้ไปหาทางปฏิเสธ
หรือให้ได้ผลก็ไป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รัตนา ๘/๖

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ไม่ทราบว่าพຽ່งนี้ของท่านอาจารย์นิติพันธุ์
ทางทีมงานเลขานุการเขา list มาให้แล้วหรือยัง รู้สึกมี list เยอะมากครับ

ประธาน : พຽ່งนี้เขาจะไปรวบรวม แต่ว่าเราจะประชุมกันสัก
เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา ดีไหม ให้ทีม war room เขาไปทำงานกันสักชั่วโมง ๒ ชั่วโมง
นัดแนะกันก็แล้วกัน แต่ใครอย่าเผลอไปเรียกว่า war room นะ โอเคครับ ขอบคุณครับ
ขออนุญาตปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา

กลุ่มงานฯเลข ๕
สำนักฯงานการประชุมและฯเลข